İş dünyası ile konuşabilmek için dünyanın işine katlanmayın

Telefon santralınız Spacenet olsun. Kolay, hızlı ve ekonomik haberleşin.

Spacenet'in tüm modellerinde 100'ü aşkın ilginç özellik var. Herbiri önemli kolaylıklar için. Tanıyın ve yararlanın.

Bilgisayar dünyasından haberleşme dünyasına kazandırılan Spacenet ile, iş dünyasını "sorunsuz" dinleyin, "zahmetsiz" seslenin.

Elektronik Özel Telefon Santralı
spaceNET

Tüm Spacenet'ler T.S.E. belgelidir.

Netaş
Alemdağ Caddesi, Ümraniye, Üsküdar. ISTANBUL TEL: 335 1100 TELEKS: 22413 netf tr.
ANKARA BÜRO: Sümer Sok. 39/4-6 Demirtepe. ANKARA TEL: 29 93 90 TELEKS: 42472 neta tr.
İZMİR BÜRO: 1380. Sok. Alyans Apt. B-Blok No: 2 Kat 4 D.7 Alsancak, İZMİR TEL: 21 65 06 - 21 18 95

Haftalık Haber Dergisi 31 Aralık 1984 - 6 Ocak Yıl:2 Sayı:45

nokta

1984'ün PANORAMASI

200 TL.

Siyaset
ERDAL İNÖNÜ

DORUKTAKİ DOKUZ '84

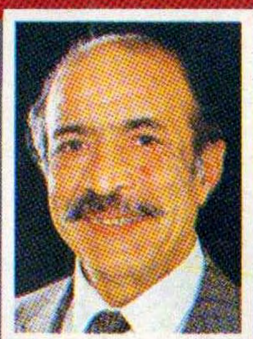

Bilim
SADUN AREN

İş ve Çalışma
ABDULLAH BAŞTÜRK

Spor
EYÜP CAN

işte en büyükler

Basın
UĞUR MUMCU

Müzik
ZÜLFÜ LİVANELİ

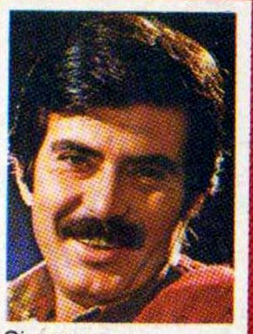

Sinema
TARIK AKAN

Tiyatro
GENCO ERKAL

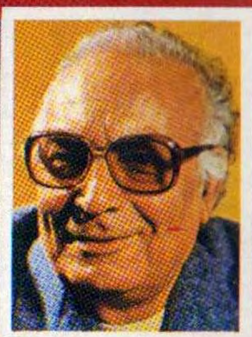

Edebiyat
YAŞAR KEMAL

TOSHIBA'NIN FOTOKOPİDE 5 BÜYÜKLERİ...

1984 yılında en büyük olma başarısına erişen TOSHIBA fotokopinin ülkemizdeki gerçek lideri'dir.
Dünyada kendini kanıtlamış en mükemmel 5 fotokopi büyüğünü iş dünyasına sunan TOSHIBA, 1985'in de lideri olacaktır.
Liderin 5 büyüklerinden biri fotokopi sorunlarınızın en ideal çözümüdür.

BD-7811

BD-5511

ZOOM
BD-7815

- Otomatik toner yoğunluk kontrol sistemi ile Toshiba'nın eşsiz kopyaları
- Sıcak press özelliği ile silinmeyen kopyalar
- 90 kere büyültme, 90 kere küçültme olanağı
- Kartvizit boyutunda çekim yapabilme özelliği ile kartvizit çoğaltma
- İstiridye açılış özelliği ile kolay teknik müdahale
- Otomatik renk seçici
- Hareketli by-pass özelliği ile elle besleme, istenilen boyutta kağıda çekim
- Aydınger, asetat, 3. hamur kağıtlara çekim
- Ve daha birçok TOSHIBA kolaylığı

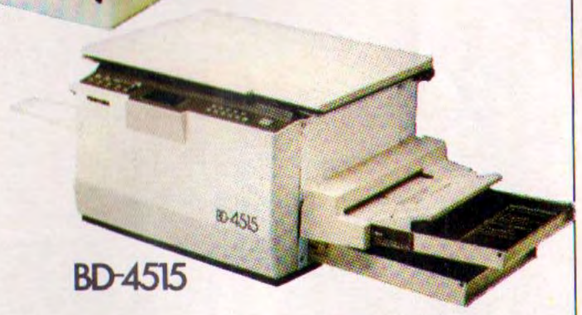

BD-4515

BD-3701

TÜRKİYE GENEL DİSTRÜBÜTÖRÜ:
ELEKTROMAK BÜRO MAKİNELERİ SAN. ve TİC. A.Ş.
İstanbul Satış ve Teşhir Merkezi: Abidei Hürriyet Cad. NO:169/A
Tel.:133 01 00 · 133 01 01 · 133 01 02 · 133 01 03 & Fax
Telex : 23826 sebe tr

A&D

İÇİNDEKİLER

26 ÖZAL BENİ İKNA EDEBİLİRDİ
Türkan Arıkan istifasının öyküsünü anlattı. Karşı çıktığı her konuyu meclis kürsüsünde dile getireceğini söyleyen Arıkan mevcut partilerden birine girmeyi düşünmediğini söyledi.

58 DORUKTAKİ DOKUZ '84
Nokta'nın Doruktaki Dokuz'84 anketi sonuçlandı. Dokuz ayrı dalda, dokuz kişi öldüllerini aldılar.

40 SÖYLEŞİ: EROL AKSOY
Uluslararası Bankası'nın başarılı yöneticisi Erol Aksoy, İktisat Bankası'ndaki yeni göreviyle günün adamı oldu.

16 FLÖRT MÜ, SINAV MI?
HP'de Gürkan grubunun DSP ile ilişkileri "en yetkili ağzın" açıklaması ile yeni bir boyut kazandı.

28 TÜRKİYE '84
1984 yılında Türkiye'de neler oldu? Yılın politik ve toplumsal olaylarına toplu bir bakış

MEKTUPLAR	5	DÜNYA		Test: İyi bir Nokta okuyucusu musunuz?	50
NE NEREDE	8	1984'te Türk dış politikası	32		
FISILTILAR	15	Dünya'ya bakış	36	TOPLUM	
TÜRKİYE				Aşk ve öpüşme	54
Halkçı Parti ve Demokratik Sol	16	EKONOMİ		Beyoğlu'nda noel	56
Atilla Sın ve gençlik	18	Banka sahibi yeni bir işadamı	40	KAPAK	
Köyceğiz Belediye Başkanı	20	Portre: Erol Aksoy	44	1984'te doruktaki dokuz kişi	58
Ajda Pekkan'ın düğünü	23	1984'te ekonomi	45		
Bozcaada'da çekişme	25			OYUN	
Türkan Arıkan'la söyleşi	26	GÜNLERİN GETİRDİĞİ	46	Bulmaca, satranç, briç ve tavla	64
1984'te Türkiye	28				
İKİ NOKTA ÜSTÜSTE	21	KÜLTÜR-SANAT		KUTU KUTU	66
		Selim İleri'nin son romanı	48		

Komşuya gider gibi...

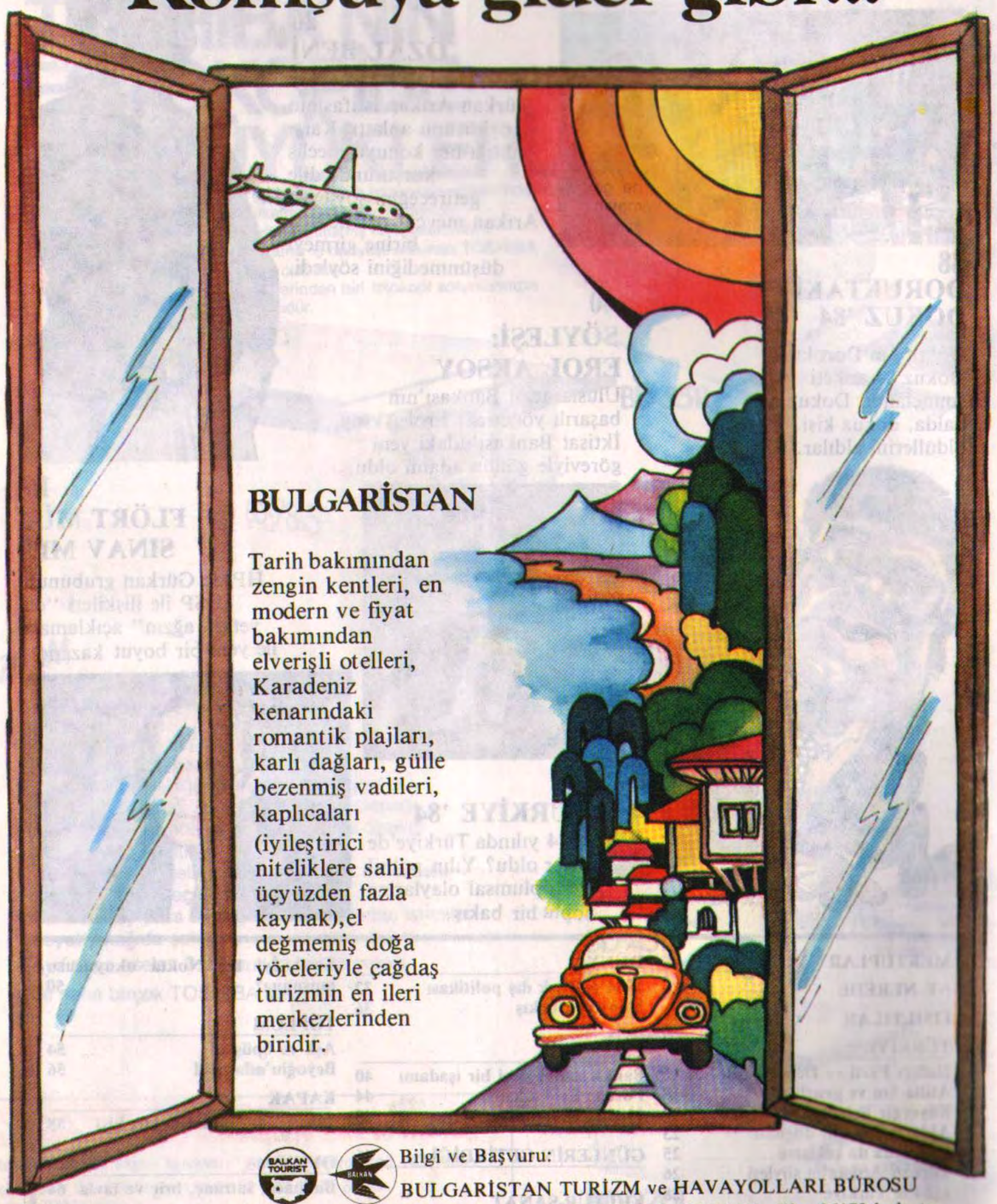

BULGARİSTAN

Tarih bakımından zengin kentleri, en modern ve fiyat bakımından elverişli otelleri, Karadeniz kenarındaki romantik plajları, karlı dağları, gülle bezenmiş vadileri, kaplıcaları (iyileştirici niteliklere sahip üçyüzden fazla kaynak),el değmemiş doğa yöreleriyle çağdaş turizmin en ileri merkezlerinden biridir.

Bilgi ve Başvuru:
BULGARİSTAN TURİZM ve HAVAYOLLARI BÜROSU
Cumhuriyet Caddesi, İnönü Geziyeri No:8 Taksim - İSTANBUL Tel: 145 24 56 Tlx: 26172 bulg tr.

nokta

Haftalık Haber Dergisi

SAHİBİ
Gelişim ve Süreli Yayınlar adına
Ercan Arıklı

YAYIN

YAYIN KURULU
Dr. Halük Şahin, Arda Uskan, Deniz İnsel, Dr. Adil Özkol, Hıncal Uluç, Hilmi Yavuz, Tuğrul Eryılmaz, İpek Çalışlar, Güldal Kızıldemir, Dr. Salih Memecan.
SORUMLU YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ
Arda Uskan
ANKARA TEMSİLCİSİ
Aycan Giritlioğlu
YAZI İŞLERİ MÜDÜR YARDIMCILARI
İpek Çalışlar (Haberler), Tuğrul Eryılmaz (Toplum-Sanat-Kültür)
GÖRSEL YÖNETMEN
Salih Memecan
HABER RÖPORTAJ
Güldal Kızıldemir (Yönetmen), Dr. Semra Somersan, Korhan Atay, Nesrin Özel, Nur Taşlıca
DIŞ HABERLER
Nilay Karman (Yönetmen), Cem Serdengeçti, Levent Tayla
EKONOMİ
Nurcan Akad (Yönetmen), Hüseyin Şentürk, Nermin Sungur
ARAŞTIRMA Ergun Hiçyılmaz
REDAKSİYON Gülay Göktürk
FOTOĞRAF Ali Öz, Adem Altan
BÜROLAR
Ankara: İzzet Dağıstanlı, Mithat Sirmen, Uğur Büke, Ahmet Tümel, Yücel Uysal.
İzmir: Tülay Cengiz
Yurt dışı: BELÇİKA: Hadi Uluengin, F.ALMANYA: Ulya Üçer, FRANSA: Bülent Çakım, İNGİLTERE: Merih Çolakoğlu, İSVEÇ: Abdullah Görgün, YUNANİSTAN: Mihail Vasiliadis.
KATKIDA BULUNANLAR
Tanju Günseren, Mehmet Umur, Servet Serdaroğlu, Sedat Yaşayan, Serdar Özkan, Ali Aydın, Kâmil Masaracı, UBA, Yaman Tetik, Bircan Ünver, Zeki Coşkun, Yetkin İşçen.

İDARE

MÜESSESE MÜDÜRÜ: Deniz İnsel
REKLAM MÜDÜRÜ: Ceyda Yazıcıoğlu
SATIŞ MÜDÜRÜ: Yıldırım Ünverdi
HALKLA İLİŞKİLER MÜDÜRÜ: İnci Kurmuş

TEKNİK

TEKNİK MÜDÜR Güman Birincioğlu
TEKNİK SEKRETERLER Tahsin Armağan, Vecdet Yalçın.
TEKNİK ŞEFLER Nermi Erdur, Fazıl Mecit, Cihat Söylemez
RENK AYRIMI Şan Grafik.
BASILDIĞI YER Hürriyet Ofset Matbaacılık ve Gazetecilik A.Ş. Halkalı-İstanbul
DAĞITIM Hürriyet Holding A.Ş.

ADRES

Gelişim Yayınları, Levent-İstanbul.
TEL: 169 66 80 (20 Hat) TELEX: 26510
REKLAM İÇİN TELEFONLAR
169 66 80 - 164 68 33
ANKARA BÜROSU Atatürk Bulvarı, 85/12, Kızılay-Ankara. TEL: 33 07 40 (3 Hat) TELEX: 42 008
İZMİR BÜROSU Beyler Uğur İş Hanı B. Blok, No: 204, Konak-İzmir. TEL: 14 50 75

GELİŞİM BASIM VE YAYIM A.Ş. YÖNETİM KURULU
Ercan Arıklı (Başkan), Tuncer Arıklı, Koray Bako, Ümit Umar, Tanju Gökçöl, Mustafa Özyürek, Adil Özkol.

MEKTUPLAR

Yanılıyorsunuz

Son sayınızın kapağını "DYP'de Kıpırdanma" başlığı altında Yıldırım Avcı'ya ayırmışsınız. "Yıldırım Avcı'nın yerine yeni güçlü başkan aranıyor" başlığınız da, bu konudaki değerlendirmeniz de yanlış. Avcı Büyük İstişare toplantısından başarıyla çıktı.

TRT'de "Çok milliyetçiler" iş başına gelecekmiş, yutturmacılara kanmayın. Çok milliyetçiler değil, işi bilmeyenler iş başına geliyor. Ünal Uyguç'un yerine tayin edilen İstanbul Haber Müdürü Ayhan Dinç milliyetçi mi?... Milliyetçilerin TRT'de ne işi var?.. Ya Ülkü Kuranel'in Şaban Hoca'nın adamı olduğu yolundaki iddianız... Şaban Hoca, Ülkü Kuranel'den desteğini çekeli yıl oldu. O destek Şaban Hoca'nın genel müdürlüğü zamanındaydı.

Bir TRT'ci-ANKARA

Kartallar

"Kartallar Yüksek Uçar" dizisine ait kısa incelemeniz oldukça ilginçti. "Kartallar Yüksek Uçar" dizisi, Batı tekniği ile toplumsal arabeskimizi bu kadar ustaca kaynaştıran ve yerli sinemamızın hammaddesiyle böylesine başarılı ilk uzun yapımı. (yakılanlar dışında) Benzeri yeni yapımlara özendiriciliği açısından bütün olumsuz eleştirilere karşın A. İlhan ve H. Karakaş işbirliği kutlanası bir çaba.

Bülent Çınsar-İZMİR

42. sayınızdaki "Kartallar Yüksek Uçar" adlı TV dizisi üzerine yapılan eleştirileri, görüşleri okudum. Ve bu eleştirileri yapan "Eleştirmen"lerin görüşleri hiç de iç açıcı değildi. Bugün

kalkıp da, "Kartallar Yüksek Uçar" ile "Şahin Tepesi"ni veya "Dallas"ı kıyaslayamayız. Onlar bugün her yönden bizden ileridir. Hataları, yıkıcı yönde eleştirmek hiç de hoş değil. Hem kişiler eleştiri yaparken bu eleştirinin altında muhakkak bir "öneri"de vardır. Ama böyle bir şeye rastlamadım. **Nokta** bu durumu göz önüne almamış veya sahife yetmemiş, ya da eleştirmenler öneri yapma gereği duymamışlar.

Serdar Aytekin-KARS

Üslup

Derginizdeki yazıları okurken insan, sanki "hepsi bir kalemden çıkmış" hissine kapılıyor. Bütün cümlelerinizi "yordu", "mişti" şeklinde bitirmeniz ise, okuyucuya "şimdiki zamanın hikâyesi" ve "geçmiş zamanın hikâyesi" dışındaki zaman kiplerini özetliyor.

Ayşe Balkan-ANKARA

"Kartallar"ın ardından

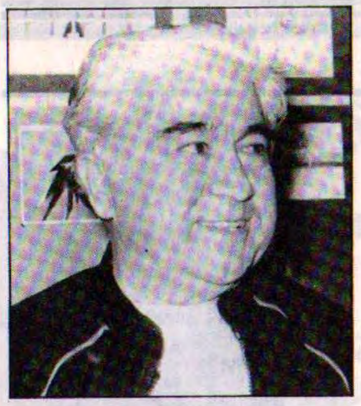

Aziz Nesin

Derginizin 43. sayısında ünlü yazar Aziz Nesin ile ilgili yazı ve söyleşiniz gerçekten güzeldi. Çünkü Aziz Nesin'i tanıma olanağını elde edemeyen birçok kişi Nesin'in kişilik ve hayatını kendi dilinden dinleme imkânına kavuşmuş oldular. **Nokta** dergisine bu ve bunun gibi yazı ve söyleşilerinden dolayı teşekkür ederim.

Ali Şahin-İSTANBUL

Calp'e haksızlık

61 yaşında, hevesli bir **Nokta** okuyucusuyum. Derginizi zevkle hatta takdirle okuyorum. Ama size zaman zaman kırılıyorum. Necdet Calp Bey'in muhalefette muvaffak olmadığını söylerken kendisine biraz haksızlık etmiş olmuyor musunuz? Ben şahsen kendisinin zaman zaman çok sert ve kararlı olabildiğini müşahade ettim. Ama bu haliyle bile incelik ve nazikliğini kaybetmedi. Bir muhalefet partisi liderinden de talep edilen de bu değil midir? Sıhhat ve afiyet dileklerimle.

Nabi Dinler-BALIKESİR

Ne kadar demokrat?

DYP ve SODEP'in son günlerdir "Demokrasi Havarileri" kesilmeleri bizleri yanıltmamalıdır. Özellikle "İslamköy'den esen yeller'in ne derece demokratik olduğunu hepimiz anımsarız. Onların demokrasi dedikleri şey, kendilerinin Meclis'te temsil edilmelerinden ibarettir. **Nokta** muhabirleri, bir fırsatını bulup SODEP ve DYP'lilere şu sorulardan birkaçını sorsunlar, bakalım pek savundukları Batı'nın burjuva demokrasileri kadar demokratikler mi görelim?

Yavuz Güneş-İZMİR

Partizanlık ve spor

Biz Kars'ta bir spor kulübünde amatörce spor yapan gençleriz. Kısa yaz döneminde Kars'ta bizim tek uğraşımız, tek eğlencemizdi futbol. Ne yazık ki sayın Bölge Müdürümüz bunu bize çok gördü. Geçen gün bazı kulüpler stadyumda yapılan günlük antrenmana alınmadığı gibi, tribünlerden de zorla uzaklaştırıldı. Bu akıl almaz davranışın tek nedeni, Turgut Özal'ın Kars'a gelişi nedeniyle düzenlenen gösteride kulüp olarak bulunmayışımız gösterildi. ANAP partizanlığı en sonunda bizi de güç duruma düşürdü.

Kars'tan amatör sporcular

Parti mi Marti mi?

Geçtiğimiz haftaki sayınızda, HP Genel Başkanı Necdet Calp'le ilgili "Bir parti, bir kitap" adlı yazınızı zevkle, hatta gülerek okudum. O yazı Türkiye'deki partileri, politika düzeyini o kadar açık ortaya koyuyordu ki, bence muhalefeti ayrı bir yazı ile değerlendirmenizi bile gereksiz kılıyordu. Avrupa Konseyi yetkilisiyle randevusunu unutup evinde uyuyakalan bir parti liderinden nasıl bir muhalefet beklenirdi ki. O da farklı bir şey yapmadı zaten. 1 yıldır uyuyor. Selamlar.

Osman Uzun-BOLU

Paralı öğretim

Biz mühendislik eğitimi gören öğrencilerin aylık masrafı şöyle: Aylık harç 4375, mavi kart 1500, öğle yemeği 3000, yurt/ev kirası 600-15000, sabah, akşam yemeği 9000 toplamı: 18.475/32.875 TL'dir. Yukarıda asgari ücretin 16.500 TL olduğu bir ülkede ve evde kalan iki öğrencinin akıllara durgunluk verecek derecedeki masrafları alarak (onları, kitap, kalem, defter, kalem almayan, sinemaya, tiyatroya gitmeyen, gazete okumayan, sigara içmeyen, asosyal bir yaratık olarak) ele aldık. İşte bu harcamalara eklenen aylık harcın ne denli adaletli olduğunun düşünülmesini istiyoruz. Aylık 4.000 TL olan öğrenci kredisinin bu harcamaları karşılamayacağı ortadadır. Yüksek öğrenim yapmak sadece belirli bir kesimin insanlarına özgü bir lüks haline getirilmiştir.

İ.T.Ü bir grup öğrenci
İSTANBUL

SAÇAK

12. Sayı

1985 Yılında Türkiye'nin Tek Alternatifi

Tekin Güleçman

Laikliğin Neresindeyiz?

Halil Berktay

İslamcılık, Oryantalizmi Aşabilir mi?

Doç.Dr. Cahit Can ile Söyleşi

Hukuk Alanında Kemalist Devrim

Serhat Eren

Yol Ayrımındaki FKÖ

Mehmet Gündüz

Dünyadaki Gelişmeler Üzerine

Mustafa Söğüt

1793'te Duygunun Gerçekle Savaşı

İsteme ve Abone Adresi:
Babıali Cad. Pak Han No: 16/401 Cağaloğlu/İstanbul

Ölüm sanayii

"Sakıncalı fabrika"yı anlatan "Manisa'da ölüm sanayii" başlıklı yazınız kelimenin tam anlamıyla harikaydı. Bu olayla Hindistan'ın Bhopal kentinde, 2.500 kişinin ölümüyle sonuçlanan çevre kirliliği katliamı arasında kurduğunuz paralellik, oldukça çarpıcıydı. Çevre kirliliğine önem vermemiz gerektiğini hâlâ anlayamadık. Yetkililerin çevre kirliliğinin "vehametini" görmeleri için ne gibi bir neden var anlayamıyorum. Belki de Hindistan'da olduğu gibi binlerce insanımız öldükten sonra aklımız başımıza gelecek. Bu tür yazılarınızın devamını dilerim.

Nevin Berat-BURSA

Hangi direk?

42. sayınızdaki ortadirek tipi, bu kesimdeki halkın genel görüntüsünü anlatmaktan uzak. Amacım olayın kahramanını gıpta etmek veya yermek değil. Çünkü fakir halk, 40 bin lira kira verip lüks sayılacak evde oturan; 100 bin lira maaş alan, renkli televizyonu olan, çocuğuna bal yediren aile tipi midir? Bırakın 40 bin lira ev kirası vermeyi, ondan daha az maaşla ailesinin geçimini sağlayandır ortadirek. Onlar bal yerine çocuklarına ekmek yetiştirmek, kalem defter almak için uğraşan, çabalayanlardır. Yoksa 100 bin lira maaş alan ortadirek olursa, 35 bin liraya aile geçindirmeye çalışan biz öğretmenler tüm dar gelirliler, acaba hangi direkteniz

Burhan Demirbozcın-ADANA

NOKTA'dan

Nokta'nın bu sayısı yılbaşı günü elinizde olacak. İşsizlik ve enflasyon dertleriyle, ANAP'ta buhran, HP'de buhran, ortadirekte buhran, aydınlarda buhran haberleriyle geçen bir yılı geride bıraktık. İstedik ki, siz okurlarımızı yeni yıla, geçen yılın buhranlı haberleriyle, politik ve ekonomik sıkıntılarıyla uğurlamayalım. Yılbaşı için size daha iç açıcı, daha keyifli, daha renkli bir **Nokta** sunalım. 1985'e umutla açılan bir pencere olalım...

Bu nedenle dergimizin bu sayısında son haftanın popüler kişilerine ve renkli olaylarına geniş yer ayırdık. Örneğin, Köyceğiz'deki anlamlı başarısı ile birdenbire siyaset sahnesine hareket getiren Köyceğiz Belediye Başkanı Orhan Koroğlu ve ailesi ile bir görüşme yaptık. Kılık kıyafetini beğenmediği gençleri emniyete toplayıp nasihat eden milliyetçi vatanperver milletvekilimiz Atilla Sın'ı daha yakından tanımanıza çalıştık, yine son günlerde politikanın flaş isimlerinden Türkan Arıkan'la bir söyleşi yaptık. Ve 27 Aralık gecesi, müzik dünyamızın süper starı Ajda Pekkan'ın düğününü sizler için izleyebilmek amacıyla Şamdan'daydık...

Renkli portreler yanı sıra size bu sayımızda, geride bıraktığımız yılın önemli iç ve dış olaylarının, politik, ekonomik ve toplumsal gelişmelerinin kısa bir panoramasını vermeye çalıştık.

Kapak sayfalarımızı ise, "Doruktaki Dokuz '84" anketimizde doruğa ulaşan dokuz kişiye ayırdık. Kendi dallarında birinci olan bu dokuz ünlü isim, 23 Aralık Pazar günü yapılan törende ödüllerini aldılar. 1984 içinde rakiplerini, geride bırakarak doruğa tırmanmayı başaranların bu yerlerini 1985'te de koruyup koruyamayacaklarını hep birlikte yaşayıp göreceğiz. Anketimize katılan okurlarımızın ödüllerine gelince; noter huzurunda yapılacak çekilişle üç adet bilgisayar ve on adet **Nokta** abonesi kazanacak okurlarımızın adlarını gelecek sayımızdaki "**Nokta**"dan" köşesinde bulabileceksiniz.

Yeni yılda, yeni bir **Nokta**'da buluşmak üzere ve mutlu yıllar dileklerimizle...

Hiç Düşündünüz mü?

Niçin Değil Dizisi

iki yeni kitap...

ertan eğribel
NİÇİN
ARABESK
DEĞİL?
200 TL.

NİÇİN
MASONLUK
DEĞİL?
ilhami soysal
200 TL.

Piyerloti Cad. 47-49 D.8 Çemberlitaş/İstanbul Tel: 526 85 27
P.K. 50 Aksaray/İstanbul

Tanışın
süreç Yayıncılıkla Bilginize Bilgi Katın...

Okuyucu Mektupları için adres:

Nokta Dergisi Okur Mektupları
Gelişim Yayınları
Levent/İSTANBUL

ABONE KOŞULLARI

Yurt içi

6 aylık 6240 TL
1 yıllık 12 480 TL
% 25 indirim üzerinden hesaplanan abone bedeli taahhütlü posta masrafını içermektedir. Abone parasının 128139 no'lu Nokta Süreli Yayınlar A.Ş. posta çeki hesabına yatırılmasını rica ederiz.

Yurt dışı

Avrupa ve Ortadoğu: 74 ABD Doları
ABD ve Uzakdoğu : 96 ABD Doları
Abone parasının Yapı ve Kredi Bankası Nişantaşı Şubesi 615147 no'lu hesabına havalesini rica ederiz.

Eksik sayılar için adres:

Klodfarer Caddesi No 25, Cağaloğlu-İstanbul Tel: 527 74 64

TİYATRO

Albert Camus'nün Caligulası Harbiye'de

CALIGULA: Yapıtları dünyanın pek çok yerinde olduğu gibi, Türkiye'de de ilgiyle okunan Fransız yazar Albert Camus'nün "Caligula" aldı oyunu, Harbiye Muhsin Ertuğrul Tiyatrosu'nda dönüşümlü olarak sergileniyor. Camus'nün "Başkaldıran Adam"ı simgeleştirdiği Caligula'da ölümle sonsuzluk, iktidarla iktidarsızlık, güçle güçsüzlük gibi karşıtlıklar yalnız dün için değil, bugün de geçerli olabilecek bir biçimde tartışılıyor. Mehmet İksel'in yönettiği oyunda başlıca rolleri Cüneyt Türel, Ayşegül Yalçın, Aytaç Yörükaslan, Mehmet Asa, Özdemir Han paylaşıyorlar.

BEN ANADOLU. Güngör Dilmen'in yazdığı, Yücel Erten'in yönettiği "Ben Anadolu" adlı oyunda Hititlerden 1922 Türkiye'sine kadar uzanan bir süreçte Anadolu'da kurulan ve kaybolan uygarlıklar anlatılıyor. Yıldız Kenter ise her biri başka uygarlığı temsil eden 18 ayrı kadın tipi çiziyor. Tiyatroyu ve Yıldız Kenter'i sevenler Harbiye Kenter Tiyatrosu'nda bu oyunu izleyebilirler.

Yıldız Kenter tek başına...

OĞLUM ÇİÇEK AÇTI. Geçtiğimiz sene İzmir Valiliğince "Ahlaka ve umumi terbiyeye aykırı" olduğu gerekçesiyle yasaklanan, ancak sonra mahkeme kararıyla serbest bırakılan Ali Poyrazoğlu Tiyatrosu'nun "Oğlum Çiçek Açtı" adlı oyunu, bu sezon başından beri Kenter Tiyatrosu'nda sergilenmeye devam ediyor. Ron Clark ve Sam Bobick tarafından yazılan oyunu, Müşfik Kenter yönetiyor.

Önce yasaklanan sonra beraat eden "Oğlum Çiçek Açtı" yine gündemde

PAMUK PRENSES ve YEDİ CÜCE. Bu yıl tiyatro sezonunda İstanbul Şehir Tiyatrolarında dönüşümlü olarak sunulan "Pamuk Prenses ve Yedi Cüce" Fatih Tiyatrosu'nda devam ediyor. Dünya Klasikleri arasında yer alan Grimm Brott'un bu çocuk oyunu Turgut Arseven tarafından sahneye konmuş, başlıca rolleri ise şu sanatçılar paylaşıyorlar: Hakan Güner, Turgut Arseven, Canan Büyükkonakçı, Nazlı Karamehmet, Melike Balkanlı, Vildan Türkbaş, Gökhan Özkara.

AKSAK TİMUR VE NASREDDİN HOCA: Anadolu Çocuk Oyunları Kolu (AÇOK) nun sunduğu "Aksak Timur ve Nasreddin Hoca" adlı çocuk oyununda tarihin bu iki ünlü kahramanı arasında geçenler eğlenceli bir biçimde sunuluyor. Ümit Denizer'in yazdığı, Turgut Denizer'in sahneye koyduğu oyun her cumartesi ve pazar saat 11.00'de Kadıköy Moda Sineması'nda izlenebilir.

HAYROLA KARYOLA. Ferhan Şensoy'un yazdığı, yönettiği, müziklerini yaptığı ve aynı zamanda Nurhan Damcıoğlu ile birlikte başrolü paylaştığı "Hayrola Karyola" adlı oyun, Orta Oyuncuları'nın Beyoğlu Küçük Sahne'deki tiyatrolarında sürüyor. Toplumdaki düzensizliklerin ve çarpıkların bir karyolanın başından geçenler aracılığıyla hicvedildiği bu neşeli oyunda diğer rolleri Rasim Öztekin, Celal Belgin, İlker Bıçakçı, Ertan Özden ve İlhan Özden paylaşıyor.

— Felaket • Kötü •• Orta •••İyi ••••Çok iyi

"Kayıp" 4. haftasında

SİNEMA

Bağdat Hırsızının Son Maceraları. Yön.: Clive Donner, Oyn.: Kabir Bedi, Marina Vlady. Masalımsı filmlerden hoşlananlar için değerlendirilmesi gereken bir fırsat. (••)

Subay ve Centilmen. Yön.: Taylor Hackford Oyn.: Richard Gere, Debra Winger. Subay olmaya çalışan serseri bir gencin peri masallarını anımsatan duygusal öyküsü. Gerici bir mesaj, mükemmel bir tenkit. (•••)

Kör Şahit. Yön.: Nico Mastorakis, Oyn.: Joseph Bottoms, James Daughton. Amerikan sinemasının, bolca örneklerini izlediğimiz gerilim filmlerinden biri. Bir katil ve kör bir şahit... (•)

Şabaniye. Yön.: Kartal Tibet. Oyn.: Kemal Sunal, Çiğdem Tunç. Kan davası nedeniyle kadın kılığına giren Şaban'ın öyküsü. Filmin bütün esprisi de Şaban'ın Şabaniye olmasına dayanıyor. (•)

Kayıp. Yön.: Costa Gavras, Oyn.: Jack Lemmon, Sissy Spacek. 1973 Şili darbesinden sonra kaybolan oğlunu ararken darbenin ardındaki gerçeğe ve Amerika'nın rolüne ilişkin ipuçlarına ulaşan Amerikalı Bay Horman ve gelininin umutsuz arayışları. Kaçırmayın. (••••)

Fahriye Abla. Yön.: Yavuz Turgul, Oyn.: Müjde Ar, Tarık Tarcan. Sevgilisi tarafından aldatılan ardından hapishaneye düşerek güya bilinçlenmeye başlayan Fahriye Abla'nın öyküsü. (••)

SERGİ

Naim Uludoğan natürmortlarını sergiliyor

NAİM ULUDOĞAN. Resim Sergisi. 1911 İşkodra doğumlu olan sanatçı, piyade okulu mezunu iken, Ankara Gazi Eğitim Enstitüsü'nü dışardan sınavlara girerek bitirdi ve resim öğretmeni oldu. Birçok kişisel sergi açan ve karma sergilere katılan Naim Uludoğan, bu kez de 31 eserinde, "Natürmortlar"ını sergiliyor. Aynı zamanda iyi bir doğa gözlemcisi de olan Naim Uludoğan natürmortlarına bu gözlemi yansıtıyor. Kompozisyonlarında (nar, elma, üzüm, çiçekler...) gerçekçi renkler ve yorumlarla birlikte, yumuşaklık ve zıt renklerin kullanımındaki denge etkin. Sergi, 9 Ocak'a kadar Etiler **Tanak Sanat Galerisi**'nde izlenebilir.

TEOMAN SÜDOR — GÜL-

Südor'ların deri eşyaları

SEREN SÜDOR — Deri Sergisi. Ressam Südor'lar yıllardan bu yana sürdürdükleri bir yan uğraş olan deri çalışmalarını Galeri BM'de sergiliyorlar. 5 Ocak tarihine kadar gezilebilecek olan bu sergide çeşitli camlar ve şişeler renklendirilmiş deriyle kaplanmış. Titiz bir işçilik ürünü olan bu dekoratif eşyalar hayli ilgi çekiyor.

Hediyelik eşya sergisi

KARMA SERGİ. Yıldız Baykal, Dördüncü Levent'te "Hat" adı altında açtığı hediyelik eşya ve ev aksesuarları dükkânında, kadın ressamların eserlerinden oluşan bir sergi düzenledi. Oldukça ilgi çeken sergide Özden Akbaşoğlu, Naile Akıncı, Feriha Büyükünal, Ruzin Gerçin, Tülin Kiper, Nihal Köseler, Mahmure Özçelik, Kainat Pajonk, Kristen Salory, Hilal Şanda ve Ayla Yılmaz resimlerini sergiliyor. 14 Aralık tarihinde açılan sergi 10 Ocak akşamına kadar gezilebilir.

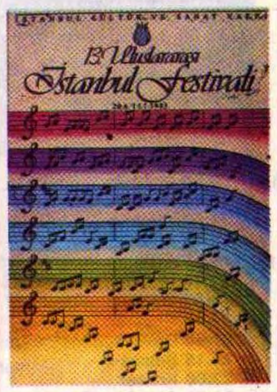

I. Okay Okan

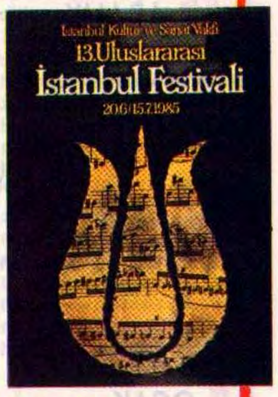

II. Necdet Boyanay

İstanbul Festivali

İstanbul Kültür ve Sanat Vakfı tarafından düzenlenen 13. Uluslararası İstanbul Festivali Afiş Yarışması sonucu birinciliği Olcay Okan kazandı. Dr. Nejat Eczacıbaşı, Avni Akyol, Prof. Namık Bayık, İlhami Turan, Mengü Ertel ve Aydın Erkmen'den oluşan seçici kurul, 48 eserin katıldığı yarışmada II.liği Necdet Boyanay'a, III.lüğü de Atilla Demiris'e verdi.

I.liğe 300.000, II.liğe 150.000, III.lüğe 75.000 TL. para ödülü veriliyor.

KONSER

CAZ KONSERİ. 5 Ocak Cumartesi günü saat 17.00 de **İzmir Türk-Amerikan Derneği**'nde ilginç bir dinleti var. Eğitimlerini Amerikan Berkeley Üniversitesi'nde sürdürmekte olan piyanist Bülent Gülcan ve kontrbasçı Mahmut Yalay, klasik ve modern caz parçalarını seslendirecekler.

BREAK DANS. Kadıköy Moda Sineması'nda 3 Ocak saat 19.00'da daha çok gençlerin ilgisini çekecek bir konser var. Türk-Alman Derneği'nin davetlisi olarak İstanbul'a gelen Berlin DFK Break Dans Grubu topluluğu 45 dakika kadar gençleri eğlendirecekler. Program Hakan Peker'in desteği ile biraz daha uzatılmış.

BARIŞ MANÇO: Türk hafif müziği sanatçısı Barış Manço grubu Kurtalan Ekspres eşliğinde, "24 Ayar Manço" adlı konser dizisinin ilk üçünü 4,5,6 Ocak tarihlerinde Kadıköy Moda Sanat Merkezi'nde veriyor. Müzik yaşamında 24 yılını doldurduğu için konserine bu ismi veren sanatçı, izleyicilerine eski parçalarının yanında "Söyle Zalim Sultan", "Bugün Bayram", "Kürdilicazkar Lahburger Semaisi, Opus.42" gibi yeni bestelerini de sunacak.

"24 Ayar Manço"

31 ARALIK Pazartesi

18.00 Açılış ve Program
18.05 Çizgi Filmler
18.30 Tomurcuk
19.00 Buzlar Üstünde Yıldızlar
19.45 Kürdilihicazkar Faslı
20.20 Uykudan Önce
20.30 Haberler
21.00 Hava Durumu
21.15 Yeni yıl programları ➡
01.30 Oyun Havaları
02.00 Yıldızlar Geçidi ➡ "1984'ten Sevilen Melodiler"
03.00 Kapanış

1 OCAK Salı

09.59 Açılış ve Program
10.00 Hanımlar Sizin İçin
12.00 Kapanış
18.15 Açık Öğretim
19.15 Açılış ve Program
19.16 Tatlı Kahramanlar Uzayda
19.40 Yeni Yıl Sirki
20.20 Uykudan Önce
20.30 Haberler
21.00 Hava Durumu
21.15 Yarışma-16
21.45 Televizyon'da Sinema ➡
23.55 Haberler
24.00 Kapanış

2 Çarşamba

18.15 Açık Öğretim
19.15 Açılış ve Program
19.16 Andersen'den Masallar
19.35 Türk Halk Müziği
19.50 Kaybolan Şehirler
20.20 Uykudan Önce
20.30 Haberler
21.00 Hava Durumu
21.15 Şahika-1 ➡
22.00 Güldürü (Köşe Dönücü)
22.30 Haber Program
23.00 Hill Caddesi Karakolu
23.55 Haberler
24.00 Kapanış

3 Perşembe

18.15 Açık Öğretim
19.15 Açılış ve Program
19.16 Çocuk Klasikleri
19.40 İnanç Dünyası
20.20 Uykudan Önce
20.30 Haberler
21.00 Hava Durumu
21.15 Kanlı Nigâr
22.00 Haberden Habere
23.00 Şahin Tepesi
23.55 Haberler
24.00 Kapanış

4 Cuma

09.59 Açılış ve Program
10.00 Hanımlar Sizin İçin
12.00 Kapanış
18.15 Açık Öğretim
19.15 Açılış ve Program
19.16 Cici Kız
19.40 Gençlik
20.30 Haberler
21.00 Hava Durumu
21.15 Şahika-II
22.00 Konser
22.35 Sarı Gül ➡
23.25 Pop Müzik (Roberto Carlos Konseri)
23.55 Haberler
24.00 Kapanış

5 Cumartesi

14.00 Açık Öğretim
15.59 Açılış ve Program
16.00 Haberler
16.05 Çocuklar İçin
17.20 Televizyonda Sinema ➡
19.05 Beraber ve Solo Türküler
19.25 Dünyamız
20.10 Arif Nihat Asya'nın ölümü
20.30 Haberler
21.00 Hava Durumu
21.15 Do-Re-Mi
22.15 Televizyonda Türk Sineması ➡
23.25 Beraber ve Solo Şarkılar
23.55 Haberler
24.00 Kapanış

6 Pazar

11.00 Açık Öğretim
12.59 Açılış ve Program
13.00 Haberler
13.15 Uçan Kaz
13.40 Köyden Kentten
14.25 Spor Müzik Magazin
17.00 Pazar Sineması ➡
18.30 Gençlerden Gençliğe
18.50 Piyango
19.35 Spor
20.20 Uykudan Önce
20.30 Haberler
21.00 Hava Durumu
21.15 Parmak Damgası ➡
22.00 İl İl Türkiye
22.50 Yeni Yıl Konseri
23.55 Haberler
24.00 Kapanış

TELEVİZYON

Havaalanı filmlerinin ikincisi

YILBAŞI ÖZEL PROGRAMI

Uğur Dündar

TV yılbaşı için saat 21.06'da başlayıp sabahın erken saatlerine dek sürecek bir program hazırladı. Sürekli sunuculuğunu Uğur Dündar'ın yapacağı program, yaklaşık saat 03.00'ten sonra yabancı kaynaklı müzikle devam edecek. Program aralarına serpiştirilen skeçleri

Adile Naşit-Şener Şen ekrana sık gelecekler

ise, Şener Şen, Adile Naşit ve Ayşen Gruda üçlüsü gerçekleştirecek.

Yılbaşı programının saatleri şöyle:

Beş Yıl Önce, On Yıl Sonra **21.06**
Mehlika Kenter, Faruk Tınaz, Semra Türel, Kadir Soyer ve Konservatuvar Korosu **21.23**

Mahzar-Fuat-Özkan

HAVAALANI. (Airport 1975) Yönetmen: Jack Smight, Oynayanlar: Charlton Heston, Karen Black, George Kennedy. Tipik bir felaket filmi. Büyük bir yolcu uçağı, pilot kabinine özel bir uçağın çarpmasıyla pilotsuz kalır. Birdenbire kahramanlaşan "normal insanlar", uçağı sağ-salim yere indirmek için seferber olanlar ve teknolojik harikalar gibi tanıdık sahneler peşpeşe sıralanır **3 Havaalanı** filminin ikincisi 1974 yapımı. (•)

1 Ocak Salı

Kanlı Nigar'ın birinci bölümü ekranda

KANLI NİGAR. Sadık Şendil'in geçen sezon Ankara Devlet Tiyatroları tarafından sergilenen oyunu iki bölüm halinde ekranda. Sonradan zarif bir hanım olan bir beslemenin erkeklere karşı acımasızlığını anlatan bir eski-İstanbul öyküsü.

Rüştü Asyalı tarafından sahneye koyulan ve başlıca rolleri Gülgün Kutlu ve Münir Canar'ın paylaştığı oyun, ustaca sahneleme ve başarılı bir oyunculukla yıllar sonra yeniden seyredilebilir bir hale gelmiş.

3 Ocak Perşembe

Coşkun Sabah

Coşkun Sabah	21.37
Coşkun Sabah-2	21.46
Ali Şenozan ve Grubu	21.58
Huşenk Azeroğlu-Necla Akben	22.14
Gönül Yazar	22.38
Ajda Pekkan	22.53

Ajda Pekkan

Milli Piyango çekilişi	23.04
Selahattin Alpay	23.08
Sezen Aksu-Mazhar-Fuat Özkan	23.16
Ünal Narçın	23.28

Emel Sayın

Emel Sayın	23.35
Gece yarısı dansı	23.49
1985 yılını karşılama	23.59
Yeni yıl mesajı	00.02
Yeni yıl şarkısı	00.03
Muazzez Abacı	00.06
Milli Piyango çekilişi	00.20

Firuze Sultan

Prenses Banu	00.35
Nükhet Duru-Neco	00.42
Hale Gür, İzzet Altınmeşe	00.52
Zerrin Özer-Erol Evgin-Nilüfer	01.03

Muazzez Abacı

Zeki Müren

Zeki Müren	01.16
Milli Piyango çekilişi	01.29
Hülya Işıl	01.41
Belkıs Akkale, Ümit Tokcan	01.56
Tolgahan Dans Grubu ve Burçin Orhon	02.09
Firuze Sultan	02.18
Yıldırım Gürses Grubu	02.25

Nükhet Duru-Neco

Şahika

Çarşamba gününden itibaren ekranlara 13 bölümden oluşan İngiliz yapımı sürekli-dizi "Şahika" (The Citadel) geliyor. Dizi, ünlü İngiliz romancısı A.J. Cronin'in aynı adlı eserinin BBC ile MGM/UA tarafından televizyona uyarlanması. BBC'nin, romanlardan uyarlanan televizyon dizilerinde ne kadar titiz bir yapımcı olduğunu Türk seyircileri gayet iyi biliyor. Güçlü bir eser bu titizlikle birleşince ortaya yine, zevkle izlenebilecek bir ürün çıkıyor.

Tıp fakültesinden yeni mezun olan bir doktor, Galler bölgesindeki küçük bir madenci kasabasına atanır. Olay, doktorun beklentileriyle karşılaştıkları arasındaki çelişkiler çevresinde gelişir. Başrolü İngiliz tiyatrosunun genç yeteneği Ben Cross'un oynadığı dizi, TRT ekranında bolca karşılaştığımız Amerikan yapımı "doktorlu diziler"le karıştırılmamalı. 1920'lerin İngiliz taşra yaşantısı Cronin'in eserinde hiç arka plana düşmez. Yönetmenler: Peter Jefferis, Mike Vardy.

Kullanılmayan bir sözcük olduğu için bilmeyenler olabilir; TRT'nin ad olarak benimsediği "şahika", "zirve", "doruk" anlamına geliyor.

2 Ocak Çarşamba ve **4 Ocak Cuma**

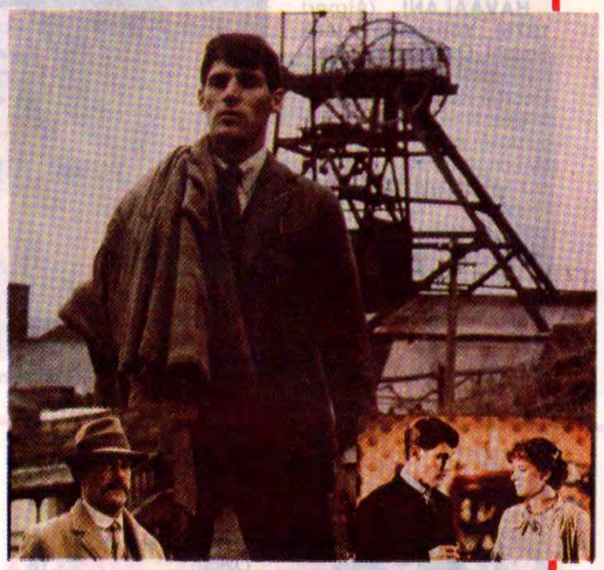

Şahika, A.J. Cronin'in bir romanından uyarlama

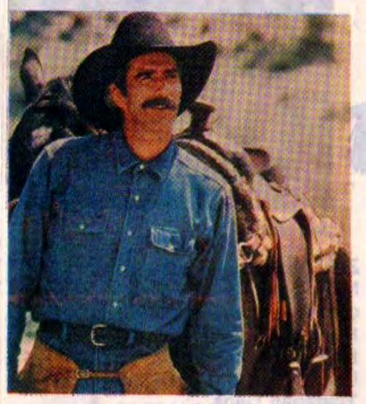

Sarı Gül başlıyor

SARI GÜL. (The Yellow Rose). Teksas'ta bir sığır çiftliğinde geçen olayları anlatan, Amerikan yapımı bir kovboy dizisi. Olayların kahramanı çiftliğe işçi olarak gelen Chance (Sam Elliot) adındaki kovboy. "Bonanza"yı özleyenler ekranın karşısına geçebilir.

4 Ocak Cuma

SPENCER'İN DAĞI (Spencer's Mountain) Yönetmen: Delmer Daves, Oynayanlar: Henry Fonda, Maureen O'Hara,James Mac Arthur. Üç neslin bir arada yaşadığı, yedi çocuklu Spencer ailesinin ve ailenin dağılmasını önlemek için büyük bir çiftlik evi yapmayı kafasına takmış babanın (Henry Fonda) öyküsü. Kadro güzel, konu sıkıcı. 1963 yapımı. (•)

5 Ocak Cumartesi

ALEV. Yönetmen: Nejat Saydam, Oynayanlar: Kadir İnanır, Necla Nazır, Hulusi Kentmen. "Ayrı dünyalar"dan iki gencin aşkı ve "iyi kalpli baba" rolünde Hulusi Kentmen. İzlemeye değmez. (—)

5 Ocak Cumartesi

PARMAK DAMGASI. Cevat Şakir Kabaağaçlı'nın (Halikarnas Balıkçısı) hikayesinden televizyona uyarlanan altı bölümlük dizinin ilk bölümü. Aytaç Arman, Zuhal Olcay ve Aliye Rona'nın başlıca rolleri paylaştıkları dizi, bir balıkçı ile bir öğretmenin küçük bir Akdeniz kasabasında başlayan aşkının öyküsü üzerine kurulu. Yönetmen: Okan Uysaler.

6 Ocak Pazar

Parmak Damgası'nda Aliye Rona Aytaç Arman

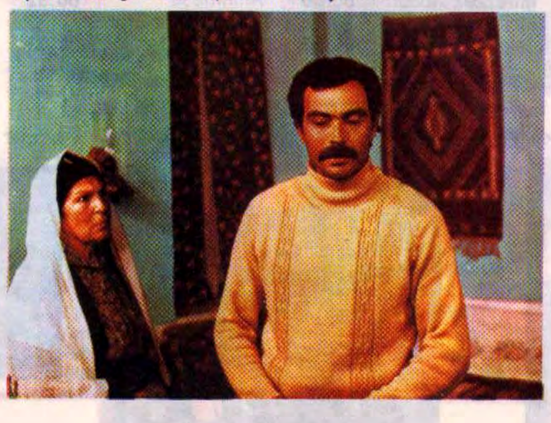

BELA (Duel) Yönetmen: Steven Spielberg, Oynayanlar: Dennis Weaver, Tim Herbert, Charles Peel. Köpekbalığı (Jaws) ve E.T.'nin yönetmeni Spielberg'in çok güzel bir filmi daha. Spielberg tam anlamıyla bir "gerilim ustası". Spielberg, uluslararası film piyasasına "Bela"yla girdi. Film yönetmeninin gelecekteki başarılarını açıkça haber veriyordu. Kiraladığı arabasıyla ıssız bir yolda seyahat eden işadamıyla, nedeni anlaşılmaz bir şekilde kendisine musallat olan bir kamyon arasındaki nefes kesici macera. Kaçırılmamalı. 1971 yapımı. (•••)

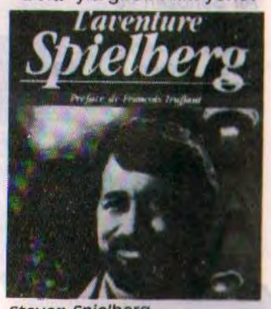

Steven Spielberg

6 Ocak Pazar

SPOR

FUTBOL: Amatör kümelerde yıldız genç maçlarına ve Birinci Türkiye Ligi dışındaki futbol müsabakalarına devam edilecek.

BASKETBOL: 5 Ocak 1985 Cumartesi günü Ankara'da üç maç var. Saat 13.30'dan itibaren oynanacak bu maçlar şöyle: Kolej-Yükseliş (Deplasmanlı Kızlar Ligi) Ziraat-Şekerspor (Deplasmanlı 2. Lig) Kolej-Beşiktaş (Deplasmanlı 1. Lig). Aynı günün İstanbul maçları ise saat 13.30'da başlıyor. Taçspor Pertevniyal (Deplasmanlı 2. Lig), Galatasaray Hilâlspor ve Eczacıbaşı-Karşıyaka (Deplasmanlı 1. Ligin bu maçlarında G.Saray 3 maç ceza aldığı için maçlarını İstanbul dışında yapıyor). Cumartesi günü Bursa'da Oyak-Ortaköy (Deplasmanlı 2. Lig) ve TOFAŞ-İTÜ maçları ise saat 15.00 ve 16.30'da yapılacak. İçel'de saat 14.30'da Çukurova ile Fenerbahçe'nin önemli bir maçı var. Kocaeli'ndeki Lassa-ODTÜ ve Kâğıtspor-İzmirspor maçları ile Kızlar Ligi'nde 1. devre maçları sonuçlanacak. 6 Ocak 1985 Pazar günü İstanbul'da Eczacıbaşı Hilalspor oynayacak. İkinci lig Ankara programında ise şu maçlar yer alıyor: DSİ Spor-Beykoz, ODTÜ-Erkutspor, Silahlı Kuvvetler-Yenişehir. Bu maçlar saat 13.30'dan itibaren oynanacak.

VOLEYBOL: 5 Ocak 1985 Cumartesi günü Eczacıbaşı-O.Renault, Arçelik-Filament (İstanbul'da) P.Ofis-Galatasaray (Ankara'da) ve AEG-Otomarsan (Kocaeli'de) oynayacak. Pazar günü Eczacıbaşı Bursa'daki ikinci maçını Mako ile yapacak, Altınyurt ise Filament'le oynuyor. Galatasaray Ankara'da SSK, Beşiktaş ise Kocaeli'de AEG ile oynayacak.

KİTAP

KÜÇÜK PAŞA. Ebubekir Hâzım Tepeyran, de Yayınevi, 192 sayfa 500 TL. 1984, İstanbul. İlk basımı 1910'da yayınlanan **Küçük Paşa,** edebiyatımızda gerçekçiliğin ve köy romanının ilk örnekleri arasında anılır. Salt köye yönelimiyle değil; gözlemciliği, kahraman ve olaylarına eleştirel yaklaşımıyla da yapıt, Türk romanının öncülerindendir. Ebubekir Hâzım, "Anadolu'da bir köy..." diye başladığı yapıtında, köyü bilmeyen, orayı mutluluk-saflık simgesine çeviren şehirli bakış karşısında bir edebiyatçıdan çok toplumbilimci tutumu sergiliyor. Konusunu işlerken zamanın yönetimi, yöneticileri, insan-doğa ilişkileri, mekân ve eşya da romana giriyor. Bu arada Tepeyran'ın "maarifçi" ve ıslahatçı tutumu da...

Öte yandan, yine dönemin edebiyat anlayışı doğrultusunda görünmez bir elle, "Takdir-i İlahî"nin ördüğü "kader ağı" bu gerçekçiliğe ve eleştirelliğe ilginç bir görünüm kazandırıyor. "Şifreli telgraf"la köyünden alınıp Nişantaşı'ndaki konağa taşınan Salih ve anası yedi yıl sonra köylerine dönerken, konaktaki yaşantı da tersyüz olur.

Yeni basımda dil de yenilenmiş, ama burada bir ölçüt gözetilmemesi, anlatımı zedeliyor. Yine de **Küçük Paşa**'nın günümüz okuruna iletilmesi edebiyatımız için sevindirici, ilgi uyandıracak bir girişim.

ÇERKES ETHEM OLAYI. Cemal Şener, Okan Yayınları, 3. bas. Ekim 1984, 142 sayfa 300 TL. Çerkes Ethem Olayı, yakın tarihimizin üstü örtük kalan cephelerinden biri. Bu gibi durumlarda önyargı ve spekülasyonlar, genellikle gerçeğin önüne geçer. Hele olay bir ulusun yazgısı, Kurtuluş Savaşı içinde gelişiyorsa, her zamankinden daha fazlasıyla. Cemal Şener çalışmasını birçok kaynağın taranması üstüne temellendirerek, belirsizliğin yanı sıra, önyargıların da önüne geçmeye çalışıyor. İşe Çerkesler'in kimliğinden, tarihçesinden başlıyor. Bunu Ethem ve ailesinin serüveni izliyor. Ege'ye, Çerkes törelerine özgü "efe"likten "Kuvvayı Seyyare"ye giden yol hayli ilginç. Bir tür çetecilikten, ulusçu akıma katılış Çerkes Ethem'in kendi yaşam serüveninde ayrı bir önem taşıyor. İç isyanları bastırmakla görevlendirilen ve bununla dönem içinde kendine ayrı bir yer edinen Ethem'in isyancılığa dönüşü; Yeşilordu, gizli-açık örgütlenmeler, ulusalcı hareket içindeki çatışmalar, kişisel sürtüşmeler belgelere dayalı olarak ortaya konuyor. İlgiyle okunacak bir çalışma.

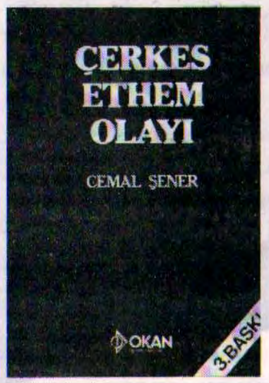

ŞAFAK TÜRKÜSÜ. Nevzat Çelik, Alaz Yayıncılık, 48 sayfa, 300 TL. Nevzat Çelik Akademi Kitabevi'nin 1984 Şiir Birincilik Ödülü'nü alan bir ozan. Uzun soluklu bir şiir kitabı Şafak Türküsü. Çelik'in şiiri gerçekçi, güncel, coşkulu ve duygulu. "Sen giderken/parmaklıklara gömerek alnımı baktım da/ömrünce taşıyacağın bir çift göz bıraktım sırtına/yaşartma onları delikanlım." Bu, Nevzat Çelik'in 'tahliye olan kardeşi Bahri'ye' yazdığı "Ardından" adlı şiiri. Yaşadıklarını çağdaş bir yorum ve olağanüstü bir duyarlılıkla şiire aktarmasını bilen, bir ozanın müjdesini veriyor Şafak Türküsü.

Haftanın en çok satan kitapları

1- **Berci Kristin Çöp Masalları,** roman, Latife Tekin, Adam Yayınları (1)
2- **12 Eylül Saat 04.00,** inceleme, Mehmet Ali Birand, Karacan Yayınları (2)
3- **Düşünüyorum Öyleyse Vurun,** deneme, İlhan Selçuk, Çağdaş Yayınları (-)
4- **70 Yaşım Merhaba,** anı, Aziz Nesin, Adam Yayınları (4)
5- **Olaylar ve İnsanlar,** makaleler, Hasan Pulur, Bilgi Yayınları (8)
6- **Sevgili Arsız Ölüm,** roman, Latife Tekin, Adam Yayınları (6)
7- **İşte Alternatif,** inceleme, Arslan Başer Kafaoğlu, Alan Yayınları (-)
8- **Banker Skandalının Perde Arkası,** inceleme, Emin Çölaşan, Milliyet Yayınları (7)
9- **Geç Kalmış Ölü,** roman, Mehmet Eroğlu, Can Yayınları (5)
10- **Para ve Para Politikası,** inceleme, Prof. Sadun Aren, Gerçek Yayınları (-)

Bu liste İstanbul Akademi ve Gençlik Kitabevi, Ankara Dost Sanat Ortamı ve Bilgi Kitabevi ile İzmir, Aydın ve Dost Kitabevlerinden alınan bilgilere göre düzenlendi.

KİTAP "85"

YAYINCILIK FUARI

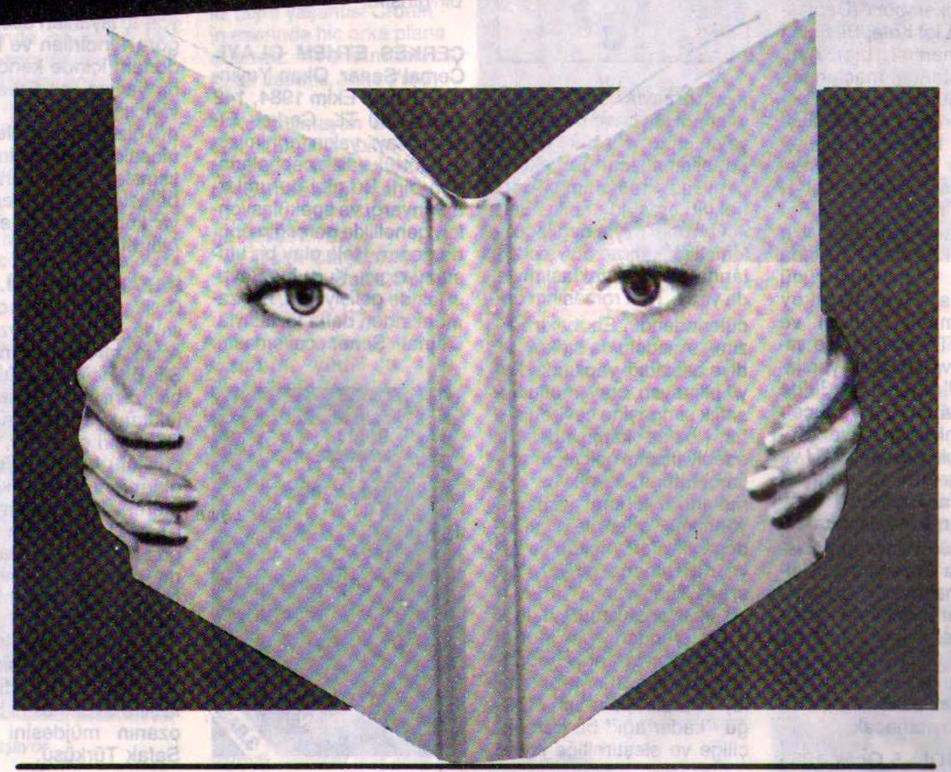

1-10 Mart 1985 İstanbul Reklam Sitesi-Cağaloğlu

FUGOR

FUARCILIK MODA GÖSTERİLERİ
ORGANİZASYON HİZMETLERİ TİC. A.Ş.

Halaskargazi Cad. No. 332 Kat: 3 Daire: 6 Şişli-İSTANBUL Tel: 147 81 83 - 146 32 59

FISILTILAR

TRT'nin en uzun dizisi "tayinler"

TRT'nin süre açısından "Dallas"a rakip olacak denli uzayıp giden "tayinler" operasyonu, hergün ortaya çıkan yeni söylentilerle dallanıp budaklanıyor. Gerçi, Cumhurbaşkanı Evren'in ziyaretinin ardından, TRT koridorlarında dolaşan bir söylenti yüreklere biraz su serpti, ama Toskay'ın tutumunda kararlı olduğu da gözden kaçmıyor. Anlatılanlara göre; Genel Müdür Toskay, "sakıncalı" olarak gördüğü 38 kişinin, tıpkı "101"ler gibi, kurumdan uzaklaştırılması fikrinde olduğunu, Evren'e açmış, bu fikre aldığı yanıt ise hayli sert olmuştu... Ancak Toskay'ın, TRT'deki misyonunu tamamlamakta kararlı olduğu, Ankara Radyosu Müdürü Abdullah Yazıcı'yı Radyo Dairesi Başkanlığına getirmek istemesi ile kanıtlanıyordu. Yazıcı'dan boşalacak yere ise, eski müdür yardımcılarından Sezgin Ersöz'ün getirileceği söylenmekteydi. Ne var ki, fısıltılara inanılırsa, Toskay bu kez "baltayı taşa vurmuş"tu. Bu radyo operasyonu kimi gözde derneklerin önde gelen üyelerinden olduğu söylenen ve halen "vekaleten" yürüttüğü Radyo Daire Başkanlığını, "asaleten"e çevirmeye çalışan Ziya Arıkan tarafından engellenmişti.

Köyceğiz'de bir büyükelçi adayı

Köyceğiz'de Calp'ın seçim mitingi son derece "heyecansız" geçmişti. Seçim sonucunda yapılan oy sayımı, HP'nin 25 Mart yerel seçimlerinde aldığı 346 oyun, 32'ye indiğini, Parti'nin tartışmalı ağır topunun geri teptiğini açık seçik ortaya koyuyordu. Sonuçların açıklanmasından sonra bir sohbette, "ben zaten ilk kurultayda görevi bırakacağım" diyen Calp'ın bu sözleri, bir süredir fısıltı kulislerinde yakalanan, "Calp'ın kısa bir süre sonra politikayı bırakarak, henüz belirlenmeyen bir ülkeye büyükelçi olarak atanacağı" şeklindeki söylentileri destekliyordu.

KDV, ANAP'ı Arıkan'a muhtaç etti

ANAP'ın ünlü "teknokrat"ları son günlerde önemli bir güçlükle karşılaşmışlardı. Katma Değer Vergisi'ni (KDV) halka ve esnafa anlatmakta, tanıtmakta, benimsetmekte hayli zorlanıyorlardı. Her kafadan ayrı bir ses çıkıyor, KDV'nin kuş mu, deve mi olduğu kamuoyunca bir türlü anlaşılamıyordu. Özal ekonomisinin bu yeni mucizesini halka benimsetebilmek için "teknokrat"ların, "en istenmeyen çare"ye başvurmak zorunda kaldıkları söylentisi kulislerde yankılanıyor. Bu "en istenmeyen çare"yi Özal şu sözlerle dile getirmişti: "Yahu! bu işin mimarı Arıkan değil mi? Gidin söyleyin bir şeyler yazıp versin." Fısıltılara göre, "gücenik" Maliye ve Gümrük eski Bakanı Vural Arıkan'ı güç durumdaki "teknokrat"lara yardıma ikna etme görevi ise, Devlet Bakanı Sudi Türel'e verilmişti.

TÜRKİYE

PARTİLER / DSP VE GÜRKANCILAR

Flört yok, sınav var

DSP, Gürkancıları teker teker sınava çekmeden partiye almıyor

"Demokratik Sol Parti'nin 6 Kasımdan önce kurulmuş partilerle ne şimdi, ne de daha sonra herhangi bir ilişkiye girmesi söz konusu olamaz. Bu olgu, partilerdeki gruplar yönünden de geçerlidir."

Sesi kararlıydı. 28 Aralık günü Demokratik Sol Parti'nin en yetkili ağzı **Nokta** muhabirinin "Gürkan Ekibine kapınız açık mı?" sorusuna bu yanıtı veriyordu. Bu cümle politik çevrelerde merakla beklenen şu soruya açıklık getiriyordu: Halkçı Parti'de 38 imzalı bir deklarasyon yayınlayarak Necdet Calp yönetimiyle tüm köprüleri atan Aydın Gürkan'ın "Demokratik Sol Hareket"i, aynı adı taşıyan siyasi harekete kabul edilecek miydi?

Yanıt kesindi. Ama bir açık kapı yok değildi. DSP'nin yetkili ağzı, bu konuda şu açıklığı getiriyordu:

"6 Kasımdan önce kurulmuş partilerin, her kademedeki üyeleri arasında DSP'de yer almak isteyenler olursa, bunların da bütün DSP üyeleri gibi, hatta onlardan fazla bir demokrasi sınavı vermeleri, halkın oyuna ve katkısına dayalı gerçek bir demokrasinin kurulmasından yana çaba gösterdiklerini kanıtlamaları gerekir. Halen mevcut partilerin üyeleri, böylece partileri içinde ve dışındaki çalışmalarında belli bir siyasal makama gelme kaygısıyla hareket ettikleri yolundaki izlenimlerden de arınmış olurlar."

Bu sözler DSP'ye katılmayı düşünenlerin güç bir sınavdan geçecekleri anlamına geliyordu. Böylesi bir sınava gönüllü öğrenci var mıydı? Daha da ötesi Halkçı Parti'nin "isyancıları" partilerinden vazgeçip DSP'ye böyle teker teker katılmayı gerçekten düşünüyorlar mıydı? Oran'dan yükselen sesin DSP ile HP'li 38'leri birlikte hareket edecek iki eşit grup saymaya niyetli olmadığını, bu yolu kapattığını artık kesinlikle anlayan isyancıların lideri çiçeği burnundaki politikacı Prof. Aydın Gürkan **Nokta** muhabirine "Hayır" diyordu, "Partimizi kimseye satmaya, savmaya ve yamamaya niyetimiz yok" (Bkz. Çerçeve).

Aydın Güven Gürkan: Evdeki hesap çarşıya uymadı

Bu bir meydan okumaydı. DSP yetkilisi ile Gürkan'ı karşı karşıya getiren tartışmanın tohumları ise geçtiğimiz perşembe günü atılmıştı.

Rahşan Hanım yeni aday mı? "Amaç ve idealler uğruna her şeyi göze alıyoruz." DSP yetkilisi ile Gürkan'ın **Nokta**'ya yaptıkları açıklamalardan bir gün önce Gürkan grubunun deklarasyonunu okuyan Mustafa Kemal Palaoğlu, "Bu hareket sonunda milletvekilliğinizin de sona ermesini göze alıyor musunuz?" sorusuna yukarıdaki yanıtı veriyordu. Aynı basın toplantısında gazeteciler, Gürkancılar grubunun esas eğiliminin kurulacak olan Demokratik Sol Parti'ye doğru olduğunu gözlemliyorlardı.

Politik çevrelerde bu konu ağırlık kazanırken İzmir'de yayınlanan **Yeni Asır** gazetesi ortaya "Bomba gibi bir haber" atıyordu: Bu habere göre HP isyancılarının amacı, DSP'ye girmek değil, aksine DSP ile bir "gönül bağı" içinde bulunan Bülent Ecevit'in eşi Rahşan Ecevit'i Halkçı Parti'nin başına getirmekti. Dahası **Yeni Asır**, DSP'nin kuruluşundaki "ağırdan alınmanın" nedenini şu iddia ile açıklıyordu: "Demokratik Sol Parti, Gürkan grubunun operasyonu nedeniyle partiye dönüşmekte acele etmiyor."

Ortalık karışıyor. Haber gerçekten bomba gibi patlamıştı. Politik çevrelerdeki heyecan tam doruk noktasındayken bir gün sonra Rahşan Ecevit'in yaptığı bir açıklama ile yeni bir boyut kazanıyordu: Bayan Ecevit, "Kurulu partilerden hiçbiri ile ilişkisi olamayacağını" söylüyor "Son genel seçimlerde oy bile kullanmadığını" belirtiyordu. Sadece Demokratik Sol Parti'nin kuruluş hazırlıklarına katkıda bulunduğunu anlatan Rahşan Ecevit, "Benim üzerinde durduğum, Demokratik Sol Parti'nin bir avuç profesyonel politikacının halkı, devre dışında bırakmasını önleyecek biçimde kurulmasıdır. Aynı zamanda demokratik solu içtenlikle benimsemeyenlerin sızmasına karşı dikkatli davranılmalıdır" diyordu.

Bülent Ecevit'in Gürkan'la görüşmesinin yankıları sürerken Rahşan Ecevit HP'ye ilişkin söylentileri yalanladı

Gürkan'ın yanlış değerlendirmesi. Oyunun ilk perdesi aslında bundan 5 ay kadar önce açılmıştı. SODEP ile HP'nin birleşme yolunda birbirlerine göz kırptıkları günlerde Aydın Gürkan, Bülent Ecevit ile beklenmedik bir görüşme yapmıştı. Bu gerçekten olağan dışı bir durumdu. Çünkü Ecevit, 6 Kasımdan önce kendisiyle görüşmeye gelen Necdet Calp'e çok soğuk davranmış, Erdal Inönü'ye ise randevu bile vermemişti. Yazın bu sıcak günlerinde Gürkan'ın, Oran'daki evde gördüğü bu sıcak kabul, eski profesör yeni politikacıya küçük bir hesap hatası yaptırmıştı. Bu küçük hata sonucu Gürkan arkasında kalıcı ve koşulsuz bir destek olduğunu sanmıştı. Bunun üzerine Halkçı Parti'de ilk büyük çatlama başlıyordu. Aydın Gürkan, SODEP ile birleşmeye hayır dedikten sonra kendisi gibi düşünen arkadaşlarını seferber ediyor ve bu süreç 38'ler'in verdiği deklarasyon ile doruğa ulaşıyordu.

Ne var ki, Aydın Gürkan "flört" sandığı bu sıcak yaz buluşmasının zorlu bir "sınav" olduğunu aralık ayında Ankara'nın dondurucu soğuğunda anlıyordu.

DSP'ye meyletmek kolay mı? Toplu halde bir kabul söz konusu olmadığına göre, şimdi Halkçı Parti isyancıları teker teker verecekleri bir sınavla karşı karşıya kalmışlardı. Sendikal hakların genişletilmesi için mücadele verecekler miydi? Katılımcı demokrasi için çaba gösterecekler miydi? Siyasal yaşamın birimleri olan örgütleri canlı kılmak yolunda mücadele edecekler miydi? Anayasa'da ve yasalarda bu yönde değişiklik yapılması için çalışacaklar mıydı?

İşte DSP'ye kabulün koşulu böylesi bir sınavdan geçmekti.

Şimdi ne olacak? 38'ler'in önünde çetin günler uzanmaktaydı. Calp iktidarını onlara devretmeye niyetli değildi, onların da bu iktidarı alacak güçleri yoktu. Disiplin Kurulu'na verilirlerse Kurultaya katılamayacaklar, ihraç edilirlerse HP içinde söz sahibi olmaktan çıkacaklardı.

Görünen köy kılavuz istemiyordu. 38'ler birlikteliklerini korur ve bölünmezlerse, bu koşullarda olsa olsa Meclis'te yeni ve bağımsız bir grup oluşturacaklardı. DSP'nin karşısına pazarlık masasına oturur gibi oturmalarına olanak bulunmadığına göre ya çok çalışıp sınavdan geçer not alacaklardı, ya da SODEP, Halkçı Parti ve DSP'nin ardından bir başka orta sol grup yaratacaklardı ●

"HP'yi kimseye yamamayız"

38'ler'in önde gelen adlarından ve genel başkan adaylarından Aydın Güven Gürkan* Nokta*'nın sol kavramı ile ilgili sorusunu yanıtladı.

Nokta: Sol kavramını, kurulması düşünülen Demokratik Sol Parti'ye mesaj vermek için de kullanıyor musunuz?

Gürkan: Bakın biz HP'liyiz. Bu partinin içindeyiz. Partimizi de kimseye satmaya, savmaya ve yamamaya niyetimiz yok. Ama kim ne derse desin, kim ne söylerse söylesin anayasal solun tek bir örgütte toplanması için elimizden geleni yapacağız. Bu bizim 38'ler olarak kendimize biçtiğimiz en önemli görevlerden biridir. Ortak dünya görüşümüzün içinde bulunan ve buna katılmış olan herkesle yakınlaşacağız, uzlaşacağız, bir birlik ve bütünlüğe doğru yürüyeceğiz. Bu bizim ilkesel tutumumuzdur. Ancak kurulması düşünülen DSP'nin muhtemel kurucu ve sözcüleri ile bugüne değin hiçbir temasımız olmamıştır. Bunu olmaması gerektiği ya da olmayacağı anlamında söylemiyorum. Ama olmamıştır bugüne kadar.

Atilla Sın "milletin huzurunu ve rahatını sağlamak için" gençlere nasihat ediyor

GENÇLİK / ATİLLA SIN'LA SÖYLEŞİ

"Gençliğimde sure okurdum"

"Hay Allah, tam da anarşi filan bitti diye seviniyorduk. Bunlar yeniden mi başladı?" Ankara'nın Tunalı Hilmi Caddesi'nde sağa sola kaçışan gençleri gören orta yaşlı hanım böyle düşünüyordu. Ama polis arabası gittikten sonra yandaki apartmanın girişinden sessizce çıkan blucinli gence olayın ne olduğunu sorduğu zaman aldığı şu yanıt onu şaşırtıyordu: "Yok be teyzecim, anarşist falan değilim, kılık kıyafetimden dolayı kaçtım." Orta yaşlı hanım yanıta pek inanmamış bir şekilde Kavaklıdere'deki evine doğru yürüyüp uzaklaştı.

Geçen hafta Ankara'da meydana gelen bu olay önce 24 Saat gazetesinde sonra da diğer gazetelerde önemli bir yer işgal edince ANAP Muş Milletvekili Atilla Sın, aylardır parlamentodaki çalışmaları nedeniyle kamuoyuna duyuramadığı adını, başta gençler olmak üzere, herkese bellettiyordu. Atilla Sın belki biraz da Muş'tan Ankara'ya gelmenin verdiği şaşkınlıkla Ankaralı kimi gençlerin giysilerini fena halde yadırgıyordu. Bu blucinlere, rengarenk montları giyen gençlere pek "aşırı uç" denemezdi ama ortada açıkça "milli örf ve adetlere aykırı" bir durum vardı. Çünkü bu gençler yalnızca böyle giyinmekle kalmıyor, hiç sıkılmadan sağda solda eğleniyorlardı. Halbuki Sın'ın 20 yaşındaki oğlu "Sabah 7'de dükkanı açıp akşam 20'de kapattıktan sonra doğruca evine" gidiyordu. Gerçi herkesin babasının dükkanı olması beklenemezdi ama babasının dükkanı olmayanlar da sabahtan akşama kadar evde oturup, "Türk müziği dinleyip, sıkıntılarını dindirmek için de sure okuyabilirlerdi." Bunlardan sıkılanlar için, Sın'ın basında çıkan fotoğraflarından anlaşıldığı üzere, "milli harsımıza" pek uygun Uzakdoğu sporları vardı.

Türkiye'de milyonlarca genç, kısıtlı eğitim olanaklarının ve işsizlik bunalımının çemberindeyken ANAP Muş Milletvekili Atilla Sın'ın kılık kıyafetlerini beğenmediği gençleri toplatma operasyonu çeşitli tepkilere yol açıyordu. **Nokta** *olayın kahramanıyla görüştü.*

Nokta: Olayın içine nasıl girdiniz?

Sın: Olayın içine, Ankara'nın, bilhassa o semtte oturan kişilerin şikâyeti üzerine girdim. Ben Aşağı Ayrancı'da oturuyorum. Ticaretle uğraşırım. Ve epey bir sosyal muhitim vardır. Ben halktan gelen şikâyetler üzerine bu işi yaptım.

Nokta: Gençlerin sizin baskınızla toplandığı söyleniyor.

Sın: Ben mevzuu halktan gelen istek üzerine, yetkili makamlara ilettim. Milletin huzurunun ve rahatının sağlanması milletvekillerinin asli görevleri içindedir. Ne İçişleri Bakanlığı, ne de başka bir merciye baskı yapmış değilimdir.

Nokta: Operasyonlarda hazır bulunup gençleri polislere gösteriyor muşsunuz?

Sın: Hayır, hayır. Doğru değil. Böyle bir şey yok, kesinlikle yok.

Nokta: Milletvekili olarak emniyette ne işiniz vardı?

Sın: Bundan evvelki yapılan operasyonda çok kişi emniyetin baskı yaptığını, hakaret ettiğini ve günahı olmayan kişilerin toplandığını söylediler. Ben bunun ne dereceye kadar doğru olup olmadığını öğrenmek için emniyete gittim.

Nokta: Ne gördünüz?

Sın: Şunu rahatlıkla söyleyebilirim ki istisnalar hariç, dünyada bizim Türk polisimiz birinciye gelmezse ikinciye gelir. Hem vazifede hem de efendilikte. Kesinlikle bu çocuklara emniyette hakaret edilmemiştir, bir baba şefkati ile yaklaşılmıştır.

Nokta: Emniyete getirilen gençlere kendi doğrultunuzda propaganda yapıyormuşsunuz?

Sın: Hayır. Yalnız şunu söyleyeyim. Kendi doğrultunuz diyorsunuz, benim doğrultum sizin doğrultunuz değil mi? Ben Atatürk ilkeleri içinde Türk milliyetçiliğini benimsemişim. Atatürk'ün Nutku'nda söylediği gibi Türkiye Cumhuriyetini emanet etmiş olduğu gençlerden biriyim.

Nokta: Basında gençlerle konuşurken fotoğraflarınız çıktı. Neler söylediniz gençlere?

Sın: Ben bu arkadaşlara, "Atatürk'ün nutkundan bir paragraf okur musunuz?" dedim. Hiçbiri okuyamadı. Ben onlara Atatürk'ün nutkunun ne olduğunu, neden Cumhuriyeti gençlere emanet ettiğini anlattım.

Nokta: "Bunların kökünü kurutacağım" demişsiniz.

Sın: Yanlış anlaşılmış. Ben, "bunların kökünü kurutacağım" demedim. Bu özentiyi muhakkak dışardan empoze eden güçler vardır. Ben onların üzerlerine gidiyorum. Yoksa biz bu gençleri seviyoruz.

Nokta: Gençler mont giydikleri, rozet ve armalar taktıkları için gözaltına alındıklarını söylüyorlar. Bu suç mudur?

Sın: Ben de mont giyerim ama tatil gününde ve spor kıyafetin gidebileceği yerde. Mont giymek suç değildir. Ama montun üzerine kalkar da ecnebi kelimeler yazarsanız ve dış kaynaklı müzik topluluklarının veyahut başka amblemleri takarsanız bu özentidir. Biz kendi özentilerimize, milli kültürümüze bakalım. Dış özentiler bize hiçbir zaman fayda sağlamaz. Bu yakalanan gençlerin üzerlerindeki montlarda ecnebi kelimeler vardı.

Nokta: Siz gençliğinizde boş zamanlarınızı nasıl değerlendirirdiniz?

Sın: Ben ruhumu dinlendirmek istediğim zaman ya müzik dinlerdim, ya da Türk büyüklerinin kitaplarını okurdum. yahut da bildiğim kadarıyla bizi rahatlatan dinimizin surelerini okumakla geçirirdim.

Nokta: Gençlerin toplatılması sürecek mi?

Sın: Ben size samimi olarak şunu söyleyeyim. Bıraksak bunları, yani güveni, şefkati, alakayı bıraksak bugün B.Almanya'da ve diğer yerlerde gördüğümüz şekillere dönüşse acaba huzur içinde oturabilir miyiz vicdanen...

Nokta: Yani toplatılmalar devam edecek diyorsunuz.

Sın: Tabii.

Nokta: Siz de katılacak mısınız?

Sın: Hayır, ben yetkili yerlere devretmişim işi●

Atilla Sın, "Ben Atatürk'ün Türkiye Cumhuriyetini emanet etmiş olduğu gençlerden biriyim"

nokta'nın görüşü

ANAP Milletvekili Atilla Sın'ın "acayip giysili" gençlerle ilgili tutumu ancak bir deyimle anlatılabilir: Kaş yapayım derken göz çıkarmak!

Saçlarını ve giyimlerini, devlet televizyonunda seyrettikleri, serbestçe satılan gazete ve dergilerde gördükleri "Batılı" yaşıtlarına benzeten çocukların -ki bunlar minik bir azınlıktan öteye geçemez- yankesiciler gibi toplanıp karakollara götürülmesinden ne yarar umuluyor?

Demokratik bir ülkede, yasaları çiğnemedikçe, herkes istediği gibi giyinmekte özgürdür. İnsanlara -ve hele çocuklara- giysileri ve saç tuvaletleri nedeniyle suçlu işlemi yapılmasına ancak "tek tip elbise, tek tip kafa" görüşünün egemen olduğu totaliter ülkelerde rastlanabilir.

Ola ki, bu çocuklardan bazıları, çeşitli nedenlerle, içinde yaşadıkları ortama yabancılaşmışlardır. Ayak üstü atılan kaba saba bir nasihat söylevi mi giderecek bu yabancılaşmayı?

Aslında bu çocukların çoğunun yaptığı çocukça bir özentinin ötesinde bir anlam taşımaz. Her özenti gibi bu da gelip geçer... Ama şimdi vurulacak yanlış bir fiske bile bu özentiyi kalıcı bir toplum düşmanlığına çevirebilir.

ANAP Milletvekili Sın, çocukluğunda müzik dinlemiş ve sureler okumuş. Son olaylardaki rolüne bakıp "Demek ki bunlar da insanı olgun bir adam yapmaya yetmiyormuş!" dememek elden gelmiyor.

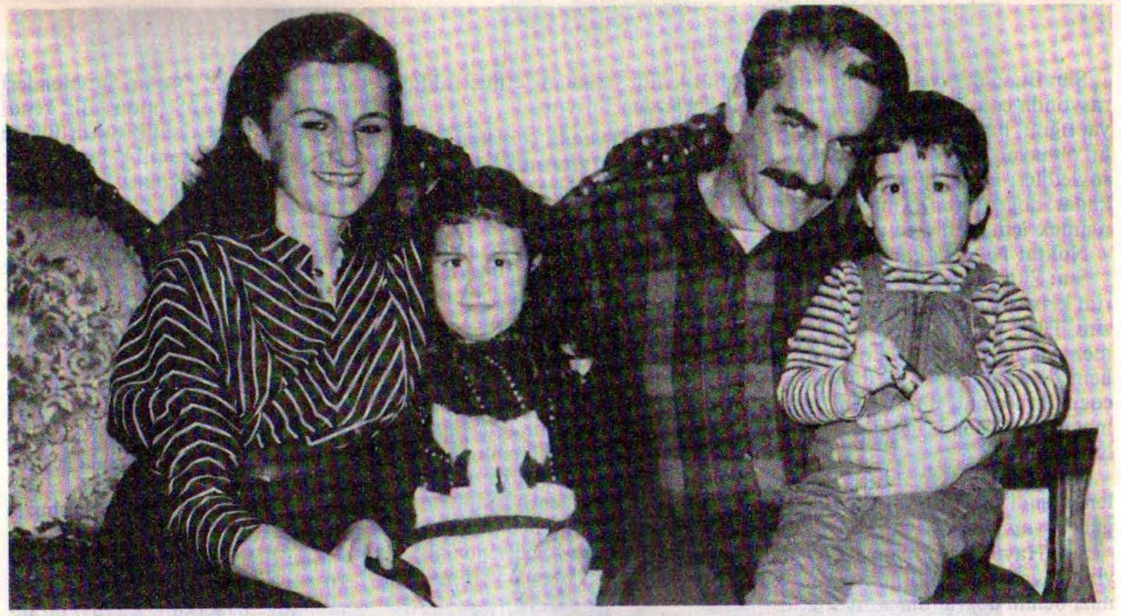

Orhan, Füsun, Fatoş ve Efe Koroğlu

PORTRE / KÖYCEĞİZLİ KOROĞLU AİLESİ

Siyaset sevmese de...

Orhan Koroğlu'nu 1984'ün son ayının flaş adamı haline getiren Köyceğiz seçimlerini, partiler, siyasal bilimciler ve basın kendine göre yorumladı. Acaba olayın kahramanı ne diyordu?* Nokta, *Koroğlu'ları evlerinde ziyaret etti.

"En çok da Mülkiyeliyim ama solcu değilim lafına bozuluyorum. Sanki bütün Mülkiyeliler solcu ya da solculuk çok kötü bir şeymiş gibi." DYP adayı olarak girdiği Köyceğiz Belediye Başkanlığını kazanarak kendi deyimiyle "son ayın en ünlü adamı" Orhan Koroğlu telefonla kutlayan hem Mülkiyeli hem solcu eski bir arkadaşına böyle dert yanıyordu.

Eskiden solcu muydu? Köyceğiz'in yeni Belediye Başkanı Orhan Koroğlu 1960 sonları ve 70 başlarında Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde okumuştu. ANAP hükümetinin Devlet Bakanı Mesut Yılmaz da, **Cumhuriyet** gazetesinin Yazı İşleri Müdürü Okay Gönensin de okul arkadaşıydılar. Şimdi buradan kalkarak sağcı ya da solcu olduğu söylenebilir miydi? DYP adayı Orhan Koroğlu'nun ANAP adayını geride bırakarak seçimleri kazanması derhal siyasal tahlilleri başlatıyordu. Kimileri bunu ANAP'a güvensizlik ya da DYP'nin yükselmesi biçiminde yorumlarken kimileri de sosyal demokrat seçmenlerin oylarını DYP'ye kaydırarak "tavan"a verdikleri bir demokrasi dersi olarak alıyorlardı. Herkes dilediği yorumu yapmakta serbestti ama olayın kahramanı bu siyasal analizler hakkında ne düsünüyordu?

Siyasi rüşvet. 14 Mayıs 1947 doğumlu Koroğlu'na göre kazanmasının tek bir nedeni vardı, o da seçim platformunu demokrasi ve partizanlık yapmayacağı üstüne yoğunlaştırmasıydı. İktidarın "oylarınızı ANAP'a vermezseniz hava alırsınız" biçimindeki siyasi tehdit ve aynı zamanda rüşveti sağcı, solcu ama partizan olmayan tüm Köyceğizlileri kızdırmıştı. Kendisi de sosyal demokrat kesimden önemli oranda oy aldığının farkındaydı. "Köyceğiz genel olarak sosyal demokratlara oy verir. Bu bir gerçek. Bir genel seçim olursa SODEP'in oylarının çok artması kaçınılmaz. Bu yüzden eğer Köyceğiz seçimleri analiz edilecekse, bunu Köyceğizlilerin demokrasi anlayışlarında ve benim partizan olmayan kişiliğimde aramak gerekir." Zaten Koroğlu DYP'ye 25 Mart'tan bir hafta önce girmişti.

Baba Koroğlu ne diyor? Burada söze Dr. Reşat Koroğlu karışıyor ve ailece eski Demokrat Partili olduklarını vurguladıktan sonra "Evladımızın başarısında bireysel yön ağır basıyor. Oğlum Siyasal'da okurken pek bizim gibi düşünmüyordu ama demek yaşı ilerledikçe aklı başına geldi ve doğru yolu seçti" diyordu. Orhan Koroğlu babasının bu daha kesin tavrına karşın siyasal bir tartışmaya girmiyor yalnızca "İktidar Köyceğiz'deki partizan tavrıyla puan kaybetti" demekle yetiniyordu.

Ama Koroğlu'nun Fatoş Ece ve Efe Reşat adlı çocuklarının annesi Füsun Koroğlu herhalde evin mutfağından sorumlu olduğu için eleştirileri art arda sıralıyor. İtalyan Filolojisi mezunu olan Füsun Koroğlu bir yandan daha çok Yaşar Kemal, Sabahattin Ali, Orhan Kemal, Alberto Moravia ve Pearl Buck'ın eserlerinin göze çarptığı kitaplığını düzeltirken bir yandan da "Özal iktidarı maalesef orta direğin belini büktü. Yaşam o denli pahalı ki tek maaşla bir ailenin geçinmesi olanaksız." diyor. Bunun üzerine günlük politikadan hoşlanmadığını söyleyen Orhan Koroğlu'nun yanıtlamadığı "yerel seçim sonuçları böyle sürerse erken seçim olur mu?" sorusunu Füsun Koroğlu'na soruyoruz. O'nun yanıtı hazır: "Şüpheliyim. Yakın gelecekte bir erken seçim olasılığı maalesef göremiyordum. Zaten baksanıza tüm zamlara ve zor yaşam koşullarına karşın ANAP hâlâ oy toplayabiliyor." ●

İKİ NOKTA ÜSTÜSTE

Yolunuz açık olsun!

Gelecek, geliyor, geldi derken işte George Orwell'in korkulu 1984'ünü devirdik. Totaliter bir karabasanı simgeleyen 365 günlük tünelin bir ucundan girdik, öbür ucundan çıktık.

Nasıl geçti 1984? "Big brother" ile aranız nasıldı? Egemen ya da karanlık güçlerle başınız belaya girdi mi? Bırakın dünyayı ve Türkiye'yi bir yana, **siz** nasıl yaşadınız 1984'te? Hangi umutlarınız gerçekleşti, hangileri gerçekleşmedi? Oturup bir bilanço çıkarsanız, sevinçler, mutluluklar, esenlikler mi ağır basar, yoksa bunların karşıtları mı?

Diyeceksiniz ki, bireyi içinde yaşadığı dünyadan ya da toplumdan soyutlayabilmek mümkün mü? Bir düzeyde mümkün değil elbette. Toplum ve birey, tarih ve psikoloji iç içe kenetlenmiş durumda. Hem kişisel hayatımızı yaşıyoruz, hem de toplumun ve tarihin bize yüklediği rolleri. Yani, fazlasıyla ciddiye de alabiliriz kendimizi, bir karınca kadar küçümseyebiliriz de. Her intihar, çok bireysel ve trajik bir kararı yansıtıyor, ama bir toplumda o yıl kaç kişinin intihar edeceği üç aşağı beş yukarı tahmin edilebiliyor. En onmaz acılarınızla bile istatistiksel bazı kotaları doldurduğunuzu hiç düşündünüz mü? Kazalar, evlenmeler, boşanmalar, intihar girişimleri, istenmeyen hamilelikler, kürtajlar, hastalıklar, ameliyatlar, sınıfta kalmalar, yolculuklar, iflaslar... Sizler hangi cetvellerde hangi kotaları doldurdunuz bu yıl?

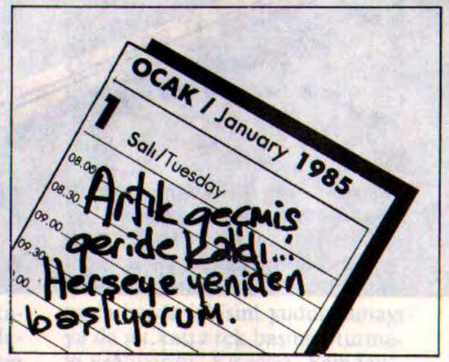

Ve 1985'te hangi kotaları doldurmayı düşünüyorsunuz?

★ ★ ★

Çevremdeki konuşmalara kulak verdiğimde çoğunluğun 1984'ten pek memnun kalmadığını çıkarıyorum. Hemen herkes şu körolası yıl çekip gitse de daha güzel günler başlasa gibilerden bir hava içinde. SİAR'ın **Milliyet** için yaptığı yıl sonu kamuoyu araştırmasından da bunu çıkarıyoruz. Beş kişiden ancak biri memnun 1984'ten...

Çoğunluk aman şu hafta bir bitse, aman şu ay bir bitseden sonra, aman şu yıl bir bitse telaşı içinde yaşıyor toplumumuzda. Ve bitiyor haftalar, aylar, yıllar... Öte yandan "Ah hayat hiç bitmese!" diyenler de bizleriz...

Biten haftaların, ayların, yılların toplamı ise bir hayat ediyor.

Öğrenmeye çalışıyorum; nedir insanlarımızı bunca mutsuz, bunca "gayrı-memnun" kılan. Çetin geçim koşulları, kurumsal azgelişmişlik ve başıbozukluk önde gelen nedenler... Ama mutsuzluğun haritasına baktığınızda karşınıza hep cerahatli bir ilişkiler ağı çıkıyor. Bu ağda toplumumuzun temel direği de olan aile baş köşeyi tutuyor: Despot babalar, huysuz analar, haylaz kardeşler, kayıtsız akrabalar, hayırsız evlatlar, dırdırcı karılar, vurdumduymaz kocalar, anlayışsız kayınpederler, cadı kaynanalar... Günümüzün değer karmaşası içinde aile, tam bir mutsuzluk çiftliğine dönüşebiliyor. Bu ağa kapılmış insanlar hem birbirlerine sarılıyor, hem de birbirlerini tırmalıyorlar. Gündelik hayatımızın dokusu oluyor bu. Bu doku 1985'te değişir mi dersiniz?

★ ★ ★

Güzel şey bomboş bir ajandanın ilk sayfasına notlar düşmek: "1 Ocak 1985. Artık geçmiş geride kaldı. Her şeye yeniden başlıyorum."

Bizim tarafımızdan doldurulmayı bekleyen bomboş sayfalarda uzak ülkelere yolculuk heyecanı var. Ve sıcak bir umut.

Ama sakın Sofokles'i hatırlamayın şu sıralarda. Sakın hatırlamayın o yolculuğa kendinizle birlikte çıktığınızı...

Yeni yılda yolunuz açık olsun!

S.T. Dupont

ÇAKMAK,
SAAT, KALEM

KAPA SAAT DEPOSU LTD. ŞTİ.
Sultanhamam, Kefeli Tevfik Han 2/3 Telefon : 522 36 17 - 520 69 53 Pangaltı, Halaskargazi Caddesi 123/2

ORFÈVRES A PARIS

Düğünde gelinle damadın bir arada bulunduğu ender anlardan biri...

İNSANLAR / AJDA PEKKAN'IN NİKAHI

Bir düğün gecesi

Mendelson'un Düğün Marşı tıklım tıklım dolu loş salonda şöyle bir dalgalandı. Şık giyimli davetliler son bir gayretle birbirlerine yanaşıp ortada bir boşluk yarattılar. Ardından boğuk bir kadın sesi doldurdu salonu: ***"Bir tek şey bugün geçerli / Yalnızca seni ne çok sevdiğim"***

Parçanın ilk notalarıyla birlikte beyazlar içindeki "seven kadın", kolunda sevdiği adamla ve alkışlar arasında ilk dansa başladı. Ancak bu dans yalnızca otuz saniye sürecek, otuz saniye sonra beyazlı kadına "artık bitirelim" diye fısıldayan tedirgin adam, onu spotların altında, bütün gözkamaştırıcılığıyla yalnız bırakarak yine eski yerine dönecek, salonun en kuytu ve en loş köşelerinden birinde gözlerden kaybolacaktı...

Türk Hafif müziğinin süperstarı Ajda Pekkan'la işadamı Ali Bars'ın 27 Aralık gecesi Etiler'deki Şamdan Restorant'ta yapılan düğün töreni işte böyle başladı.

Tek kişilik bir düğün. Gece saat 9'a doğru gelin arabası Şamdan'ın kapısına yanaştığında kulübün girişi yine gazeteci doluydu. Ama gelin arabasından yalnızca Ajda Pekkan çıktı. Girişteki flaşlardan kaçmak isteyen Ali Bars, düğüne daha önceden sessiz sedasız gelmeyi ve gelini orada beklemeyi yeğlemişti. Damadın bu tedirgin ve sinirli hali bütün gece boyunca sürecek ve davetliler, çifti 4-5 saat süren düğün boyunca ancak 15-20 dakika bir arada görebileceklerdi. Süperstar beyaz ipekten, üstü boncuk ve payetlerle süslü elbisesi ve ardında salınan teliyle konuklar arasında kelebek gibi dolaşır herkesle ayrı ayrı resim çektirirken damat bir dostuyla barda içkisini yudumlamayı ya da alt katta tek başına oturmayı yeğliyordu. Kısacası, Şamdan'daki bu düğün, tek kişilik bir düğündü...

Kimler vardı? Saat on'a yaklaşıp da davetliler tamamlandığında herkes aynı şeyi sormaya başladı: Hani, sanat dünyasının ünlüleri neredeydi? Neden Yeşilçam'dan, ses sanatçılarından kimse yoktu? Kulaktan kulağa söylenenlere bakılırsa, bunun böyle olmasını gelin istemişti. Düğüne sadece İstanbul sosyetesi çağrılmıştı.

İlk saatlerde salon o kadar kalabalıktı ki, davetliler, bir yerden bir yere gidebilmek için birbirlerini omuzlamak zorunda kalıyorlardı. Kadınların omuz genişliğini iki katına çıkartan vatkalı elbiselerin çokluğu da izdihamı artıran bir başka etkendi...

Gruplar oluşuyor. Saat 11'e yaklaştığında, artık gecenin ilk heyecanı yatışmış, davetliler ilgi alanlarına göre gruplaşmıştı.

Eşlerini kenarlardaki koltuklara oturtan işadamları öbek öbek toplanıp iş konuşmaya, daha politik olanlar Mesut Yılmaz'ın çevresinde toplanmaya başlamıştı. Koltuklara oturan hanımlar için ise artık sıra sürpriz evlilikle ilgili fısıltılı yorumlara gelmişti: "Demek Ali'nin kız kardeşi sonunda razı olmuş" diyordu içlerinden biri. Söylediğine göre, daha haziran ayında görümceyle birlikte tatildeydi ve görümce "olmaz böyle şey" diye hop oturup hop kalkıyordu. Bir başkası, "Ama maddiyat konuştu, Ali Bey ilk evliliğini bitirmek için çok büyük maddi fedakârlık etti" diyordu. Hemfikir oldukları nokta, Ali Bey'in ilk eşinin çok efendi, çok hanım kadın olduğuydu. Üstelik, o da çok hoştu... Peki Ajda ne bekliyordu bu evlilikten? "Herşeyden önce bir çocuk" diyordu çiftin yakınları. Ve şöyle ekliyorlardı: Ayrıca bu evlilik Ajda'nın parasına, pulуna, şöhretine ve güzelliğine bir de

Ajda Pekkan beyaz pullu elbisesi ve ardından uzanan teliyle kelebek gibiydi

itibar ekliyordu. Kolay mı, Ajda, İstanbul sosyetesine gelin oluyordu.

Sıra Ali Bars'ın durumuna gelince yüzler biraz mahzunlaşıyordu: Doğrusu Ajda Pekkan'ın kocası olmak zor meslekti. Damadın yorgun ve gergin yüzüne bakanlar, "Galiba işinin zorluğunu daha bu geceden anladı" diyorlardı●

BÜYÜK TÜRKİYENİN BÜYÜK BANKASI

Tasarrufları, tarıma ve üretime,
Tarıma Dayalı Sanayi'ye aktaran,
ulusal kalkınmamızda değerlendiren
T.C. Ziraat Bankası'dır.
Büyük Türkiye'nin büyük bankası.

T.C. ZİRAAT BANKASI

"Gücüne erişilemez"

Paris/McCann

TÜM BELEDİYE BAŞKANLARINA BİR YILBAŞI ÖYKÜSÜ

Sınıfsal Kantar

Bozcaada Belediyesi, şarap fabrikasına teslim edilen üzümleri önce kendi kantarında tartmak isteyince ada "karıştı"

Kantarın önü bir anda kalabalıklaştı. Kalabalığın ortasında, kantarın başında, hararetli bir tartışma olduğu belliydi. Bu kadar polis adada hiç bir araya gelmemişti. Herkes ne olup bittiğini aslında biraz tahmin edebiliyordu. Kantarın çevresinde buna benzer tartışmalar daha önce de olmuştu. Ama bu defaki galiba daha "ciddi"ydi. Sonunda "gerçek" kulaktan kulağa yayıldı: "Kaymakam Bey kantarı kapatmış"tı.

Bir bardak suda fırtına. Bozcaada, Çanakkale Boğazı'nın Ege'ye ulaştığı yerin biraz güneyinde, 1700 nüfuslu ufacık bir adaydı. Halkın tek geliri bağcılık ve yaz aylarında turizmdi. Özellikle bağcılıkla uğraşmayan aile, adada yok gibiydi. Neredeyse herkesin geçimi ince kabuklu, küçük çekirdekli nefis çavuş üzümüne bağlıydı. Adalılara göre üzümlerinin "nefaset"i topraktan ve denizden esen hafif rüzgârdan geliyordu. Rüzgâr, adanın hafif eğimli toprağı üstündeki bağları yalıyor ve üzümü "şişiriyordu".

Bozcaada'da dört tane de şarap fabrikası vardı. %80'ini küçük üreticilerin oluşturduğu bağcılar, ürünlerinin çoğunu bu fabrikalara satıyordu. Birtakım anlaşmazlıklar eskiden beri vardı, ama Ege'nin havası burada sanki hayatı yumuşaklaştırıyor, anlaşmazlıkları unutturuyordu.

Fakat 1984 yerel seçimleriyle birlikte, adada egemen olan yumuşaklık yerini siyasi bir gerilime bırakıyordu. Seçimlere SODEP'in adayı olarak giren başkan adayı Mehmet Kürşat propagandasında "halkın isteğine uyarak, şarap fabrikalarına giden üzümlerin önce Belediye kantarında tartılacağını" söylüyordu. Fabrikaların satın aldıkları ürünü "eksik tartması" engellenecekti. Şarap fabrikatörlerinin desteklediği ANAP adayı seçimleri 10 oy farkla kaybediyor ve Kürşat, Belediye Başkanı oluyordu.

Almanya'dan Bozcaada'ya. Yeni Başkan Bozcaadalı değildi. Adana'da doğmuş, 1960'ta işçi olarak Almanya'ya gitmişti. Bir iş kazasında sağ elini bileğinden yitiren Kürşat, 4 yıl sonra geri dönmüştü. **Nokta**'ya anlattığına göre, Bozcaada'ya ilk olarak seyahat nedeniyle gelmişti. Burada işçilerin "köle gibi sigortasız çalıştırıldıklarını" görünce de, gezmeye geldiği adada "takılıp kalmış"tı. Bozcaada'ya yerleşen Kürşat, CHP adayı olarak

Bozcaada'da, Belediye Başkanı Mehmet Kürşat ile Kaymakam Azmi Yeşil arasında başlayan anlaşmazlık çığ gibi büyüyor ve "traji-komik" boyutlara ulaşıyordu

katıldığı 1980 seçiminde Belediye Başbakanı seçilmişti. 12 Eylül'le birlikte görevinden alınmış ama '84 yerel seçimlerinde, bıraktığı koltuğuna dönmüştü.

Kantar meselesi. Başkan Kürşat'ın ilk işi, verdiği sözü tutmaktı. Belediye 1975'ten beri üzümden "Rüsum Vergisi" alıyordu. Vergilendirdiği ürünün değerini saptamak, Kürşat'a göre Belediye'nin hakkıydı. Eylül ayında kantarın Belediye'nin önüne yerleştirilmesiyle, adanın üstünde kara bulutlar toplanmaya başlıyordu.

Kantarın düşmanı çoktu. Fabrikatörlerin ve seçimde desteklediklerı ANAP örgütünün muhalefetini, Kaymakam Azmi Yeşil de destekliyordu. Fabrikalar rüsum vergisini vermemeye başlıyor, üreticilerin bir kısmı üzümlerini kantarda tarttırmadan fabrikalara götürmeye devam ediyordu. Belediye ise "kantarı takmayanlara" ceza yazıyordu. Kaymakama göre, kantar "zoraki" kullanılamazdı. "İsteyen tarttırır, istemeyen tarttırmaz" diyordu. Bu arada Çanakkale Valisi Erdinç Büyükalın da olaya karışıyor ve adada yaptığı konuşmada, "ben adamı kulağından asarım. Bazı esnafa ceza yazıyor. Kitabına uydururum sanıyor" diye konuşuyordu.

Bir sınıfın diğer bir sınıfa. Anlaşmazlığın simgesi haline gelen kantar, sonunda 15 Eylül günü Kaymakamlık tarafından kapatılıyordu. Başkan Kürşat'ın kapatılan kantarın üzerine astığı bir yazıyla, karşılaştığı uygulamayı halka "şikâyet etmesi" ise olayları çığırından çıkarıyordu. Gece, SODEP ilçe örgütü toplantısı sırasında gözaltına alınan Kürşat, bir gün sonra mahkeme tarafından serbest bırakılıyor, ama

"olay" kapanmıyordu.

Bozcaada'da kulaktan kulağa dolaşan bir söylentiye göre belediye başkanı "sol görüşlü olduğundan, asıl gayesi üreticinin hakkını korumak değil, vatandaş arasında anlaşmazlık çıkarmak"tı. Bu durumu soruşturmak için Çanakkale Valiliği İl Kültür Müdürü Hüseyin Yaşar "muhakkik" tayin ediliyor ve araştırmaları sonucunda başkanın "eylemlerinin TCK 142 ve 240. maddelerine girdiğini saptıyor"du. 23 Ekim günü raporu alan Çanakkale İl İdare Kurulu 30 Ekim'de "sanığın eyleminin Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin yetki alanına girdiğine" karar veriyor ve Cumhuriyet Başsavcılığı'na başvuruyordu.

DGM'de açılan davada dinlenen "tanıklar"a göre, "sanık solcuydu. Kantarı bahane ederek müstahsille şarap imalatçılarının arasını açmak, sınıf kavgası çıkararak ada halkını birbirine düşürmek istiyordu. 12 Eylül'den önce belediye başkanı olan sanık, o zamanlar da dışardan getirdiği gençlere duvarlara slogan yazdırıyor, komünizm propagandası yaptırıyordu." Bu ifadelere rağmen mahkeme 17 Aralık tarihli kararıyla "sanık hakkında kovuşturmaya gerek olmadığı" kararına varıyordu. "Sanık hakkında 12 Eylül'den sonra herhangi bir soruşturma açılmamış ve belediye başkanlığı sırasındaki uygulamalarında adada kargaşalık çıkarmak gibi bir amacı olduğuna ilişkin, dava açmaya yeterli delil bulunamamış"tı.

Demokrasi neyi gerektiriyorsa. "Bozcaada olayı" kapanmış sayılabilir miydi? **Nokta**'nın bu konuda görüşünü sorduğu Çanakkale Valisi Erdinç'e göre bir "olay"dan söz etmek bile gereksizdi. "Uygulamalar kanunun gerektirdiği şeylerdi, şahıslarla bir ilgisi yoktu." Benzer bir şekilde Kaymakam Azmi Yeşil de "Şu anda belediye başkanıyla aralarında kişisel bir tedirginlik olmadığını, demokrasi neyi gerektiriyorsa o şekilde davranıldığını" söylüyordu. "Ortada polemik konusu yapılacak bir durum yok"tu.

"Kantar kavgası"nın aslında "sınıf kavgası" olduğu savı DGM'nin kararıyla noktalanmıştı.

Ama "Bozcaada demokrasisi" patlamaya her an hazır bir "barut fıçısı"nın üstünde durmaya devam ediyordu●

Türkan Arıkan: "Sakıncalı gördüğüm herşeye hayır diyeceğim"

SÖYLEŞİ / TÜRKAN ARIKAN

"Konuşsaydı, Özal beni ikna edebilirdi"

Sıcak kanlı, konuşkan, güleryüzlü, kıpır kıpır bir milletvekiliydi Türkan Arıkan. Aynı zamanda dört eğilimli Anavatan'dan ilk fireydi. Ağabeyi Vural Arıkan'ın Tünel'deki bürosunda* Nokta*'ya randevu vermişti. Antika eşyaların ağır bastığı büronun büyük odası ne yazık ki anahtar Vural Arıkan'da kaldığı için açılamadı. Türkan Arıkan, bu minik soruna çözüm bulup arkadaki çalışma odasına yöneldi. Yayına hazırladığı beş kitabı vardı, gazetelere de yazacaktı. "Ama" diyordu, "Yazmak yetmiyor, meclis'te yapabileceğim çok şey var, kürsüden söyleyebileceğim çok şey var." Türkan Arıkan, hapistekilerin topluma yeniden kazanılması için de çaba göstermeye kararlıydı. "Yalnız hapishaneler değil," diyordu, "Ortadireğin de sayısız sorunu var!" Ve gecekonduları gezdiğini, halkla konuştuğunu sözlerine ekliyordu. Üniversite öğretim üyeliğinden Anavatan'a transfer olan Türkan Arıkan Başbakan'a kırgındı. Ama "bağımsız"lıktan hiç de şikayetçi değildi. Türkiye'nin tüm sorunlarına ilgi duyduğu, birşeyler yapabilmek için kanının kaynadığı gözlerinden okunuyordu.

Nokta: İstifanızı vermek için bir ay beklemenizin nedeni neydi?

T.Arıkan: Birincisi o sırada kadın hakları ile ilgili yoğun bir faaliyet içindeydim. O faaliyetleri salim bir kafa ile yapmak istiyordum. İkincisi, yurt dışından davet ettiğimiz yabancı parlamenter ve gazeteciler vardı. Ülkemizin dış ülkelerdeki imajı açısından o günlerde istifayı uygun görmedim. Üçüncüsü salim kafayla uzun uzun düşünme imkânı bulabildim. Ani karar vermek istemedim.

Nokta: Emin Çölaşan'la söyleşinizde, istifa etmiyorum, çünkü Turgut Bey'e güveniyorum demiştiniz, istifa ettiğinize göre bu konuda bir değişiklik oldu mu?

T.Arıkan: O şu oldu. Şunu bekledim Sayın Turgut Özal'dan. Röportajı okuduktan sonra hiç değilse beni çağırsın, yüzyüze benimle bir konuşma yapsın. Hiç konuşmadı, hiç çağırmadı.

Nokta: Acaba vakti mi olmadı?

T.Arıkan: Efendim, bir Başbakanın böyle bir olay olduktan sonra, her halükârda, on dakikacık olsun, yirmi dakikacık olsun, bir milletvekiline ayıracak bir vakti bulunmalıydı. Ben de haksız olabilirdim, beni ikna edebilirdi. Bana, bazı şeyleri belki kendisi açıklayabilirdi. Ben kendisini ikna edebilirdim.

Sözünü ettiğiniz sırada gerçekten istifa etmeyi düşünmemiştim, bu bir. İkincisi, ben o söyleşi nedeniyle bir yıl ihracı çok ağır bir ceza olarak gördüm. Özellikle beni dinlemeden Sayın Turgut Özal, Yönetim Kurulu'na verilmem konusunda kendisi emir verdi. Milletvekilinin görevi, kendi partisi dahi olsa sakıncalı gördüğü birtakım noktaları, önce partisi içinde duyurmaktır. Sonra gerektiğinde kamuoyuna. Ben de bunu yaptım.

İstifa edeceğimi de hiç kimseye söylememiştim. Ağabeyimin bile haberi yoktu.

Nokta: Çok değişik bir milletvekili ve politikacı tipi çizmiş bulunuyorsunuz. Anavatan Partisi'ne üye olurken daha işin başında Anavatan Partisi'nin 4 görüşü temsil edebileceği kanaatini taşıyor muydunuz?

T.Arıkan: Taşıyordum.
Nokta: Neye göre?

T.Arıkan: Şuna göre. Biz 70 ve 80 dönemi arasında nerede ise iç harbin eşiğine gelmiştik ve bu iç harbin eşiğine gelişte o dönemdeki parti liderlerinin kavgaları büyük rol oynamıştır. Tepedeki kavga tabana geniş bir şekilde yayılmıştır. Ben o zaman merak etmişimdir ve demişimdir ki, niçin bütün partilerdeki milletvekilleri çıkıp da bu liderlere karşı bir şey söylemiyorlar. Yani hiç değilse bir araya gelip bir çözüm aramıyorlar. Gördük ki, koalisyonlar Türkiye'ye hiçbir zaman yarar getirmiyor. ANAP birleştirme fonksiyonunu görebilir inancını taşıdım. Buna inandım, hâlâ da inanıyorum. Eğer tedbir alınırsa bu genelde sağlanabilir diyorum. Bir kere Sayın Özal'ın ikna edici niteliği var; ikincisi ses tonunda birleştirici bir özellik var, üçüncüsü birleştirmek zorundayız başka alternatifimiz yok. Ben uyarımı yaptım.

Nokta: Milletvekillerinin 5 yıl sonra yeniden seçilebilme endişesi sizce makul bir tutum mudur?

T.Arıkan: Benim öyle bir endişem yok. Yüzde 99 yeniden girmemeyi düşünüyorum. Başkalarına fırsat vermek istiyorum. Meclis içinde çok değerli kişiler var. Durumdan rahatsız olan kişiler de var, belirli bir süre tanıdılar. Bu süreden sonra onlar da gerekli eleştirileri yapacaklardır; ben buna inanıyorum.

Nokta: Erken seçim konusunda ne düşünüyorsunuz?

T.Arıkan: Ben kesinlikle bir erken seçime taraftar değilim. Problemler parlamento içinde çözülebilir. Yani bunu Anavatan da çözebilir, açıkyüreklilikle söylüyorum toparlanırlarsa. Eleştirilere açık olurlarsa, nedenleri iyi irdelerlerse, kendilerine bir çekidüzen verirlerse bir de ortadirekle, özellikle 1985'in ilk üç ayında çok yakından ilgilenirlerse problem çözülür.

Nokta: Parlamento Muhabirleri Derneği'nin düzenlediği panelde İstanbul Milletvekili Doğan Kasaroğlu Anayasa'nın 84. maddesinin -ki partiler arasındaki transferi engelliyor- kaldırılmasını ve şu anda parlamentoda bulunan milletvekillerinin önümüzdeki seçimlerde yeniden seçilmemeleri biçiminde bir Anayasa değişikliği önerdi, bunu nasıl değerlendiriyorsunuz?

T.Arıkan: Ben buna karşıyım. Biz milletvekili seçilirken kendi partilerimizin tüzükleri çerçevesinde vatandaştan oy istedik. Vatandaş şu veya bu görüşe bağlı olarak bize oy verdi. Biz eğer o maddeyi değiştirirsek, o çerçevenin dışındaki vatandaşlarımızı, bir nevi aldatmış oluruz.
Mevcut partilerden birine girmeyi düşünemem. Yanlış olan nedir biliyor musunuz? Partilerin kendi içindeki demokrasiyi kuramama ve oturtamamaları. Sorun oradan kaynaklanıyor. Önümüzdeki iki ay içinde ben oturacağı kanısındayım.

Nokta: Değişik bir konu ama, izninizle TRT Genel Müdürü Sayın Toskay, Yazar Nazlı Ilıcak'la görüşürken, kendisinin sağcı olduğunu, sağcı bir yazar olarak da Sayın Nazlı Ilıcak'ın kendisini desteklemesi gerektiğini söylüyor. Tarafsız olması gereken TRT'nin bu Genel Müdürü'nü nasıl değerlendiriyorsunuz?

T.Arıkan: Kendisiyle aynı fakültede çalışmaktaydım. Çok yetenekli bir hocamızdı. Yalnız Anayasamız TRT'nin tarafsız olmasını belirlemiştir. O beyanatı verirken yanında olmadığım için ne kastettiğini bilemiyorum. Ama şunu söylemek isterim ki, bir TRT müdürünün her şeyden önce tarafsız olması gerektiği inancındayım. Ama son günlerde TRT'de gerçekten birtakım konularda tarafsızlığı aşan birtakım uygulamalar var. Bunların hepsi genel müdürden mi kaynaklanıyor bilemem. İktidar partisinin birtakım faaliyetlerini verirken, eşit miktarda parlamento içindeki ve dışındaki partilerin faaliyetlerini göstermek sorumluluğunu duymalıdır.

"Meclis'te durumdan rahatsız olan kişiler de var, belirli bir süre tanıdılar. Bu süreden sonra gerekli eleştirileri yapacaklardır."

Nokta: Efendim bu aşamada DYP'nin bir spor salonunda düzenlediği ve 5 bin kişinin katıldığı bir toplantı acaba sizce bir haber midir?

T.Arıkan: Bence verilebilirdi ve hiçbir sakıncası yoktu. Ben TRT genel müdürü olsaydım, özellikle de emir verirdim verilmesi için.

Nokta: Biraz dedikodu yaparsak Sayın Arıkan, DYP ile iyi ilişkiler içinde olduğunuz söyleniyor.

T.Arıkan: Efendim benim hiçbir partiyle hiçbir ilişkim yok. Ben ANAP'tan milletvekili oldum. ANAP tüzüğüne uygun her şeye evet diyeceğim. Sakıncalı gördüğüm her şeye de hayır diyeceğim. DYP ile hiçbir ilişkim yok. Ama yeni partiler kurulursa o ayrı mesele...

Nokta: Düşünürüm diyorsunuz.

T.Arıkan: Anayasa çerçevesinde buna hakkım var. Benim görüşüme göre, Anayasa'nın 84. maddesi buna aykırı değil. Bunun dışında hiçbir partiyle bir ilişki kurmayı kesinlikle düşünmüyorum●

"olay" kapanmıyordu.

Bozcaada'da kulaktan kulağa dolaşan bir söylentiye göre belediye başkanı "sol görüşlü olduğundan, asıl gayesi üreticinin hakkını korumak değil, vatandaş arasında anlaşmazlık çıkarmak"tı. Bu durumu soruşturmak için Çanakkale Valiliği İl Kültür Müdürü Hüseyin Yaşar "muhakkik" tayin ediliyor ve araştırmaları sonucunda başkanın "eylemlerinin TCK 142 ve 240. maddelerine girdiğini saptıyor"du. 23 Ekim günü raporu alan Çanakkale İl İdare Kurulu 30 Ekim'de "sanığın eyleminin Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin yetki alanına girdiğine" karar veriyor ve Cumhuriyet Başsavcılığı'na başvuruyordu.

DGM'de açılan davada dinlenen "tanıklar"a göre, "sanık solcuydu. Kantarı bahane ederek müstahsille şarap imalatçılarının arasını açmak, sınıf kavgası çıkararak ada halkını birbirine düşürmek istiyordu. 12 Eylül'den önce belediye başkanı olan sanık, o zamanlar da dışardan getirdiği gençlere duvarlara slogan yazdırıyor, komünizm propagandası yaptırıyordu." Bu ifadelere rağmen mahkeme 17 Aralık tarihli kararıyla "sanık hakkında kovuşturmaya gerek olmadığı" kararına varıyordu. "Sanık hakkında 12 Eylül'den sonra herhangi bir soruşturma açılmamış ve belediye başkanlığı sırasındaki uygulamalarında adada kargaşalık çıkarmak gibi bir amacı olduğuna ilişkin, dava açmaya yeterli delil bulunamamış"tı.

Demokrasi neyi gerektiriyorsa. "Bozcaada olayı" kapanmış sayılabilir miydi? **Nokta**'nın bu konuda görüşünü sorduğu Çanakkale Valisi Erdinç'e göre bir "olay"dan söz etmek bile gereksizdi. "Uygulamalar kanunun gerektirdiği şeylerdi, şahıslarla bir ilgisi yoktu." Benzer bir şekilde Kaymakam Azmi Yeşil de "Şu anda belediye başkanıyla aralarında kişisel bir tedirginlik olmadığını, demokrasi neyi gerektiriyorsa o şekilde davranıldığını" söylüyordu. "Ortada polemik konusu yapılacak bir durum yok"tu.

"Kantar kavgası"nın aslında "sınıf kavgası" olduğu savı DGM'nin kararıyla noktalanmıştı.

Ama "Bozcaada demokrasisi" patlamaya her an hazır bir "barut fıçısı"nın üstünde durmaya devam ediyordu●

Türkan Arıkan: "Sakıncalı gördüğüm herşeye hayır diyeceğim"

SÖYLEŞİ / TÜRKAN ARIKAN

"Konuşsaydı, Özal beni ikna edebilirdi"

Sıcak kanlı, konuşkan, güleryüzlü, kıpır kıpır bir milletvekiliydi Türkan Arıkan. Aynı zamanda dört eğilimli Anavatan'dan ilk fireydi. Ağabeyi Vural Arıkan'ın Tünel'deki bürosunda* Nokta'*ya randevu vermişti. Antika eşyaların ağır bastığı büronun büyük odası ne yazık ki anahtar Vural Arıkan'da kaldığı için açılamadı. Türkan Arıkan, bu minik soruna çözüm bulup arkadaki çalışma odasına yöneldi. Yayına hazırladığı beş kitabı vardı, gazetelere de yazacaktı. "Ama" diyordu, "Yazmak yetmiyor, meclis'te yapabileceğim çok şey var, kürsüden söyleyebileceğim çok şey var." Türkan Arıkan, hapistekilerin topluma yeniden kazanılması için de çaba göstermeye kararlıydı. "Yalnız hapishaneler değil," diyordu, "Ortadireğin de sayısız sorunu var!" Ve gecekonduları gezdiğini, halkla konuştuğunu sözlerine ekliyordu. Üniversite öğretim üyeliğinden Anavatan'a transfer olan Türkan Arıkan Başbakan'a kırgındı. Ama "bağımsız"lıktan hiç de şikayetçi değildi. Türkiye'nin tüm sorunlarına ilgi duyduğu, birşeyler yapabilmek için kanının kaynadığı gözlerinden okunuyordu.

Nokta: İstifanızı vermek için bir ay beklemenizin nedeni neydi?

T.Arıkan: Birincisi o sırada kadın hakları ile ilgili yoğun bir faaliyet içindeydim. O faaliyetleri salim bir kafa ile yapmak istiyordum. İkincisi, yurt dışından davet ettiğimiz yabancı parlamenter ve gazeteciler vardı. Ülkemizin dış ülkelerdeki imajı açısından o günlerde istifayı uygun görmedim. Üçüncüsü salim kafayla uzun uzun düşünme imkânı bulabildim. Ani karar vermek istemedim.

Nokta: Emin Çölaşan'la söyleşinizde, istifa etmiyorum, çünkü Turgut Bey'e güveniyorum demiştiniz, istifa ettiğinize göre bu konuda bir değişiklik oldu mu?

T.Arıkan: O şu oldu. Şunu bekledim Sayın Turgut Özal'dan. Röportajı okuduktan sonra hiç değilse beni çağırsın, yüzyüze benimle bir konuşma yapsın. Hiç konuşmadı, hiç çağırmadı.

Nokta: Acaba vakti mi olmadı?

T.Arıkan: Efendim, bir Başbakanın böyle bir olay olduktan sonra, her halükârda, on dakikacık olsun, yirmi dakikacık olsun, bir milletvekiline ayıracak bir vakti bulunmalıydı. Ben de haksız olabilirdim, beni ikna edebilirdi. Bana, bazı şeyleri belki kendisi açıklayabilirdi. Ben kendisini ikna edebilirdim.

Sözünü ettiğiniz sırada gerçekten istifa etmeyi düşünmemiştim, bu bir. İkincisi, ben o söyleşi nedeniyle bir yıl ihracı çok ağır bir ceza olarak gördüm. Özellikle beni dinlemeden Sayın Turgut Özal, Yönetim Kurulu'na verilmem konusunda kendisi emir verdi. Milletvekilinin görevi, kendi partisi dahi olsa sakıncalı gördüğü birtakım noktaları, önce partisi içinde duyurmaktır. Sonra gerektiğinde kamuoyuna. Ben de bunu yaptım.

İstifa edeceğimi de hiç kimseye söylememiştim. Ağabeyimin bile haberi yoktu.

Nokta: Çok değişik bir milletvekili ve politikacı tipi çizmiş bulunuyorsunuz. Anavatan Partisi'ne üye olurken daha işin başında Anavatan Partisi'nin 4 görüşü temsil edebileceği kanaatini taşıyor muydunuz?

T.Arıkan: Taşıyordum.

Nokta: Neye göre?

T.Arıkan: Şuna göre. Biz 70 ve 80 dönemi arasında nerede ise iç harbin eşiğine gelmiştik ve bu iç harbin eşiğine gelişte o dönemdeki parti liderlerinin kavgaları büyük rol oynamıştır. Tepedeki kavga tabana geniş bir şekilde yayılmıştır. Ben o zaman merak etmişimdir ve demişimdir ki, niçin bütün partilerdeki milletvekilleri çıkıp da bu liderlere karşı bir şey söylemiyorlar. Yani hiç değilse bir araya gelip bir çözüm aramıyorlar. Gördük ki, koalisyonlar Türkiye'ye hiçbir zaman yarar getirmiyor. ANAP birleştirme fonksiyonunu görebilir inancını taşıdım. Buna inandım, hâlâ da inanıyorum. Eğer tedbir alınırsa bu genelde sağlanabilir diyorum. Bir kere Sayın Özal'ın ikna edici niteliği var; ikincisi ses tonunda birleştirici bir özellik var, üçüncüsü birleştirmek zorundayız başka alternatifimiz yok. Ben uyarımı yaptım.

Nokta: Milletvekillerinin 5 yıl sonra yeniden seçilebilme endişesi sizce makul bir tutum mudur?

T.Arıkan: Benim öyle bir endişem yok. Yüzde 99 yeniden girmemeyi düşünüyorum. Başkalarına fırsat vermek istiyorum. Meclis içinde çok değerli kişiler var. Durumdan rahatsız olan kişiler de var, belirli bir süre tanıdılar. Bu süreden sonra onlar da gerekli eleştirileri yapacaklardır; ben buna inanıyorum.

Nokta: Erken seçim konusunda ne düşünüyorsunuz?

T.Arıkan: Ben kesinlikle bir erken seçime taraftar değilim. Problemler parlamento içinde çözülebilir. Yani bunu Anavatan da çözebilir, açıkyüreklilikle söylüyorum toparlanırlarsa. Eleştirilere açık olurlarsa, nedenleri iyi irdelerlerse, kendilerine bir çekidüzen verirlerse bir de ortadirekle, özellikle 1985'in ilk üç ayında çok yakından ilgilenirlerse problem çözülür.

Nokta: Parlamento Muhabirleri Derneği'nin düzenlediği panelde İstanbul Milletvekili Doğan Kasaroğlu Anayasa'nın 84. maddesinin -ki partiler arasındaki transferi engelliyor- kaldırılmasını ve şu anda parlamentoda bulunan milletvekillerinin önümüzdeki seçimlerde yeniden seçilmemeleri biçiminde bir Anayasa değişikliği önerdi, bunu nasıl değerlendiriyorsunuz?

T.Arıkan: Ben buna karşıyım. Biz milletvekili seçilirken kendi partilerimizin tüzükleri çerçevesinde vatandaştan oy istedik. Vatandaş şu veya bu görüşe bağlı olarak bize oy verdi. Biz eğer o maddeyi değiştirirsek, o çerçevenin dışındaki vatandaşlarımızı, bir nevi aldatmış oluruz.

Mevcut partilerden birine girmeyi düşünemem. Yanlış olan nedir biliyor musunuz? Partilerin kendi içindeki demokrasiyi kuramama ve oturtamamaları. Sorun oradan kaynaklanıyor. Önümüzdeki iki ay içinde ben oturacağı kanısındayım.

Nokta: Değişik bir konu ama, izninizle TRT Genel Müdürü Sayın Toskay, Yazar Nazlı Ilıcak'la görüşürken, kendisinin sağcı olduğunu, sağcı bir yazar olarak da Sayın Nazlı Ilıcak'ın kendisini desteklemesi gerektiğini söylüyor. Tarafsız olması gereken TRT'nin bu Genel Müdürü'nü nasıl değerlendiriyorsunuz?

T.Arıkan: Kendisiyle aynı fakültede çalışmaktaydım. Çok yetenekli bir hocamızdı. Yalnız Anayasamız TRT'nin tarafsız olmasını belirlemiştir. O beyanatı verirken yanında olmadığım için ne kastettiğini bilemiyorum. Ama şunu söylemek isterim ki, bir TRT müdürünün her şeyden önce tarafsız olması gerektiği inancındayım. Ama son günlerde TRT'de gerçekten birtakım konularda tarafsızlığı aşan birtakım uygulamalar var. Bunların hepsi genel müdürden mi kaynaklanıyor bilemem. İktidar partisinin birtakım faaliyetlerini verirken, eşit miktarda parlamento içindeki ve dışındaki partilerin faaliyetlerini göstermek sorumluluğunu duymalıdır.

"Meclis'te durumdan rahatsız olan kişiler de var, belirli bir süre tanıdılar. Bu süreden sonra gerekli eleştirileri yapacaklardır."

Nokta: Efendim bu aşamada DYP'nin bir spor salonunda düzenlediği ve 5 bin kişinin katıldığı bir toplantı acaba sizce bir haber midir?

T.Arıkan: Bence verilebilirdi ve hiçbir sakıncası yoktu. Ben TRT genel müdürü olsaydım, özellikle de emir verirdim verilmesi için.

Nokta: Biraz dedikodu yaparsak Sayın Arıkan, DYP ile iyi ilişkiler içinde olduğunuz söyleniyor.

T.Arıkan: Efendim benim hiçbir partiyle hiçbir ilişkim yok. Ben ANAP'tan milletvekili oldum. ANAP tüzüğüne uygun her şeye evet diyeceğim. Sakıncalı gördüğüm her şeye de hayır diyeceğim. DYP ile hiçbir ilişkim yok. Ama yeni partiler kurulursa o ayrı mesele...

Nokta: Düşünürüm diyorsunuz.

T.Arıkan: Anayasa çerçevesinde buna hakkım var. Benim görüşüme göre, Anayasa'nın 84. maddesi buna aykırı değil. Bunun dışında hiçbir partiyle bir ilişki kurmayı kesinlikle düşünmüyorum●

Az gittik, uz gittik...

1984'ün Türkiye açısından önemi, "1. Özal Yılı" olmasından kaynaklanıyordu. Türkiye'de iç ve dış politikadan, ekonomik önlemlere ve bir türlü düşürülemeyen enflasyona değin her şey Turgut Özal'ın imzasını taşıyordu. Aşağıda bu "1. Özal Yılı"nın Gökova'dan, Aydınlar Dilekçesine, Türkan Şoray'ın Yağmur'undan, Babalar Operasyonu'na kadar uzanan bir dökümünü bulacaksınız.

Aydınlar Çankaya'da

"Türk aydınlarının gözlemlerini, Anayasanın 74. maddesinin bize verdiği yetkiye dayanarak en yüksek makama sunmaya geldik." Profesör Hüsnü Göksel, daha sonra "Aydınlar Dilekçesi" olarak adlandırılacak olan 1383'ü aşkın imzalı dilekçeyi Çankaya'ya sunarken bunları söylüyordu. Yanında, Aziz Nesin, Fehmi Yavuz, Bahri Savcı, Bilgesu Erenus ve Esin Afşar vardı. Önceleri adından basında pek söz edilmeyen dilekçe, Başbakan Özal'ın bir basın toplantısında "Madem böyle bir dilekçe verilmiştir, Türkiye'de demokrasi yoktur sözü varit değildir" demesiyle gazetelere geçiyor ve ertesi gün 1383'ü aşkın imzacı hakkında soruşturma başlıyordu.

Aydınlar dilekçesi Hüsnü Göksel ve arkadaşları tarafından verildi

Dilekçe sahiplerinin 40-50 kişilik gruplar halinde ifadelerinin alınmasından sonra 56 kişi hakkında dava açılıyordu.

Kim etkili, kim yetkili

Ekrem Pakdemirli, Özal hükümetinin "bürokraside reform" çalışmasından doğan ve sonuna kadar yıldızlığını koruyan baş kişisi oldu. Değişik bakanlıkların görevlerinden harmanlanarak kendisine emanet edilen Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı'nın başında oldukça belirsiz ama popüler bir görüntü sergiledi. Önce "Bakan üstü bürokrat", Prof. olduğu için "Hoca", iş adamlarını peşine takıp ülke ülke dolaştığı için de "Özal'ın Evliya Çelebisi" olarak adlandırıldı. Pakdemirli, yılın sonlarına doğru biraz sarsıldı: Önce, Başbakan Yardımcısı Kaya Erdem'le takıştı, ardından Vural Arıkan'la bozuştu, sonra DPT'nin başına getirilen ve "Ben sıradan biri değilim" diyen Yusuf Özal'a bir kısım yetkilerini kaptırdı, en sonunda da "Ortadireğin çok para harcadığı" yollu demeçleriyle sık sık gazetelerin manşetlerine çıktığı için Başbakandan zılgıtı yedi.

Ekrem Pakdemirli

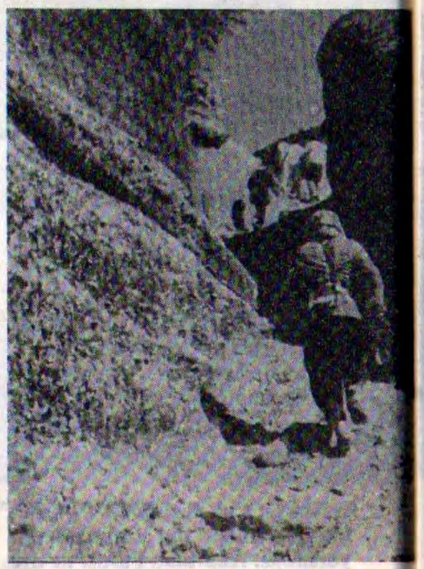

Bölgedeki olaylar denetim altına alındı

Doğu'da anarşi

15 Ağustos Çarşamba gecesi 21.30 sularında, Siirt'in Eruh ilçesinde silahların birbiri ardına patlamaya başlamasıyla olaylar su yüzüne çıktı. 70-80 kişilik bir terör örgütü ilçeyi basmış, çeşitli resmi ve sivil binaları taramış, bu arada bir jandarma eri öldürülmüş, altı er ve üç sivil de yaralanmıştı. Bu andan sonra, saldırı ve cinayet olayları birbirini izleyecek, olayların büyük çoğunluğunun yurtdışındaki kimi merkezlerce desteklenen ayrılıkçı terör örgütlerinden kaynaklandığı ortaya çıkacaktı. Daha ilk saldırının ardından harekete geçen güvenlik kuvvetleri, bölgede operasyonlar başlatmış, teröristlerin büyük çoğunluğu yakalanarak, olaylar denetim altına alınmıştı.

Gökova'da ölüm rüzgârı

Özal Hükümeti 1984 yılı içindeki en "işbitirici" hamlelerinden birini, Gökova Körfezi kıyısına termik santral kurup, Gökova'nın işini bitirmeye kalkışarak gerçekleştiriyordu. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Cemal Büyükbaş'ın "Mabet gibi santral yapacağım", "Santral yapılınca alabalık yetişecek" ve "Nükleer artıkları yıldızlara atın" şeklindeki incilerini, Kültür ve Turizm Bakanı Mükerrem Taşçıoğlu'nun "Türkiye kıyıları santral ve fabrika kurmakla bitmez" şeklindeki açıklaması destekliyordu.

Hükümet üyeleri bu konuda tam anlamıyla "birlik ve beraberlik" ruhu içindeydiler. Sonuçta, toplumsal, bilimsel, siyasal, duygusal ve bürokratik nedenlerle santrala karşı çıkanların tümü yok sayılıyor ve çalışmalara başlanıyordu. Gökova konusunda hayra yorulabilecek tek gelişme uzunca bir süredir "üzerine ölü toprağı serpilmişcesine" tepkisiz görünen kamuoyunun, ilk kez topluca ve bilinçli bir biçimde ses vermesi ve santralın yapılmasına karşı çıkmasıydı.

Kapıkule ve Arıkan olayı

Yılın en "polisiye" ve en "politik" konusu 12-13 Temmuz gecesi Kapıkule gümrüğünde başlayıp kasım ayının ilk günlerinde İçişleri Bakanı Ali Tanrıyar'ın istifası ve Maliye-Gümrük Bakanı Vural Arıkan'ın görevden alınmasıyla sonuçlanan olaylar dizisiydi. Bir ihbar mektubu ile harekete geçen Kaçakçılık ve İstihbarat Başkanlığı ekipleri, Kapıkule gümrüğünde bir kaçakçılık olayına el koyuyor ve 48 kişi tutuklanıyordu.

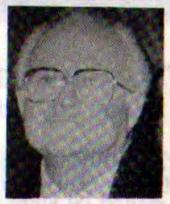

Vural Arıkan

Tanrıyar

Kapıkule gümrük olayını izleyen günlerde Maliye ve Gümrük Bakanı, kendi Bakanlığına danışılmadan "operasyona girişilmesi" ve "memurlarına işkence yapılması" gibi iddialarla hükümet içinde önemli bir sorun başlatıyordu. Bu arada Vural Arıkan'ın "fırtınalar yaratacağı" beklenen basın toplantısı, Özal'ın araya girmesi ile "İzmir meltemi"ne dönüşüyordu.

Ancak daha sonra muhalefetin bu olayla ilgili verdiği genel görüşme önergesi sırasında, hükümet sözcülüğünü Devlet Bakanı Mesut Yılmaz'ın yapmasına sinirlenen Vural Arıkan, uzun bir süredir sözünü ettiği "egemen güçlerin" kim olduğunu açıklayıveriyordu. Arıkan bu açıklamasıyla İçişleri Bakanlığı'nı, Emniyet Genel Müdürlüğü'nü ve operasyonu yürüten görevlileri suçluyor, işkence iddialarını ortaya atıyordu.

Polisiye-politik bir TV dizisini anımsatan bu olaylar Ali Tanrıyar'ın istifası, Vural Arıkan'ın görevden alınması ile durulmuş gibi görünüyor, ancak Türkan Arıkan'ın bir ay sonra istifa etmesi çatlağın gümrük olayından daha derinlerde olduğunu gösteriyordu.

Rüşvet, "babalar" ve Şükrü Balcı

Basında "babalar operasyonu" adıyla hayli sansasyon yaratarak, çeşitli "yeraltı" ve "yerüstü" babalarının tutuklanmasıyla sonuçlanan operasyon, Dündar Kılıç adlı ünlü "baba"nın poliste "çözülmesi"yle yeni bir heyecan yaratmıştı. Kılıç, "Gazinocular kralı Fahrettin Aslan'la birlikte, İstanbul eski Emniyet Müdürü Şükrü Balcı'ya milyonlarca lira rüşvet verdiklerini, kokain ve kadın sattıklarını" söylemişti. Bu "çözülmenin" hemen ardından gözaltına alınan Fahrettin Aslan da, Kılıç'a nispet; Şükrü Balcı'ya nasıl rüşvet verdiklerini, nasıl kumarhane işlettiklerini, kimi sanayicilerin yurtdışına nasıl para kaçırdıklarını anlattı. Ne var ki, daha sonra gerek Kılıç, gerekse Aslan, polisteki ifadelerini baskı altında alındığı gerekçesiyle reddedecek ve daha sonra Aslan kefaletsiz, Kılıç ise 1 milyon lira kefaletle tahliye edilecekti. Kılıç'ın tutukluluğu, başka suçlardan da yargılandığı için devam edecekti. Bu arada Dışişleri Bakanlığı emrinde Amerika'da görevli bulunan Balcı geri çağırılıyor ve konuyla ilgili olarak sorgulaması yapılıyordu.

Şükrü Balcı, rüşvet iddialarını yalanlıyor

TRT'nin başına gelen...

İktisadi Coğrafya Doçenti Tunca Toskay'a bu unvanı aldığı 1969 yılında "büyüyünce ne olacağı" sorulsaydı, herhalde en son aklına gelen TRT Genel Müdürlüğü olacaktı. Ama aklına gelmeyen 15 yıl sonra başına geldi. 28 Mart 1984 günü

Toskay TRT Genel Müdürü oluyor ve TRT'nin Şaban Karataş dönemini aratmayan maceraları başlıyordu. Taraflılığı yüzünden başından beri hükümet dışında herkesin şimşeklerini üzerine çeken Toskay, Milliyetçi yazar Nazlı Ilıcak'a "Biz sağcıyız, neden bize arka çıkmıyorsunuz" derken, televizyon ekranı hiçbir dönemde olmadığı kadar "kökü dışarda" dizilerin istilasına uğruyordu.

TÜRKİYE '84

Haliç'i görmeden paçayı sıvamak...

20. yüzyılın ilk yarısından bu yana kirlendiği için "timsah gözyaşları" dökülen Haliç, İstanbul'un Anakent Belediye Başkanı Bedrettin Dalan'ın "Haliç'i gözlerim gibi masmavi yapacağım" sözleri ile yeniden umutlanıyordu. Hakkında yazılan kitaplar, hazırlanan projelerle birkaç kütüphaneyi doldurmanın mümkün olduğu Haliç için Bedrettin Dalan gerçekten

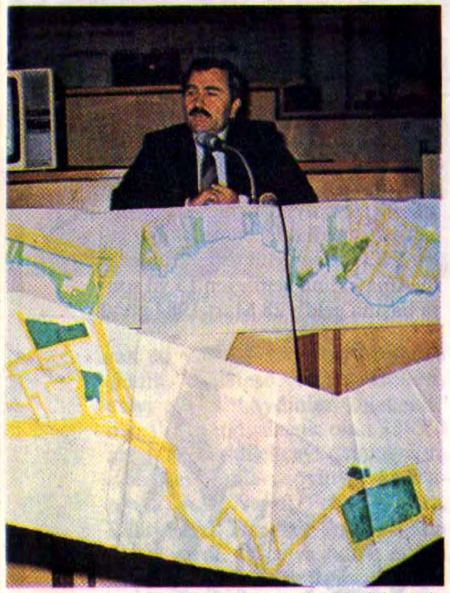

Bedrettin Dalan Haliç'i gözleri gibi mavi yapacak

kolları sıvadı. "Timsah gözyaşları"nın yerini kazma sesleri ve buldozer homurtuları aldı. Şimdilerde kıyıları kaplayan fabrikaların ve öteki yapıların bir bölümü buldozerlerle alaşağı ediliyor. Bu buldozer operasyonunun ardından öteki temizleme işlemleri de uygulanabilirse, Haliç eski günlerine dönmese bile, bugünkünden daha temiz bir görünüme kavuşabilecek. Ama bu konuda yıllarca masal dinleyen İstanbullular Haliç'i görmeden paçayı sıvamıyorlar.

Yakılacak kitap

"Sakıncalı" kitaplar yakılsınmı yakılmasın mı tartışmaları yapılırken az kalsın Füsun Erbulak da yasaklanıyordu. 1984'ün son ayları içinde "60 Günlük Bir Şey"adlı kitabı ile edebi ve edebi olmayan bütün çevrelerin dikkatini çeken Füsun Erbulak cezasını kocası-

Füsun Erbulak bir kitabı ile olay yarattı

nı bir hafta kaybetmekle ödüyordu.

Erbulak'ın "60 Günlük Bir Şey"adlı kitabı hakkında açılan müstehcenlik davası beraatle sonuçlanınca, Füsun Hanım eski soyadına ve yuvasına kavuşuyordu. Hakkında ileri sürülen tüm "gericilik" iddialarına rağmen Nazlı Ilıcak, feministlerin yapamadığını yapıyor ve aile gazetesi Bulvar'ın fotoroman sayfalarını Füsun Erbulak'a ayırıyordu.

Türkan Şoray

Türkan Şoray'ın Yağmur'u...

Geçtiğimiz yıl, yedisinden yetmişine, gelinlik kızından elden ayaktan düşmüş ihtiyarına kadar yaş, zümre ve cinsiyet farkı gözetmeksizin toplumun tüm kesimlerini en fazla heyecanlandıran olay, taçsız kraliçe Türkan Şoray'ın, ekim ayında nur topu gibi bir kız çocuğu doğurması oldu. Bebeğin adı Yağmur kondu. Haftalarca memurlar katsayı artışlarını, ev kadınları pahalılığı, yaşlılar romatizma ağrılarını unutup Yağmur'un kilosunu, boyunu ve kime benzediğini konuştu. 1985 yılı kapıya dayandığında gazetelerdeki "Yağmur raporları" haftalıktan aylığa düşmüş bulunuyordu.

Köprüler yaptırdık alıp satmaya

Yılın başında başlayan "satardın satamazdın" çekişmesi, yılın sonunda birkaç saat içinde tükeniveren Köprü Gelir Ortaklığı senediyle sona erdi. Zaten köprü ve baraj satımına ilişkin yasa da Ana Muhalefet Partisi liderinin "Köprüyü sermayedara peşkeş çektirmeyiz" şeklindeki keskin muhalefetine rağmen Meclis'ten birkaç saat içinde geçirilivermişti. 10 milyar lira için köprü satmış olması, Özal'ın "gücüm var, istediğimi yaparım" şeklindeki düşüncesine bağlandıysa da, parti içinde büyük gürültülerin çıkmasına neden oldu. Ana-

Mükerrem Taşçıoğlu turistlere karşı açtığı sutyen savaşını kaybetti.

Bir şişe bira, bir çift sutyen

Bir şişe birayı ve bir çift sutyeni doldurmayan fırtına, nisan ayında iki bakanı mizah dergilerinin ana konusu haline getirdi. "Biracı" Milli Eğitim Bakanı Vehbi Dinçerler midelerimizle ilgilenirken; "sutyenci" Kültür ve Turizm Bakanı Mükerrem Taşçıoğlu da (ne de olsa Kültür Bakanı) organ düzeyini yükseltip turistlerin göğüslerini kendisine uğraş alanı olarak seçiyordu. Sonuçta Dinçerler, biracılarla girdiği fazilet savaşını kazanıyor, bira alkollü içki sayılıp TV reklamlarından kaldırılıyor, alkolizm sorununa böylece çözüm getiriliyordu.

vatan Partili milletvekilleri ille de köprü senedi isteriz, maaşlarımızın bir kısmına mahsuben köprü senedi verin, diye direttiler. Onları susturmak yine Özal'a düştü, "veririm veririm" deyince ANAP'lı milletvekillerinin sesleri kesildi. Yıl sona ererken baraj gelir ortaklığı senetleri konuşulmaya başlanmıştı.

İnönü Stadyumunda cenaze marşı

Kaleci Yaşar'ın "vatan haini" olarak ilan edilmesi ile başlayan Milli Futbol Takımımızın önlenemeyen çöküşü 15 Kasım günü İngiltere'ye 8-0 yenilmemiz ile doruğa ulaşıyordu. Spor basını bu yenilgiyi manşetlerden verip büyük bir bozgun olarak niteliyor ve bol bol "cenaze" edebiyatı yapıyordu. Üstelik bu ilk cenaze değildi. Milli Takım daha önce Macaristan'a 6-0 yenildiği zaman **Milliyet** Gazetesi'nin manşeti şöyleydi: "İstiklal Marşı ile başladık, cenaze marşı ile bitirdik."

İngiltere maçından sonra ise ortada cenaze filan kalmamıştı; çünkü ölü gömülmüştü.

İngiltere maçı 1984'te Türk futbolunun çöküşü oldu

Yerel seçimlerde yeni kan

Yerel seçimler, ANAP'a seçmen desteğinin sürdüğünü gösterirken Parlamento içi muhalefet partileri olan HP ve MDP'nin de daha altı ay dolmadan pillerinin bittiğini ortaya koyuyordu. 25 Mart'ta yapılan seçimler 6 Kasım'da Parlamentoya giremeyen partilere seçmen karşısına çıkma şansı taşıdığı için demokrasi açısından büyük önem taşıyordu. Seçimlerin ilginç bir boyutu da oyların, 6 Kasım'da milli iradenin kısıtlandığı yolunda iddialarda bulunan Parlamento dışı muhalefetin oranlar biçimde olmasıydı. Çünkü gerek SODEP gerekse DYP, Parlamento'da sağ ve sol muhalefeti temsil ettiklerini iddia eden MDP ve HP'yi fersah fersah geride bırakmıştı.

Erdal İnönü

Yıldırım Avcı

TÜRK DIŞ POLİTİKASI

Diplomaside sınav yılı

Kıbrıs'ta umut, Ege'de bulut, Ermeniler ABD Kongresinde, yardım tehlikede

Papandreu'nun şovları, Mitterrand'ın gafları, Reagan'ın mektubu derken, Türkiye'de dış politika açısından oldukça hareketli geçen bir yıl sona eriyordu. Kapanan sayfalar demokrasiye geçiş sürecini yaşayan Türkiye'nin Batı'yla ve özellikle Avrupa ile olan ilişkilerinde önemli sınavlarla doluydu.

Evren Kazablanka'da Araplara sinyal yaktı.

Ege'deki komşumuzla aradaki gerginliğin tırmanması, on yılı aşkın bir süredir kabuk bağlamak bilmeyen "Ermeni terörizmi"nin ABD Kongresinde legalleşme sürecine girmesi, güneydoğu sınırlarımızda sürgit devam eden sıcak savaş, dış politikada yaşanan sancının çarpıcı örnekleriydi. Üstelik sorunların hemen hepsi, 1985'le birlikte açılan yeni sayfalarda da yer almaya devam edecekti.

Türk-Yunan ilişkileri. İktidara geldiği 1981 yılından bu yana, "şovenizm" oyununun başrolünü üstlenen Yunan Başbakanı Andreas Papandreu, geçen yıl içinde rolünü iyiden iyiye sevmeye başlıyordu. İstanbul'un Helenizm sınırları içinde olduğu, Ege'deki en büyük tehlikenin Sovyetler'den değil Anadolu'dan geldiği iddialarını sık sık yineleyen "hevesli oyuncu" zaman zaman da "teatral paranoya krizleri"ne giriyordu. Oldukça geniş olan hayal gücü sayesinde nem kapacak bulut bulmakta son derece yetenekli olan Papandreu, bir anda "havaya girebiliyor" ve örneğin Türkiye sınırlarına askeri yığınak yapılması için emirler yağdırmaya başlıyordu. Başbakan Özal'ın diyalog çağrılarını da ciddiye almayan Papandreu'nun "1984 kapanış gösterisi"yse, Limni Adası'nın silahlandırılmasına ilişkin NATO'ya yaptığı öneriydi. Yunanistan Başbakanı Ege'deki gerginliğin tırmanmasından adeta özel bir haz duyuyordu.

İki ülke ilişkilerindeki "Gordion düğümü" hiç kuşkusuz Kıbrıs sorunuydu. BM Genel Sekreteri Perez de Cuellar'ın dolaylı diyalog girişimleri ve Reagan'ın da katkılarıyla, iki başlı Kıbrıs'ın iki lideri Denktaş ve Kipriyanu 17 Ocak'ta New York'ta yapılacak zirve toplantısı için anlaşmaya varıyorlardı. New York zirvesinde Gordion türü bir çözüm çıkacak mıydı?

ABD ile ilişkiler. Hollywood'ta yeterince başarılı olamasa da, ABD Başkanlığı'ndaki becerisini son seçim zaferiyle kanıtlayan Reagan, Çankaya'ya gönderdiği mektuba çok kısa bir sürede yanıt alınca, elde ettiği bu sonuçtan oldukça memnun görünüyordu. ABD yönetimi, NATO'nun güneydoğu kanadındaki iki müttefiki, Türkiye ve Yunanistan arasındaki, bitip tükenmek bilmeyen gerginlikten son derece rahatsızdı. İki ülkeyle de ilişkilerinin dengede olması gerekiyordu. Oysa Yunanistan'a oranla Türkiye'nin NATO'ya katkısı çok daha fazlaydı. Ne var ki Amerikan Kongresindeki güçlü Rum lobisi, daha önceki yıllarda olduğu gibi, yardım konusu ne zaman gündeme gelse, etkin bir engelleme kampanyası başlatıyordu. Nitekim aynı engellemeler, geçen yıl Türkiye'ye yapılacak yardım paketi Kongreden geçerken de sahnelendi. Ama oyunun sonunda Kongrede çıkan yardım paketi yine 7'ye 10 oranında oluyordu. Aynı piyesi gelecek yıllarda da seyredeceğimiz kesin gibiydi.

Denktaş: Zirveye hazırlanıyor.

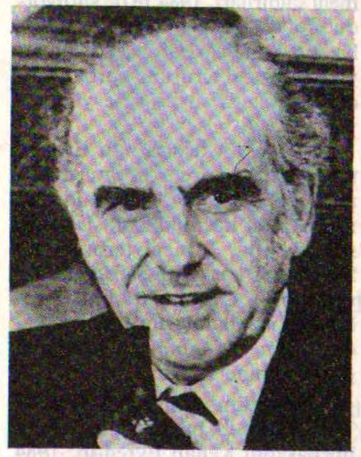

Papandreu: Hayal gücü geniş

Batılı dostlarımız ve Ermeniler. Son on yıldır, Türkiye'nin Batılı dostlarıyla olan ilişkileri, Ermeni terörü nedeniyle büyük ölçüde gölgeleniyordu. Bu ülkelerin başında, Fransa geliyordu. Bundan önceki yıllarda birçok masum Türk diplomatının Ermeni teröristlerce hunharca katledilmesine seyirci kalan Fransız yönetimleri, 1984'te de farklı bir tutum izlemiyordu. 1984 yılı başında Fransa Cumhurbaşkanı Mitterrand'ın, Ermeni soykırımı konusundaki asılsız iddiaları temcit pilavı gibi gündeme getirmesi, iki ülke arasındaki ilişkileri olumsuz yönde etkiliyordu. Ancak yıl sonuna doğru, 1983 Temmuzundaki Orly katliamının failleri ile ilgili duruşmada izlenen ciddi tutum ve Türkiye'nin Ortadoğu'daki yerinin Fransa için konjonktür doğrultusunda önem kazanması, yumuşama belirtileri olarak değerlendiriliyordu. Ama, bu konuda Türkiye'ye indirilen en büyük darbe, ABD Temsilciler Meclisi'nden geliyordu. Geçen eylül ayında ABD Temsilciler Meclisi Genel Kurulunda 24 Nisan'ın (Ermeni Soykırımı'na saygı için) Ulusal Anma Günü olmasını öngören bir yasa tasarısının oy birliğiyle kabul edilmesi, Türk kamuoyunda ve dışişlerinde soğuk duş etkisi yapıyordu.

Neyse ki, Türk hükümetinin ABD yönetimi nezdindeki girişimleri ve ABD'de yaşayan Türklerin açtığı mektup kampanyası sonuç veriyor ve tasarı senatonun gündemine bile alınmadığı için yasalaşmıyordu. Yurt dışındaki Türk temsilcilerine ve temsilciliklerine karşı Er-

Hayrettin Erkmen

Yunanistan'ın tutumuna bağlı

1985'te, Türkiye'nin gündemindeki en önemli dış politika sorunu, hiç kuşkusuz, Ege'deki Türk-Yunan gerginliği ve Kıbrıs konuları olacak.

Eski Dışişleri Bakanlarından Hayrettin Erkmen, 1985'te bu sorunların seyri ne olabilir sorusunu NOKTA için yanıtladı:

Türk dış politikası bakımından 1984 yılının en önemli olayı, hiç kuşkusuz, Ege Denizi'ne ilişkin sorunlardı. Bu sorunlar, hem askeri, hem de ekonomik bakımlardan memleketimizin yakın ve uzak geleceğini ilgilendiren çıkarları kapsar. Yunanistan'la aramızdaki bu sorunların 1985 yılında da önemini ve canlılığını koruyacağını sanıyorum. Kıbrıs konusu hiç şüphesiz dış politikamızın haklı, güvenli, kararlı ve sürekli çözüm bekleyen sorunları arasındadır.

New York'ta sağlanan son gelişme yeni bir ümit belirtisi olarak değerlendirilebilir ancak, sorunun çözümlenmesinde Kıbrıs Türk toplumu adına KKTC'nin ve Türkiye Cumhuriyeti'nin verilmesini uygun gördüğü ödünlerin ötesine geçilmemesi, gene Akdeniz'in güvenliği açısından olduğu kadar, Kıbrıs Türkü'nün güvenliği açısından da hayati önem taşımaktadır.

Ayrıca, şurası bir gerçek ki, Kıbrıs sorununun ve Yunanistan'la aramızdaki diğer sorunların bir yıl gibi kısa bir zaman içinde, bizim için tatminkâr ve genel açıdan haklı ve sürekli bir biçimde çözümlenerek sonuçlanacağını beklemek zordur. Çünkü, her şey, Rum toplumunun ve Yunanistan'ın tutumuna ve Türkiye ile sürekli bir anlaşmaya varıp varmamak konusundaki kararına bağlıdır. Bildiğiniz gibi, Yunanistan, tarih boyunca, Türkiye ile arasındaki sorunlara zaman içinde ve dış desteklerden yararlanmak suretiyle çözüm aramak gibi bir alışkanlığa sahiptir.

meni saldırıları, 1984'te de sürüyordu. Tahran ve Viyana'daki saldırılar sonunda, Türkiye'nin son on bir yılda, Ermeni terörüne kurban verdiği şehitlerin sayısı 41'e yükseliyordu.

Türkiye'nin dostlarının Ermeni terörünü hoşgören tutumu değişmedikçe, gelecekte de bu saldırıların sürmesi kaçınılmazdı. Üstelik, son aylarda, Ermeni teröristlerin Suriye'nin başkenti Şam yakınlarında bir kampta eğitildikleri yolundaki istihbarat, durumun ne kadar vahim olduğunu bir kez daha gözler önüne seriyordu.

İslam dünyasındaki yerimiz: Türkiye'nin ilk büyük adımı, Cumhurbaşkanı Kenan Evren'in, 1984 Ocak ayında Fas'ın Kazablanka kentinde yapılan İslam Ülkeleri Zirve Konferansı'na katılmasıyla başlıyordu. Türkiye'nin İslam Ülkeleri Konferansı'nda ilk kez Devlet Başkanı düzeyinde temsil edilmesi İslam aleminde yeni bir sinyal olarak değerlendiriliyordu. Ardından, Başbakan Özal'ın, İran, Irak ve Pakistan'a yaptığı ziyaretler ve Türkiye'nin Ortadoğu ülkeleriyle yoğun bir ticari ilişkiye girmesi esnek bir dış politikanın belirtileri oluyordu.

Avrupa ile ilişkiler. 6 Kasım 1983 seçimleriyle birlikte, Türk parlamenterlerinin, üç yıllık bir aradan sonra Avrupa Konseyi Danışma Meclisi'ndeki yerlerini almaları, Türkiye için başarıyla verilen bir sınav oluyordu. Yeni dönemle birlikte, Türkiye-AET ilişkilerinde de bir canlanma başgösteriyordu. Ama, buna rağmen, ilişkiler istenen düzeye ulaşmıyordu.

Doğu Bloku ile ilişkiler: Bu alandaki en büyük gelişme yılın son günlerine rastlıyordu. Dokuz yıllık bir aradan sonra, ilk kez üst düzeyde bir Soyvet yetkilisi, Ankara'yı ziyaret ediyor ve iki ülke arasında 6 milyon dolarlık ticaret hacmini öngören bir ticaret anlaşması imzalanıyordu.

Ege sorunundan Ermeni katliamlarına kadar 1984 yılında yaşanan olaylar hemen hemen tümüyle yeni yılın gündeminde de yer alacaktı. Siyasal gözlemciler, 1985'te daha bağımsız, daha esnek ve onurlu bir dış politika izlenmesi durumunda başarı grafiğinin de yükseleceği görüşünde birleşiyorlardı●

"Tam Avrupalı olmak vazgeçilmez koşul"

1985'e girerken Türkiye'nin Avrupa ile ilişkilerinde neler bekleniyor? Avrupa Konseyi ve AET ile ilişkilerde 1984 yılında başlayan canlanma döneminin seyri ne olacak? 12 Eylül 1980 öncesi dönemde, Türkiye'yi Avrupa Konseyi Danışma Meclisi'nde temsil eden Türk parlamenterlerden, İTÜ Öğretim Üyelerinden Prof. Besim Üstünel,* Nokta*'nın bu konudaki sorularını yanıtladı.

Nokta: 1984 yılında Türkiye'nin Avrupa Konseyi ile ilişkilerinde başlayan canlanma yeterli miydi?

Üstünel: Türkiye'de yeni parlamentonun oluşması ve özellikle 1984 Mart'ında yerel seçimlerin daha demokratik koşullar altında yapılması nedeniyle, Avrupa Konseyi ile ilişkilerimiz düzeldi. Türk parlamenterler, Avrupa Konseyi'nin parlamento kanadında hakları olan yeri aldılar. Böylece ilişkiler normale döndü.

Ancak, Bakanlar Konseyinin sonbahar toplantısında "Başkanlık sırası" nedeniyle bazılarına göre beklenmedik bir bunalım patlak vermiştir. Bu bunalımı sadece Yunanistan'ın şımarık çocuk rolünü etkin biçimde oynamasına bağlamak bence yanlış bir değerlendirme olur. Batı Avrupa Demokrasiler Kulübünün, Türkiye'den gerçek demokrasiye geçiş konusunda yeni adımlar atmasını ve geçiş dönemini kısaltmasını beklediği açıktır. Demokrasimizi Batı Avrupa standartlarına yaklaştırmak için atacağımız yeni adımlar karşısında ise hiçbir ülke hiçbir platformda şımarık çocuk rolünü palyaçoluğa götürmeyecektir.

Nokta: Türkiye-AET ilişkilerinde 1984'te başlayan canlanmayı nasıl değerlendiriyorsunuz?

Üstünel: Bilindiği gibi AET'yle ilişkilerimiz iki aşamada ve iki değişik nedenle kopmuştu. Önce ekonomik güçlükler ve döviz darboğazı nedeniyle 1978'de, sonra siyasal güçlükler ve demokrasi darboğazı nedeniyle 1980'de ilişkiler dondurulmuştu. 1984'te Türkiye'nin demokrasiye geçiş dönemini başlattığına inanıldığı için AET'yle ilişkiler de düzelmeye başladı. Ayrıca, yeni iktidarın ekonomide dışa açılma ve liberasyon politikası nedeniyle ekonomik engeller büyük ölçüde azalmış gözüküyor. O kadar ki, Türkiye'de etkili çevreler 1985 yılında AET'ye tam üyelik için resmi başvurunun yapılması gereğini savunmaya başlamışlardır.

Nokta: Bu yönde bir başvurumuz olursa, sizce nasıl bir tepkiyle karşılaşabiliriz?

Üstünel: Elde edilecek başarının derecesi iki önemli konudaki gelişmelere bağlı olacaktır bence. İlki Türkiye'de başlatılan ithalatın liberasyonu ve dışa dönük sanayileşme hareketinin önümüzdeki yıllarda da aksatılmadan ve planlı biçimde yürütülebilmesi. İkincisi ise demokratikleşme sürecinin geliştirilerek, Batı Avrupa standartlarına yaklaştırılmasıdır. AET'nin tam üyeliğe kabul edeceği bir ülkenin "tam Avrupalı" olması vazgeçilmez bir koşuldur. Ortadoğu tipi ya da demokrasi - arabesk benzeri bir siyasal rejime özenenlerin ağırlık ve etkinlik kazanmaları halinde, Türkiye'nin Batı Avrupa'nın saygın ve eşit haklara sahip tam üyesi olması son derece güçleşecektir.

Yılın olayı: KIBRIS

365 günü geride bırakıp, yeni bir yıla başlarken, 1984'ün en önemli dış politika olayı neydi sorusuna bir yanıt bulmaya çalıştık. Türk basınının önde gelen dış politika yazarları arasında yaptığımız ufak çaplı anketin sonuçları şöyle:

Sami Kohen (Milliyet)

Dış politika açısından önemli bir yıl oldu

1984 dış politika açısından hareketli bir yıl oldu. Bir dizi önemli gelişme oldu bu yıl. Türkiye'nin siyasal ve ekonomik alanda İslam dünyasına açılması, ABD'yle ilişkilerin Ermeni sorunuyla gölgelenmesi, Avrupa ile ilişkilerin yeniden canlanmaya başlaması, Ege'deki gerginlik ve nihayet Kıbrıs sorununda Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Perez de Cuellar'ın da devreye girmesi ile atılan önemli adımlar. Bu olay bolluğu içinde, dış politika gelişmelerinin en önemlisini saptamak oldukça güç. Ama sorunuzu direkt olarak yanıtlamak için ben, Kıbrıs'la ilgili gelişmeleri 1984 yılının Türkiye açısından "en önemli" dış politika olayı seçiyorum.

Ergun Balcı (Cumhuriyet)

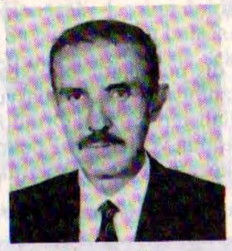

Kıbrıs, Türk dış politikasında bir dönüm noktası oluşturabilir

Türk dış politikasının en enemli dış politika olayı olarak, Kıbrıs sorununda takınılan esnek tutumu ve Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Perez de Cuellar'ın öneri paketinin Türk ve Kıbrıs Türkleri tarafından kabul edilmesini görüyorum.

Kıbrıs konusunda Türkiye'nin esnek bir tutuma gelerek New York anlaşmasını kabul etmesi Türk dış politikasında önemli bir tıkanıklığı açabilir ve bir dönüm noktası oluşturabilir. Zira Kıbrıs konusunda Türkiye'nin karşısında yer alanlar sadece Batılı ülkeler ve ABD değildir. Sosyalist blokla 3. Dünya ve Müslüman Arap ülkeleri de Kıbrıs'ta, Türkiye'yi hiçbir zaman desteklememiştir. Yunanistan Başbakanı Papandreu ise Kıbrıs sorununu Türkiye aleyhinde etkili bir propaganda aracı olarak kullanmış ve bu kampanyayla Ege sorununu gürültüye getirmiştir. Kıbrıs'ta iyi niyetini gösteren Türkiye bundan böyle Ege konusundaki sesini daha etkili ve güçlü duyurabilir.

İsmail Cem (Güneş)

Ortadoğu'daki konjonktür, başkalarının Türkiye'ye bakışını etkilemektedir

1984'ün Türkiye açısından en önemli politika olayı, Ortadoğudaki gerilim ve savaşlar ve Türkiye'nin bunlar karşısındaki durumudur.

Türkiye'nin Ortadoğu'ya yaklaşımı ve Ortadoğu'daki konjonktür, başkalarının Türkiye'ye bakışını etkilemektedir.

Prof. Haluk Ülman (Hürriyet)

Gerginliğin, 1985'te daha da tırmanmasından korkarım

1984 yılının Türkiye açısından en önemli dış politika olayı Türkiye ile Yunanistan arasında tırmanın gerginliktir. 1984 içinde, Türk-Yunan ilişkilerinin özellikle Ege konusundaki anlaşmazlıklar nedeniyle daha da kötüleştiği görülüyor. Gerginlik, Yunanistan'ın Ege'yi yalnızca bir Yunan denizi olarak görmek ve onu Türkiye ile paylaşmamak istemesinden doğuyor ki, Yunanistan bu tutumunu değiştirmedikçe, gerginliğin 1985'te daha da tırmanmamasından korkarım.

Prof. Fahir Armaoğlu (Tercüman)

En mühim iki olay yılın son günlerinde cereyan etti

Kanaatimce 1984'ün dış politika açısından en mühim iki olayı yılın son günlerinde cereyan etti. Her ikisi de kendi çerçevesinde Türk dış politikası açısından mühim hadiselerdir. Bunlardan biri 15 Aralık'ta New York'ta Denktaş-Kipriyanu zirvesi için bir anlaşmaya ve bu zirvenin esasları konusunda bir uzlaşmaya varılmasıdır. İkincisiyse Sovyetler Birliği Başbakanı Tikhonov'un 25-27 Aralık günlerinde Ankara'ya yaptığı ziyarettir●

Çelişkiler ve umutlar...

1984 yılı geride kaldı. Ne var ki insanlığın başını ağrıtan sorunların büyük bölümü belki 1985'e belki de daha sonraki yıllara devredildi.

Amerika'da maymun kalbi takılarak yaşaması için milyonlar harcanan "Bebek Fae", Etiyopya'da ağızlarına koyacak lokma bulamadıkları için göçüp giden binlerce Afrikalı çocuk... Öte yandan boşlukta yüzen astronotların uyduları onarmalarına yetecek düzeyde gelişmiş uzay teknolojisi. Meksika ve Hindistan'da ise çarpık gelişmiş sanayinin kurbanı olan onbinlerce insan. Ve benzer çelişkiler, benzer olaylarla geçip giden koca bir yıl.

1984 yılını en sancılı geçiren ülkelerin başında hiç kuşkusuz yaşlı kıtanın güney ucundaki Hindistan geliyordu. Sih militanlarının şiddet eylemleri, Altın Tapınak baskını, ekim ayının sonunda Başbakan Gandhi'nin ölümüyle sonuçlanan suikast ve daha bu yaraların üstü kabuk tutmadan meydana gelen feci kaza, bir din ve kültür mozayiği durumundaki bu ülkede yaşanan

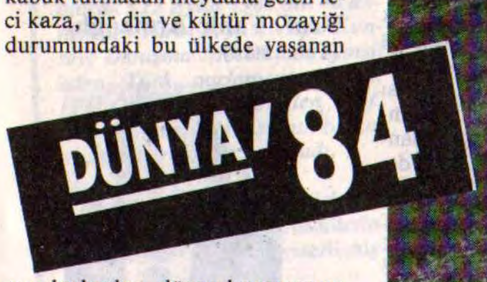

acı olaylardan, dünya kamuoyuna yansıyanlarından bazılarıydı. Dünyanın en büyük demokrasisi olan, 700 milyon nüfuslu Hindistan yeni yıla yeni bir başbakanla giriyordu: Rajiv Gandhi. Annesinin ölümünden sonra başbakanlık koltuğuna oturan Rajiv, siyaset sahnesinde yeterince deneyimli olmasa da, Hint mozayiğinin bütünlüğünü sağlama konusunda umut vaat ediyordu.

Yeni Dünya'da eski oyunlar. Yaşlı kıtadan, yerkürenin öbür yüzüne, "Yeni Dünya"ya geçerken göze ilk çarpan, kasım ayında yapılan seçimlerle, ikinci dört yıllık iktidarını garantileyen Reagan yönetimi oluyordu. 1984 yılını tam bir kampanya yılı olarak değerlendiren Reagan, seçim öncesinde kötü puan toplamaktan çekindiği için özellikle dış politikada oldukça tutuk davranmıştı. Ne var ki başvurduğu bu silah geri tepmiş, Ortadoğu politikasında yediği darbe puan hanesine kocaman bir eksi olarak yazılmıştı. Bir başka eksi puan da Latin Amerika politikasından geliyordu. Beyaz Saray'ın Nikaragua'da, ABD başkanlık seçimlerinden iki gün önce yaptığı seçimlerle iktidarını perçinleyen Ortega yönetimine, "demokrasi" uğruna yönelttiği saldırılar sonuç getirmiyor, yalnızca Reagan yönetiminin "demokrasi havariliği" rolünün ipliğini pazara çıkarıyordu.

Diktatörlüklerle ilişkilerinde de yeterince etkili olamıyordu Beyaz Saray. Şili'de halk yığınlarının muhalefeti giderek şiddetlenirken, Diktatör Pinochet'ye ne açıkça ar-

Kara kıtayı kasıp kavuran kuraklık binlerce can alırken, bir o kadar insanı da göçe zorluyordu

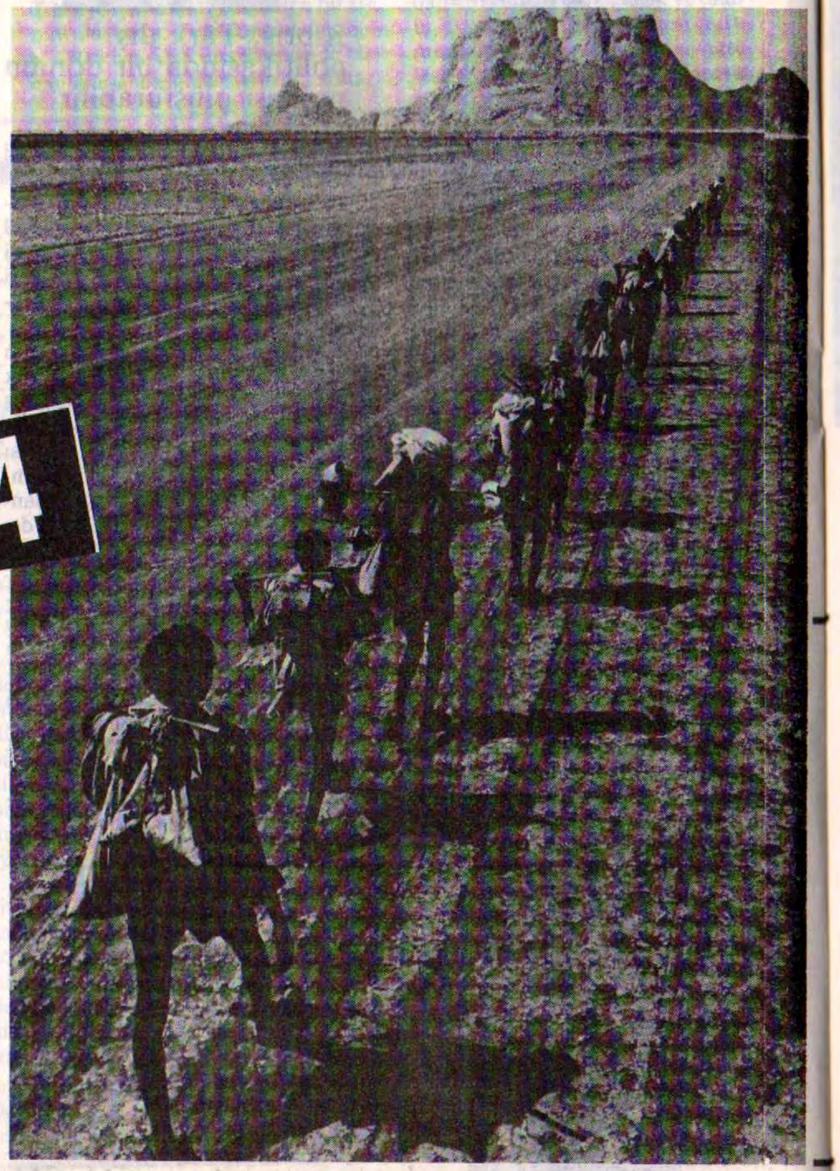

ka çıkabiliyor ne de desteğini tümden çekebiliyordu. Aynı durum, Filipinler'deki Marcos diktatörlüğü açısından da söz konusuydu. Reagan, son demlerini yaşadığı ortada olan Marcos diktatörlüğü konusunda alacağı tavrı da ikinci iktidar dönemine bırakmayı yeğliyordu. Siyasal gözlemciler Reagan'ın iç ve dış politika konularında, seçim zaferinden aldığı hızla daha atak davranacağı görüşünde birleşiyorlardı.

1984'ten 85'e girerken, Latin Amerika'da yanan en güçlü umut ışığı, Arjantin oluyordu. Askeri cuntanın devrilmesinden sonra iktidara gelen Alfonsin, daha birinci yılını yeni geride bırakırken, gerek eski cunta yöneticilerinden hesap sormada gösterdiği kararlılık, gerekse IMF'ye kafa tutmasıyla göz dolduran bir lider olmayı başarıyordu.

"Şimal" cephesinde de yeni bir şey yok. Yeni yılın arifesinde yaşlılar egemenliğinin sürüp gittiği Sovyetler Birliği "soğuk" geçen bir yılın ardından ABD'yle ilişkilerini nasıl bir düzene sokacağını düşünüyordu. İkinci Dünya Savaşı'ndan bu yana tüm Amerikan başkanları Sovyet liderleriyle masa başına oturmuşlardı. Bu kuralı ilk bozan Reagan oluyordu. 1983'ün son aylarında ABD'nin Batı Avrupa'ya orta menzilli füzeleri yerleştirmeye başlaması, Sovyetler'in Cenevre Silahsızlanma Konferansı'ndan çekilmesine yol açmıştı. Devlet Başkanı Yuri Andropov'un ölümü üzerine Kremlin'de gerçekleşen lider değişikliği de iki süper devlet arasında buzları çözmeye yetmiyordu. Aradaki diyalog kopukluğu geçen sonbahara kadar sürerken, Reagan yönetimi, yaklaşan seçimlerde bir yatırım olarak kullanmak üzere Sovyet Dışişleri Bakanı Gromiko'yu Washington'a davet ediyordu. Reagan-Gromiko görüşmeleri iki ülke arasındaki havanın bir ölçüde yumuşamasına yardım ediyorsa da, özellikle uzayın silahsızlandırılması konusunda kalıcı bir çözüm getirmeye yetmiyordu. Sovyetler Birliği'nin "güvenlik" gerekçesini ileri sürerek Los Angeles Olimpiyatları'na katılmaması da, aradaki soğukluğun belirtilerinden biriydi. Yine de gözlemciler yeni yıla girerken, ilk aylarda gerçekleşecek Schultz-Gromiko mini zirvesine umutla bakıyorlardı. Bu arada Afganistan'daki Sovyet işgali 5. yılına girerken, gelecek yıllara da sarkacak bir çıbanbaşı olmaya devam ediyordu.

Kaynayan kazan ve yanıt arayan sorular. Yıllardır kaynamaya devam eden Ortadoğu kazanı, 1985 yılına yanıt bekleyen bir sürü soruyla giriyordu. Ortadoğu barışı ne zaman sağlanacak, 4. yılını dolduran Körfez Savaşı nasıl son bulacaktı?

İran-Irak Savaşı'nın ne şekilde sona ereceği konusunda çeşitli tahminler, çeşitli varsayımlar ileri sürüyordu. Genel kanı, savaşın sona ermesinin büyük ölçüde İran'ın tavrına bağlı olduğu yolundaydı. Bu arada kimi gözlemciler, yaşı

Dördüncü yılını dolduran İran-Irak savaşı daha ne kadar sürecek

84'ü bulan Humeyni'nin ölebileceği olasılığını gündeme getiriyordu. Bu durumda ülkedeki iç muhalefet güçlenerek savaşı durdurabilecekti. Diğer bir görüş ise savaşın Körfez ülkelerine de sıçrayacağı olasılığına ağırlık veriyordu. Eğer bu olasılık gerçekleşecek olursa, savaşa dışarıdan bir müdahale olacağını beklemek pek de yersiz sayılmayacaktı.

Ortadoğu barışına gelince, geçen yıl içinde, Reagan'ın 1982'den beri sürdürdüğü barış çabalarının boşa çıktığı görülüyordu. Ancak bu bir yıllık dönem içinde atılan en önemli adım, 1978 Camp-David Anlaşması'ndan bu yana kopuk olan Mısır-Ürdün ilişkilerinin yeniden canlanması ve bunun sonucunda oluşan Mısır-Ürdün-Irak mihveriydi. Bu üçlüye, yakın bir dönemde ABD yanlısı Arap ülkelerinin katılacağını beklemek çok zayıf bir olasılık değildi. Ancak ufukta, Ortadoğu'daki kanayan yara Filistin sorununa yönelik çözüm umutları görünmüyordu. Ama yine de siyasal gözlemciler Ortadoğu'daki düğümün, İsrail'in gerçek niyetine ve barış konusundaki tutumuna bağlı olduğunu vurguluyorlardı.

Zor bir yıl. Ortadoğu konusunda, 1985'te daha etkin bir işlev üstleneceği öngörülen Batı Avrupa, geçen yıl içinde beklenmedik gelişmelere sahne oluyordu.

Çok değil, bundan 5 yıl önce Federal Almanya'da kurulan ve 1983 yılında parlamentoya girmeyi başaran Yeşiller, o günlerde küçümsenmekten öteye gidememişlerdi. Oysa geçen yıl içinde izledikleri, kendilerine özgü muhalefet yöntemleri sayesinde, en aktif parti olmayı beceriyorlardı. 1984'te Federal Almanya'yı sarsan en önemli olaysa Flick skandali oluyordu. Ülkeyi hallaç pamuğu gibi atan, meclis başkanından Sosyal Demokrat Parti'ye ve hatta iktidar koalisyonuna kadar çeşitli kesimleri zan altında bırakan Flick skandalinden, yüzünün akıyla çıkmayı başaran tek parti yine Yeşiller oluyordu.

"Sosyalist" Fransa'da ise aşırı sağcı Le Pen güç kazanıyor, hararetli söylevleri sayesinde yabancı düşmanlığının hortlamasına neden oluyordu. Bu çağdışı politikanın, iki Türk işçisinin ölümüyle sonuçlanan bilançosu, acı bir anı olarak belleklerde kalıyordu. Fransa için

DÜNYA '84

1984 yılı sosyalist uygulamaların yeniden gözden geçirildiği bir yıl olarak da anlam taşıyordu. Cumhurbaşkanı Mitterrand, neredeyse muhafazakâr partilerin programlarına sarılıyor, ancak aldığı ekonomik ve politik önlemler, büyük ölçüde prestij yitirmesini önleyemiyordu. Siyasal gözlemciler, yeni yıla girerken, Mitterrand'ı bekleyen günlerin oldukça bulanık olduğu görüşünde birleşiyorlardı.

Gözleri kıta Avrupa'sından Büyük Britanya Adaları'na doğru çevirirken, ufukta göze ilk çarpan grev pankartları oluyordu. Gerçekten de Demir Lady'nin ülkesinde 1984'e dangasını vuran olay, maden işçilerinin 9 ayı dolduran grevleriydi. Yılın ilk aylarında, tutucu Thatcher hükümetinin, ekonomik olmayan 20 kadar madeni kapatma kararı alması, Arthur Scrgill başkanlığındaki Maden İşçileri Sendikası'nı greve zorluyordu. Ne var ki 1984'ün defteri dürülüp 1985'e girerken grevlerden hâlâ bir sonuç alınamamıştı.

Grevler konusunda hesaplılığı elden bırakmayan Thatcher, yılın son aylarında, kendisini hedef alan suikast karşısında da soğukkanlılığını korumayı bilmişti. Ülkedeki işsiz sayısının resmen 3 milyonun üstüne çıkması, Sterlin'in Dolar karşısında tepetaklak gitmesi, hatta Muhafazakâr Parti içinden duyulan çatlak sesler bile keyfini kaçırtmışa benzemiyordu. Onun düşlerini süsleyen tek şey, 1988'deki seçimleri de kazanarak, üst üste seçim kazanmış ilk muhafazakâr lider olmayı başarmaktı.

Nihayet olaylarla dolu bir yılın sonuna gelinmişti. Ne var ki takvim yapraklarının tükenmesi, o yaprakların içini dolduran olayların da son bulduğu anlamına gelmiyordu. Yeni yılla gelen yeni umutlar, korkunç boyutlara ulaşan silahlanma yarışını, ırkçılığı, patlayan bombaları, dökülen kanları, açlıktan kırılan çocukların acılarını ortadan kaldırmaya yetecek miydi? ●

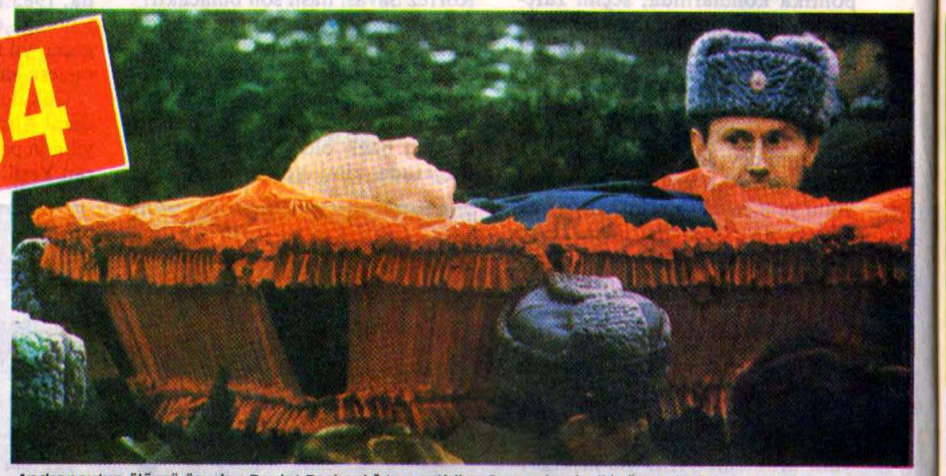

Andropov'un ölümü üzerine Devlet Başkanlığı'na getirilen Çernenko da, iki süper devlet arasındaki buzların çözülmesini sağlayamadı.

Sih'lerin coşkusu uzun sürmeyecek ve Altın Tapınağı yitireceklerdi.

Reagan'lar seçim zaferlerini büyük keyifle kutladılar

Devrimin 5. yılını kutlayan Nikaragua'ya yönelik en büyük tehdit, ABD'nin doğrudan müdahale olasılığı

Uzay teknolojisinde atılan dev adımlar, dünya barışı konusunda atılamadı.

Şili'de halk güçlerinin muhalefeti giderek yükselirken, diktada baskıyı artırd

Harcanan milyonlar "Bebek Fae"yi yaşatmaya yetmedi.

Yılın sonlarına doğru, Batı dünyasından gelen yardımlar,Etiyopya'da açlıktan ölen çocukların sorunlarını çözmeye yetecek mi?

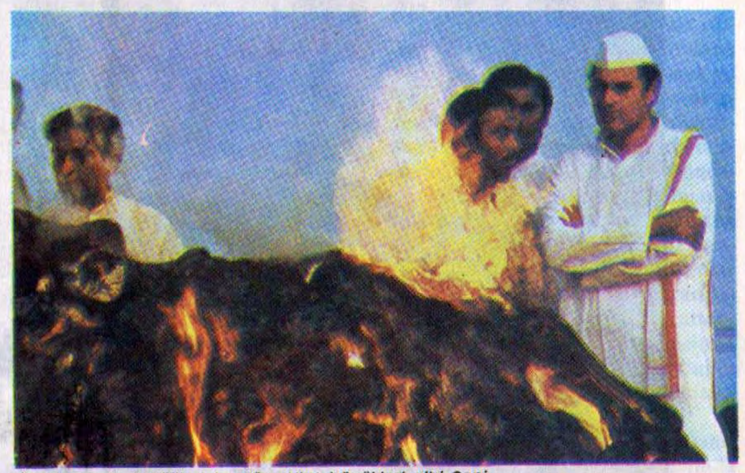

İndira Gandi'nin külleri de, diğer Hint büyükleri gibi Ganj nehrine serpildi.

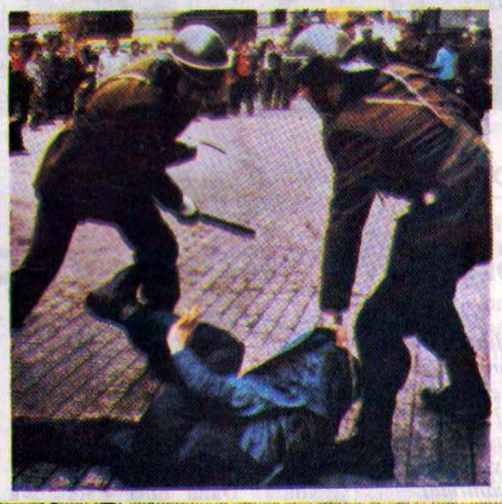

Duarte'nin El Salvador'da gerçekleştirmeye çalıştığı ulusal diyalog başarılı olamadı.

BANKACILIK / EROL AKSOY HAKKINDAKİ SORULAR

"Bıraksınlar işimizi yapalım"

İktisat Bankası'nı aldıktan sonra Çukurova Grubu'ndan ayrılarak tüm dikkatleri üzerine çeken Uluslararası Bankası'nın eski genel müdürü Erol Aksoy, arkadaşımız Nurcan Akad'ın, kendisi ve bankası hakkındaki sorularını yanıtladı.

Nokta: Sayın Aksoy, bir bankanın önemli orandaki hisselerine tek başınıza sahip olmanız nedeniyle, bugünlerde çok kişi sizi ve bankanızı konuşuyor. Zihinlerde pek çok soru var. Bunları aydınlatmak üzere, İktisat Bankası'yla ilişkinizin ilk kez nasıl başladığını sorabilir miyim?

Aksoy: Ergür Holding'in sahibi olan Salih Ergür'le ilk kez 1 yıl önce görüştüm. Ergür Holding İktisat Bankası'nın yüzde 98 hissesini elinde bulunduruyordu. "Biz sanayi grubuyuz, bankacılıktan anlamıyoruz, gelin bu işi siz yapın, bankayı siz yönetin" dedi. Ben bu görüşmede kendisinden bankanın yüzde 51 hissesini istedim.

Nokta: Daha önce Çukurova Grubu'na gitmişler, ilk teklifi onlara yapmışlar.

Aksoy: Bu doğru değil. Doğrudan benimle görüştüler. Çukurova devreye sonradan, benim teklifimle girdi.

Nokta: Neden size geldiler?

Aksoy: Bankacılık tecrübemin yanı sıra, ben baba tarafından Denizlili'yim. Akrabalarımın bir bölümü halen Denizli'de ticaretle uğraşıyor. Dolayısıyla Denizlili bir grubun, önce bana gelmesi normal. Ve temmuz ayında, ben ve ailem, yakınlarım bankanın yüzde 89 hissesini aldık. Çukurova'ya bu bankadan hisse almasını ben teklif ettim. Hisselerin üçte birini vermeyi ben teklif ettim. Eylül ayında Uluslararası İktisat Bankası'nın hisselerini Salih Ergür'den değil, Erol Aksoy'dan almıştır. Temmuz ayında bizim hisselerimiz dışında Ergür Holding'in yüzde 9 hissesi kaldı, yüzde 2 de dışarıdadır.

Nokta: Hisselerin bölüşümü sırasında, Çukurova Grubu'yla bir protokol yapılmış. Bu protokole uymadığınız söyleniyor.

Aksoy: Hisseleri üçte bir oranında bölmeyi teklif eden bendim. Üçte bir benim, üçte bir Uluslararası'nın ve üçte bir de yabancı bir banka olmak üzere. Ama biliyorsunuz, yabancı banka gel dediğiniz zaman hemen gelmez, bu zaman işidir. Dolayısıyla bunu zamanında düşünmek üzere, Uluslararası'na rüçhan hakkımı da devrederek üçte bir hisseyi verdim. Sermayeyi, Uluslararası'nın kattığı 500 milyon lirayla 1,5 milyar liraya çıkarttık.

Nokta: Şahıs olarak bir bankanın bu kadar önemli orandaki hisselerine tek başınıza nasıl sahip oldunuz? Çok kişi bunu merak ediyor.

Aksoy: Birebir ödemedim, belli bir katkıyla aldım.

Nokta: Hisselere para ödemediğiniz yolunda bazı iddialar var.

Aksoy: Bunların hepsi iftira. Bankayı nasıl satın aldığım konusu Salih Ergür'le benim aramdaki bir konudur. Kimseyi ilgilendirmez.

Nokta: Peki Ergür Holding? Holding'ten de hisse aldınız mı?

Aksoy: O konu da benimle Salih Bey arasındadır. Biz Ergür Kablo'ya işletme sermayesi bulduk, işlettik. TEK'ten daha yeni bir ihale aldık. 650 milyon liralık bir ihale kazandık. Kavel'in genel müdürünü ekibimize aldık, Siemens'in üretim müdürünü fabrikanın başına getirdik. Fahim Bey'i (Fahim Tobur) finansman işlerinden sorumlu tuttuk. Şirkette yeni bir kan dolaşımı var. Bu şirketin geleceğinden çok ümitliyim. Türkiye'de 1985'te en büyük yatırım enerjidedir. Enerji hattı konusunda da en yetkin teknoloji bir Ergür Kablo'da var, bir de Siemens'te. Demirer Kablo da vardı ama konkordato ilan etti, dolayısıyla önümüz açık.

Nokta: Burada hemen araya girmek istiyorum, Demirer Kablo'yu satın almak istediğinize ilişkin bazı haberler var.

Aksoy: Bu konuyla hiç bir alakam yok. Hepsi söylenti, nerden çıkarıyorlar bunları?

Nokta: Tekrar bankanın alınmasına dönersek, sizin böylesine bir bankayı satın almak için yeterli sermaye birikiminiz var mıydı?

Aksoy: Tabii vardı, ailemden kalanlar, Osmanbey'deki mülkümü mü göstereyim, Tarabya'daki inşaatımı mı? Siz benim ne kadar ücret aldığımı biliyor musunuz?

Nokta: Bilmiyorum, fakat genel müdürlük maaşı sermaye birikimi için yeterli mi?

Aksoy: Benim yeterli birikimim vardı. Bakın bilmiyorsunuz.

Nokta: Peki Uluslararası'ndan personel transfer etme konusu...

Aksoy: O konuda siz de yazdınız, diğer basın da yazdı, böyle bir transfer yok. Bakın bu iki banka idare meclisinin 25 Ekim'de aldığı karar. Altında görüyorsunuz, benim imzam da var, Vural Bey'in de (Vural Akışık). Bunun ilk maddesini görüyorsunuz, Uluslararası İktisat Bankası'na her düzeyde personel ve teknik yardımı yapmayı taahhüt ediyor. Aslında Çukurova gibi fevkalade büyük bir grubun, kendileri için canla başla çalışan, bir bankalarını vasat bir seviyede alıp, onlara Türkiye'nin en büyük bankalarından biri olarak teslim eden benim gibi bir yöneticiye... izin versinler de işimizi yapalım. Ben aslında İktisat Bankası'nı aldığım zaman, hemen ayrılmak istemiştim, ama biraz daha kaldım. İşte şimdi bu isteğimi gerçekleştiriyorum.

> "İktisat Bankası Ergür Holding'e bağlı değil. Tam tersine bankanın holding üzerinde söz hakkı var. İktisat Bankası bugün Ergür Holding'in ve holdinge bağlı bütün şirketlerin hisselerinin yüzde 51'ine sahiptir. Bunu ben şart koştum."

Nokta: Şimdi yolunuza tek başınıza devam ediyorsunuz. İleriye dönük planlarınız neler?

Aksoy: İktisat Bankası'nda, ihtisas bankacılığında bir adım daha atacağız. Biliyorsunuz, üç buçuk yıl önce bankacılıkta ithalat-ihracat işlerini başlattık, pek çok banka arkamızdan geldi. Şimdi burada borsa ve bankerlik işlerini de yapacağız. Şimdiden kadromuzu oluşturduk. 10 milyarın üzerinde Hazine bonosu sattık. 1985'te İktisat Bankası'nın kârını 2,5 milyar lira olarak görüyoruz. Bunu programladık. Bunun hem ithalat-ihracattan, hem de menkul değerlerden geleceğini planladık. Biliyorsunuz, bugüne kadar kârımız söylediğimizi de aşmıştır.

Nokta: Çalışmalarınız hep bankacılık alanında mı sürecek, başka yatırım alanlarına girmeyi düşünmüyor musunuz?

Aksoy: Biz bankacıyız ve bankacı kalırız. Ben ve ekibim bağımsız çalışan, herhangi bir holdinge bağlı olmayı istemeyen bir grubuz.

Nokta: Peki Ergür Holding? Bankanın holdingle ilişkisi yok mu?

Aksoy: Banka holdinge bağlı değil ki! Tam tersine bankanın holding üzerinde söz hakkı var. İktisat Bankası bugün Ergür Holding'in ve bütün şirketlerinin hisselerinin yüzde 51'ine sahiptir. Her şirketin tek tek. Bunu ben şart koştum. Şimdi ekip kuruyorum, yardımda bulunuyorum. Bu Türkiye'de ilk örnektir. İlk defa oluyor. Bir holding bir banka üzerinde değil, bir banka bir holding üzerinde söz sahibi. Keşke bütün bankalar bunu yapabilse, o zaman şirketler kolay kolay batmazdı. Hatta size şunu da söyleyeyim, Ergür Holding'te ve Ergür Kablo'da yönetim kurullarındaki beşer kişiden

dördü bizimdir. Bu şirketlerin hepsi, kısa bir gelecekte çok başarılı olacaklardır. Yakında Ergür Kablo'ya Japonlar geliyor. Mühendislerini gönderiyorlar. Japon teknolojisinden yararlanacağız ve Siemens'in karşısına Japon teknolojisiyle çıkacağız.

Nokta: Sayın Aksoy, çevrenizde acımasız bir kişi olarak tanınıyorsunuz.

Aksoy: Derginizde de bunu yazmışsınız, çok üzüldüm.

Nokta: Bazı somut olaylar var. Örnek vermek gerekirse Başak Grubuna, Aker Holding'e, Ahmet Mavitan'a ve diğerlerine karşı tutumunuz...

Aksoy: Mavitan'ı ben kurtardım. Başak Grubuna gelince, elbette bir banka alacağını tahsil etmek durumundadır. Gurubun Uluslararası'na borcu vardı, herhalde bunu almak zorundaydık.

> "Temmuz ayında ben ve yakınlarım bankanın yüzde 89 hissesini aldık. Eylül ayında Uluslararası İktisat Bankası'nın hisselerini Salih Ergür'den değil, Erol Aksoy'dan almıştır."

Nokta: Grubun Uluslararası'na borçlu olan şirketleri Başak Dış Ticaret ve Başakflex. Bu şirketlerin de borçlarına karşılık gayrimenkul ipotekleri var. Oysa siz, alacağınızı bu ipotekli gayrimenkulden karşılamak yerine, borca kefil olan şirketler hakkında iflas davası açtınız. Haklarında dava açtığınız Jakarteks, Masüz ve Tüboplast, grubun en güçlü kuruluşları ve bu kuruluşlar batınca, grubun tüm şirketleri iflas ediyor...

Aksoy: Bir bankanın alacağını nasıl tahsil edeceği bankanın bileceği iştir. İster borçludan alır, ister kefilden.

Nokta: Sayın Aksoy, kızıyorsunuz biliyorum ancak son günlerde özellikle çok ilgi çeken bir kişisiniz. Hakkınızda çok konuşulması ve bazı defterlerin yeniden açılması doğal. Ben doğrulamadığım bir haberi elbette yazmam ama konuyla ilgili birinci el kaynak sizsiniz, bu soruları size yöneltmezsem kime soracağım? Bu nedenle soruyorum. Doğru değilse, doğru değil diyecek olan sizsiniz.

Aksoy: Tabii, ama çok iftira atılıyor, yalan yanlış şeyler konuşuluyor.

> "Biz bankacıyız ve bankacı kalırız. Ben ve ekibim bağımsız çalışan, herhangi bir holdinge bağlı olmayı istemeyen bir grubuz."

Nokta: İsminiz kısa sürede çok sivrildiği için buna şaşırmamalısınız. Sormak istediğim bir şey daha var. Yine eski bir konu belki ama, yaz aylarında sayın Kafaoğlu, Başak Grubu kurtarma operasyonlarıyla ilgili KİT Komisyonuna çağrıldığında siz de oradaydınız. Çok kişi bir banka genel müdürünün KİT Komisyonunda ne aradığını merak etti, niçin oradaydınız ve Sudi Türel'e verdiğiniz söylenen notta ne yazıyordu?

Aksoy: O dönemde de söyledim. Orada tamamen tesadüfen bulundum. Tevfik Altınok'la bir randevum vardı, o sabah uçaktan indim, öğle yemeğini birlikte yiyecektik. Fakat bana Tevfik Altınok'un KİT Komisyonunda olduğunu söylediler, onu görmek için Meclis'e gittim. Hakkımda bir sürü asılsız şey yazıldı. Yok bir gece önce Ankara'ya gitmişim, yok bir not vermişim vs. hepsi iftira bunların.

Nokta: Son olarak Ergür Kabloy'la ilgili bir sorum olacak. PTT'nin temmuz ayında açtığı bir ihaleye Ergür Kablo katılmamıştı. O sıralar bu el değiştirme yeni gündeme gelmişti. 10 firma teklif verdi ve PTT'nin cevabı bekleniyor. Ankara'da, bu ihalenin iptal edilmesi ve yeni açılacak ihalede işin Ergür Kablo'ya verilmesi yönünde baskı yaptığınız söyleniyor.

Aksoy: Bakın bir yalan daha. Ergür Kablo'nun bu ihaleyle hiçbir ilgisi yok, çünkü Ergür Kablo haberleşme hattı üretmiyor. Enerji hattı üretiyor. Ergür Kablo'nun bu tür bir ihaleye girmesi için iki yıl geçmesi gerekir.

Nokta: Teşekkürler.

Erol Aksoy, arkadaşımız Nurcan Akad'ın sorularını yanıtlıyor.

Başarının öbür adı

Hırs, disiplin ve gayretle örülü bir kişilik, Erol Aksoy'u yöneticilikten işadamlığına getirdi.

Galatasaray Lisesi'nin Ortaköy'deki eski ilkokul binasında, yıl sonu mezuniyet töreni yapılıyordu. Az sonra en başarılı öğrenciye en büyük ödül olan altın anahtar verilecekti. Okul müdürü öğrencinin adını okuyunca 11 yaşında, mavi gözlü bir çocuk heyecanla kürsüye koştu.

1957 yılının bu başarılı ilkokul öğrencisi, son yılların başarılı yöneticisi ve son günlerin başarıya azimli yeni işadamı Erol Aksoy'du. Varlıklı bir ailenin, biraz da geç sahip olduğu bu tek çocuk, babasının malvarlığından çok ilk ödülünün hazzından etkilenecek, öğrenim yıllarında başarıdan başarıya koşmaya azmedecekti. Denizli'nin Babadağ kasabasından olan babası, 1930-40 yılları arasında 10 yıl Fransa'da yaşamış, İkinci Dünya Savaşının başlamasıyla yurda dönerek İstanbul'a yerleşmişti. İplik ticaretinden iyi para kazanıyor, oğlunun eğitimi için hiç bir özveriden kaçınmıyordu. Bu nedenle Galatasaray'da yine başarıyla biten ortaokuldan sonra babası küçük Erol'u Paris'e gönderdi. Genç Aksoy, Fransız arkadaşlarını da geride bırakarak, Paris'in en ünlü lisesinden fizik ve matematikten sınıf birincisi olarak mezun oldu.

Paris'ten Amerika'ya İlk ve orta öğreniminde Fransız kültürüyle yoğrulan Erol Aksoy'un gözü, kendisine yeni başarılar kazandıracak iş alemindeydi. Fransız kültürüne iş dünyasının istediği becerileri, bilgileri katabileceğine inandığı tek yer ABD'ydi. Bu nedenle 1964 yılında ABD'ye uçtu. Ünlü MIT Üniversitesi'nden üç buçuk yılda elektrik mühendisi diplomasıyla mezun olurken, tezini de "Türkiye'de yatırım fonu kurmak" üzerine yapıyordu. Tezini yazdığı sırada, bir yandan da New York'ta IBM'de çalışmış okulun bitmesiyle askerlik de gelip çatmıştı. "Ver elini Türkiye" dedi ama hemen askere gitmedi, önce 6 ay kadar IBM'de çalıştı. Kendi ifadesiyle bu çalışma, "personel politikası açısından çok yararlı oldu".

Özal'la ilk tanışma 1971 yılında, Türk Eğitim Vakfı'nın bursuyla tekrar ABD'ye, Harvard Üniversitesi'ne gitti. Harvard'da okuduğu yıllarda, yaz aylarında bir yandan da Dünya Bankası'nda çalışıyor, belki de geleceği bu yıllarda belirleniyordu. 1972 yazında bir gün bankanın ünlü kafeteryasında yemek için sıraya girmişken, önündeki iki kişinin Türkçe konuştuklarını duydu. Amerika'da Türkçe konuşan birilerini görünce heyecanlanmıştı. Hemen yanlarına gidip tanıştı. İki kişiden biri, kendisini Turgut Özal olarak takdim etti. Hiç kesilmeden yıllar boyu sürecek ilişkinin ilk tohumları Dünya Bankası kafeteryasında böylece atılmıştı. Turgut Özal, bu akıllı, çalışkan genç adamdan ilgisini hiç eksik etmeyecek, ANAP'ı kuracağı sırada ilk aklına gelen isimlerden biri de Erol Aksoy olacaktı.

Zirveye doğru. Erol Aksoy, 1973 yılında Harvard'dan da mezun olunca önce ABD'de Smith Barney and Co. adlı bankada çalışıyor, aynı bankanın iki yıl New York'ta 1 yıl da Paris'teki merkezlerinde çalışkanlığıyla göz dolduruyordu. Yurt dışında kendisini yeterince tanıtan bu genç adam, artık Türkiye'ye dönmeye karar vermişti. Ama onu Türkiye'de henüz tanımıyorlardı. Nerede iş bulacak nerede çalışacaktı? Onu yakından izleyen Turgut Özal, bu aşamada devreye giriyor, Koç Holding'e mektup yazıyordu.1976 yılında Koç Grubu'ndan teklif alan Aksoy yurda dönecek, elinde Özal'ın mektubuyla Rahmi Koç'la tanışacaktı. Koç Holding'in finansman koordinatörlüğünü, Garanti Bankası'nda önce yönetim kurulu üyeliği, ardından genel müdürlük izlemişti. Erol Aksoy, yavaş yavaş Türk iş aleminde tanınmaya başlıyordu. Ününü, yöneticilik vasıflarıyla olduğu kadar, düzgün fiziği ve bu fiziğin kendisine sağladığı avantajla da yapacak, çapkınlığıyla epey kalp yakacaktı. Tenis kortlarında göz dolduruyor, spora ve müziğe ilgisi dikkat çekiyordu. Yaşamını eski mankenlerden İnci Günay ile birleştirdikten sonra, iş alemi Aksoy'un daha çok hırsından, azminden ve başarısından söz edecekti.

Erol Aksoy, İktisat Bankası'nın kokteylinde eşi İnci Aksoy'la birlikte...

1981'de Garanti Bankası'ndan ayrılan Aksoy, Koç Grubu'ndan Çukurova Grubu'na transfer olmuş, Uluslararası Endüstri ve Ticaret Bankası'nın Genel Müdürlüğü'ne getirilmişti. Bundan sonra gerek bankadaki çalışmaları, gerekse Özal'la hiç kopmadan süren bağı Erol Aksoy'u 80'li yılların en ilgi çeken isimlerinden biri haline getiriyor, bazı çevrelerin "acımasız" olarak tanımladıkları bu genç adam; son günlerde banka sahibi işadamları safına katılması nedeniyle önümüzdeki günlerde de kendinden sıkça söz ettirecek gibi görünüyordu ●

Ekonominin seyir defteri

Bir yılın tüm ekonomik olaylarını, yeni uygulamaları, sevinenleri üzülenleri iki sayfaya sığdırmak güç. Olayların bir bölümü, politik boyutları da içermesi nedeniyle Türkiye sayfalarımızda yer aldı. Bu sayfalarda ise, en çok tartışılan, en çok konuşulan kişilere ve olaylara yer vermeye çalıştık. Bu tartışmalar nasıl çözümlenecek sorusunun yanıtını ise 1985 verecek.

Muhteşem ikili

1984 yılının ittifak timsaliydiler.

Halit Narin ayrıca özel girişimci ruhun canlı anıtı olarak göründü;

özel sektörün lehine görmediği her şeye muhalefet etti. Şevket Başkanı sayesinde işçilerle sorununu kolay çözdü: Şevket Başkan'a, toplu sözleşmelerde uygulanacak meşhur TİSK ilkelerini, "Benim atım senin kazığına, senin atın benim kazığıma bağlı" ve "Yapacağımız sözleşme ile Türk ekonomisine katkıda bulunacağız ya da darbe vuracağız" gerekçeleriyle sundu. Sonra Şevket Başkanını koluna takıp toplantı, seminer, panel dolaştırdı. Sonra aynı tabaktan yemek yedirdi. İşçiler pek fazla vaktini almadığı için Halit Narin'in en büyük sorununu, Hükümet'in ihracatçılara tanıyıp, kendilerine tanımadığı teşvikler oluşturdu: Uygulamayı, "sanayici kaka, ihracatçı firmalar cici çocuk haline getirildi" ve "Japon modelinin bize bir yararı olamaz. O zaman Afrika'dan da mesken modelini alalım, onlar çadırda yaşıyorlar." şeklinde eleştirdi. Yıl sonunda başına sarılan milyarlık Antbirlik borcu hikayesi ise, artık ileri giden muhalefetinin sonucu olarak değerlendirildi.

Şevket Yılmaz ise Halit Narin'in dikte ettiklerini kabul etmekten, "ağlamaktan" ve "ancak bu kadarını yapabildik" demekten öteye geçmeyen yumuşaklığı ile dikkati çekti. Bir de oğluna yaptığı milyonluk düğünle ●

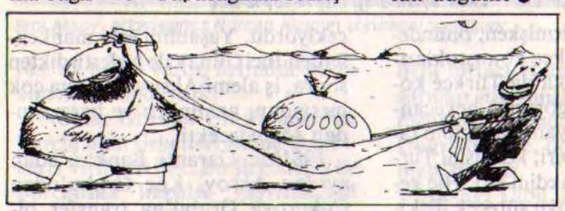

Körfez'den dolar esti

Elhamdülillah Türkiye'nin yüzde 99'u Müslümandı; Başbakanı da dinine düşkün, maneviyatçı bir insandı. Başbakan'ın kardeşine de onca tecrübesine, bilgisine rağmen devlet görevleri yasaklanmış, yurt dışına çıkışı da bir mahkeme yüzünden mümkün olmaktan çıkmıştı. O çıkamıyordu ama başkaları girebilirdi. Korkut Özal, Arap sermayesini elinden tutup Türkiye'ye çekince, yaz aylarında yeniden günün adamı oldu. Artık, "Tek göreceğimiz iş ticaret!" diyordu. Arap finans kuruluşları Ulusu'dan alamadıkları izni, Başbakan Özal'dan alıyorlar ve Türkiye'de faizsiz bankacılık faaliyetleri başlıyordu. Arap sermayesinin Türkiye'den seçtiği ortakların eski MSP'liler olması dikkati çekti. Kral soyundan gelen Faysal'ın finans kuruluşuyla, Korkut Özal bağlantılı Al Baraka, Turgut Özal'ın 1984 hediyelerinden bir başkasıydı ve Türkiye için inşallah hayırlı olacaktı ●

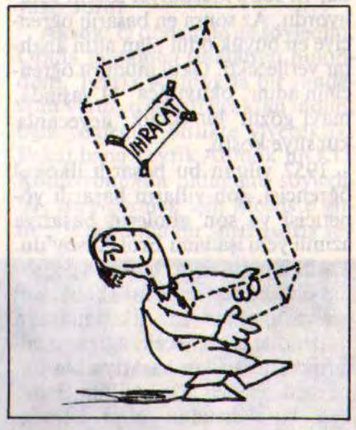

Hayal Tacirleri

Yaşamanın giderek güçleştiği bir dönemde, "İnsan hayal ettiği müddetçe yaşar" özdeyişi hayli işe yaradı. Madem öyleydi, "insan hayal sattığı sürece daha iyi yaşar"dı. Nitekim Hayali Yahya'nın kötü yaşadığını kimse söyleyemezdi. O "sattım" derdi, öteki de "aldım". Alınan satılan bir şey yoktu. Ama bu yoklar içinde bir vergi iadesi vardı. İşin erbabı olanlar hemen soyundular, ama geçen yılki örnek, kokularının çabuk çıkmasına yol açtı. 15 Mayıs tarihli ANKA haberi manşetlikti: "İsviçre'ye ihracatın yüzde 90'ı hayali!" Muhaliflerinin sesini boğazlarına tıkamak için Başbakan hemen atıldı: "Mart ayında vergi iade oranını yüzde 80'e indirdik. Eylül'de de yüzde 55'e indireceğiz. Bu tedbirler bu tip olayları büyük çapta önler." Başbakan'ın bu sözleri hayali ihracatçılara yeni bir teşvik gibi gelmişti. Çünkü yılın sonunda ulaşılan hayali ihracat, Almanya ve İsviçre'ye yapılan ihracatın yüzde 62'si olarak görünüyordu. Başbakan'ın dudaklarından dökülen bu teşvik sayesinde hayali ihracatçılar 5 milyar liralık vergi iadesi kapatmışlardı ●

Özal'ın bahanesi

Ulusu Hükümeti'nin Maliye Bakanı, Özal Hükümeti'nin "şamar oğlanı" oldu. Özal sıkıştığı her zaman Kafaoğlu'na vurdu. Enflasyonun önü alınamadıysa suç Özal'ın değil, Kafaoğlu'nundu. Geçen yıl 200 milyar lira ilave emisyon yapmasaydı, Özal da pekala enflasyonu dizginleyebilirdi. Eski DPT Müsteşarı Yıldırım Aktürk de, bu iddiaya bir başka boyut kattı. Enflasyonun gerçek nedeni gizlendiği iddia edilen 200 milyar değil, kurtarma operasyonlarıydı. Bu giriş cümlesinden sonra Başak Grubu olayı bomba gibi patladı. KİT Komisyonu, Başak Grubu'nu kurtarırken yakınlarına menfaat sağladığı gerekçesiyle Kafaoğlu'ndan hesap sordu. O güne kadar her türlü suçlamayı sessizce sineye çeken Kafaoğlu, nihayet sinirlendi ve "Şirket kurtarma operasyonunda bir toplantı düzenlenmesine evet demekten başka rolüm olmadı. Kimseye şirket kurtarın demedim" dedi. Ardından tekrar sessizliğine gömüldü. Özal ise, yılın ikinci yarısını hâlâ geçen yıla günah çıkarttırarak idare edemeyeceğini düşünerek Kafaoğlu'nu köşesinde rahat bıraktı ●

Yılın bilmecesi: KDV

Katma değerli bu bilmece 15 yıldan uzunca bir süredir hazırlanıyordu, son şeklini verip tüketiciye takdimi Vural Arıkan'ın üstünde kaldı. Bilmece çok zor. Bilmecenin hazırlanmasına katkıda bulunan Maliye Bakanlığı uzmanları bile kem küm ederek sadece

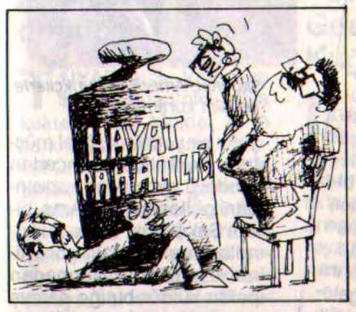

ipuçları verebiliyorlar. Bu bilmecenin çözümü için bilim adamlarına başvurmak da para etmiyor, çünkü onların sorunu hangi malın ne kadar pahalanacağı ya da ucuzlayacağı değil. Onlar sadece bilmecenin çözülmezliğini daha iyi açıklıyorlar. Çözüm için gözler 1985'e ve Özal'a çevrilmiş durumda: Nerelerde yüzde 10 kuralı işleyecek, devlet hangi mallarda "yüzde 10'umu isterim" diyecek, alabilecek mi, nasıl alabilecek sorularının yanıtları 1 Ocaktan sonra verilmeye başlanacak. Özal, katma değer içinde boğuldukça Arıkan'a kâh hasret kâh nefret yollayacak. Bu arada bilmeceyi çözebilmiş olanlara da herhangi bir muafiyet tanınmayacak. Kesenize bereket ●

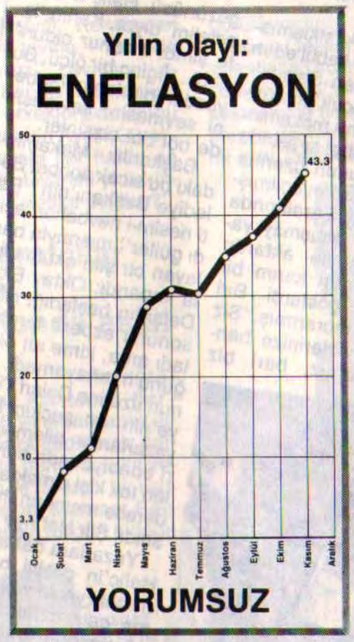

Halaysız, çadırsız grev

Eski grevleri hatırlayanlar için, 1984'teki ilk grev hayli değişikti. Ne çadırlar kurulmuş, ne pankartlar asılmıştı. Davul zurnayla halay da yoktu. Yıldırım ve Desan tersanelerinde 30 kadar işçinin mütevazı grevi, âdeta "bütün engeller aşılır ve grev yapılır" demek içindi. Dok-Gemi İş Sendikası dışında birkaç sendika daha grev kararı aldıysa da 1984 grevleri pek kimsenin dikkatini çekecek boyuta erişmedi ●

Sevinenler, üzülenler

1984 içinde Türkiye'de 4 büyük ihale-anlaşma dikkati çekti.

Yıl sona erdiğinde Türkiye nükleer santral ve nakliye uçağı konusunda bir karara varamamıştı. İlk ve en kolay netleşen anlaşma PTT ihalesinde oldu. Şili'de Pinochet iktidarının kurucusu olarak da tanınan, ITT, Japon ve İsveçli rakiplerini ekarte ederek 114 milyar liralık ihaleyi kapattı. Ulaştırma Bakanı Veysel Atasoy, "ITT'yi fiyat ve teknolojisi nedeniyle seçtik" dedi. Hava Kuvvetleri'nin ihtiyacı olan 152 adet uçak ise General Dynamics ile ortak yapım halinde sağlanacaktı. General Dynamics'liler, "malınızı satarız, Amerika'da lobinizi yaparız" diyerek, rakipleri Mc Donnel Douglas ile Northrop'u geride bıraktılar ●

Türk-İş deplasmandaydı

Yediği gollerden ağları parça parça olan Türk-İş'in ilk yenilgisi asgari ücret tartışmasıyla başladı. Olurdu olmazdı derken, asgari ücret 16 bin küsur olarak kesinleşti. Sonra sıra YHK, ile 1984 ücret zamları konusunda kozları paylaşmaya geldi. YHK 1984 ücret zammını yüzde 25 + 2 bin olarak rahatlıkla belirledi.

İkinci "mücadelesini" de kaybeden Türk-İş'in karşısına bu kez TİSK'in, "Teşkilatlanma, Dayanışma ve Toplu Sözleşmeler Prensip Tavsiye ve Hedefler"i çıktı. Ardından bu kez hükümet, KİT'lerde yapılacak toplusözleşmeler konusunda Toplu Sözleşme Koordinasyon Kurulu'nu oluşturuyor ve verilecek zamlar konusunda kulakları büküyordu. Türk-İş, başlarında kaptanları Yılmaz'la birlikte yine, "Olmaz, nasıl olur..." Diye yandı yakındı ama olan yine oldu. Çünkü TİSK Başkanı Halit Narin, Türk-İş kalesini içerden fethetmiş, Şevket başkanına kendi tabağından yemek yedirmişti ●

Köşe yazarlarının bilemediği edebiyat sorusunu Dalan bildi

Edebiyatta Dalan'ın üstüne yok!

Belediye Başkanı Bedrettin Dalan, geçtiğimiz salı günü Haliç projesi ile ilgili bir özel tanıtım programı düzenledi.

Gazetelerin başyazarlarının ve köşe yazarlarının davetli oldukları program, Dalan'ın makamında verdiği bilgiler ve slayt gösterileriyle başladı.

Programa bir saat rötarla gelebilen Nazlı Ilıcak'ın özürünü "Rica ederim, trafik sıkışmıştır" esprisi ile kabul eden Dalan, Turhan Selçuk'un İlhan Selçuk'un ağabeyi olduğunu makamındaki bu sohbet sırasında öğrendi. Bunun üzerine laf karikatürden açılmışken, karısıyla aralarında geçen bir konuşmayı yazarlara şöyle aktardı: "Geçen gün karım bir karikatür gösterdi. Biri gözümü morartmış. 'Siz Haliç'i gözlerinize bakmayın, gözünüzü Haliç'e bakın' diyor. Karım 'işte şimdi meşhur oldun' dedi... İlginç bir ölçü. Bu yüzden bırakın onlar beni sevmesin, sevmesin de bol bol çizsinler."

Başkanlık Makamındaki bu sıcak sohbet Belediye Başkanı'nın "Esti nesim-i nevbahar, açıldı güller" mısraıyla başlayan bir şiiri okumasıyla kapandı. Oktay Ekşi, Dalan'ın başladığı şiirin sonunu ezbere tamamladı ama, kime ait olduğunu hatırlayamadı. Bunun üzerine Dalan,Türkiye'nin en seçkin köşe yazarlarının bilemedikleri edebiyat sorusunu bilen tek kişi olmaktan son derece memnun, hemen atıldı: Şiir Nef'i'ye aitti...

Yazarlara daha sonra Haliç'in çeşitli bölgelerindeki yıkım ve temizleme çalışmaları yerinde gösterildi. Program, yazarların Azapkapı'daki eski Balıkhane bölgesine birer ağaç dikmeleriyle sona erdi.

İsmail Cem ağaç dikiyor

Basının hatası

Halkçı Parti milletvekili Bahriye Üçok'un dostlarından bir hanım bir gün eski Hayat ciltlerini karıştırırken "Şöhretlerin kepçesinden yemeklerimiz" sütununda, Bahriye Hanım'ın çerkez tavuğu tarifine rastladı. Sürprizlere meraklı hanım, tam tarifine göre pişirdi ve milletvekili dostunu yemeğe çağırdı. Ancak, akşam toplanılıp da masaya oturulduğunda ortaya gelen çerkez tavuğu pek bir şeye benzemiyordu. Ev sahibi mahçup, mırıldandı: "Aslında sizin tarifinize göre yapmıştım ama.." Bahriye Üçok'dan bir kahkaha yükseldi: "Sahi mi? Ama mecmua o tarifi benim dediğim gibi yazmamıştı, yanlış yazmıştı!"

Bahriye Uçok'un 1973 yılında çerkez tavuğunu tarif ettiğinin resmidir.

Sabancı terleyince...

İş dünyamızın renkli simalarından Sakıp Sabancı Amerika'ya yaptığı son gezi sırasında, ülkenin en ünlü butiklerinden birinden alışveriş etmek istemiş. Bu butik öyle seçkin, öyle sosyetik bir yermiş ki, özel müşteri olunmadan, önceden randevu alınmadan kapısından girilemezmiş. Ama bizim Sakıp Ağa, bütün bu kurallara ve kapıdaki görevlinin uyarılarına aldırmadan paldır küldür butiğe dalmış ve gözüne ilk kestirdiği paltoyu sırtına geçirip aynanın önünde provaya başlamış...

Sabancı, Amerikalı butikçilerle iletişim kuramadı

Sabancı kâh önüne, kâh ardına bakarak, aynaya bir yaklaşıp bir uzaklaşarak kollarını bir kaldırıp bir indirerek kolevi çekiyor mu, dökümü iyi duruyor mu diye sınaya dursun, çevresindeki görevliler şaşkın gözlerle onu izliyor ve uygun bir müdahale anını kolluyorlarmış.

Sonunda kalın paltodan iyice bunalan Sabancı, soğuk suratlı görevlilerle bir iletişim kurmak için olacak, "çok terledim" demek istemiş. Ama "fire, fire" demesiyle birlikte, palto sırtından alınıp iri yarı iki görevlinin kollarında kapı önüne konması bir olmuş. "Fire" kelimesinin İngilizcede ateş ya da yangın anlamına geldiğini ancak kapının önünde öğrenebilmiş.

Sabancı şimdi bu hoş hikâyeyi kendine özgü üslubu ile dostlarına anlatıyormuş...

Pakdemirli neden gelmedi?

Her şey iyi hoştu, seminer başarılı, ilişkiler verimliydi ya, neden hükümet kanadından kimse ortalıkta görünmüyordu?

26-27 Aralık'ta Tarabya Oteli'nde yapılan Türkiye-Mısır Semineri'nde ev sahipliğini yapan Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Başkanı Mehmet Yazar, kafasını kurcalayan bu küçük soru dışında oldukça rahat ve keyifli görünüyordu.

Odalar Birliği Başkanı'nın Mısırlı bir konuğun konuşması sırasında bir ara kulaklığını çıkarıp düşünceye daldığını görenler, "Yazar herhalde açış konuşmasını yapması gereken Pakdemirli'nin neden gelmediğini düşünüyor" dediler. Acaba, "sağda yeni bir lider" haberlerinin ardından gelen detant çabaları istenen sonucu vermemiş miydi? Özal, Yazar'ın çıkışını hâlâ hazmedememiş miydi?

Mehmet Yazar: Hükümetle buzlar çözülmedi mi?

"Ya şaka değilse?"

TÜYAP'ın 3. Video ve Müzik Fuarı'nın açılış kokteylinde, Müjde Ar'ın şarkı sözü yazarı annesi Aysel Gürel'i Zülfü Livaneli ile birlikte gören bir gazeteci, yanlarına yanaşıp ünlü klasik soruyu sordu: "Aranızdaki ilişkinin derecesi nedir?" Aysel Gürel, bu klasik soruya, beklenen klasik cevabı vermeyecek kadar espirili bir kişiydi. Kendinden emin bir tavırla "Yakında evleniyoruz" cevabını yapıştırdı. Kendisinden oldukça genç erkeklere duyduğu ilgiyle tanınan Aysel Gürel'in bu cevabı her halde en çok Zülfü Livaneli'yi ürkütmüştü: "Ya şaka değilse?"

Zülfü Livaneli ve Aysel Gürel kokteylde bir arada. Birbirlerine yakışıyorlar mı?

Fotoğrafçılar Genel Kurulunda asla!

İstanbul Fotoğraf Sinema Amatörleri Derneği'ne 8 yıllık başkanlık ettikten sonra geçtiğimiz hafta yapılan genel kurulla yerini genç ve dinamik bir kadroya bırakan Mehmet Bayhan'ın epey yorgun olduğu görülüyordu.

Görevi teslim ettikten ve aklandıktan sonra, oturduğu delege koltuğunda hafiften kestirmekte bir sakınca görmeyen Bayhan, salonun zehir gibi fotoğrafçılarla dolu olduğunu unutmuştu. Böyle ufak bir şekerleme birçok yerde yapılabilirdi, ama bütün delegelerin ilginç bir enstantane peşinde koştuğu Fotoğrafçılar Derneği Genel Kurulunda asla!

Mehmet Bayhan 8 yıllık yorgunluğu gideriyor!

Tırnak İçinde

"Ayın 20'sinde ceplerde para kalmamalı" **Ekrem Pakdemirli**

"Serbest kalırsam vaaz vereceğim" **M. Ali Ağca**

"Paramız yoksa işçiyi kalben destekleriz" **Yıldırım Akbulut**

"Para harcayacak işçi bulamazsak malımızı kime satacağız" **Sakıp Sabancı**

"Gerçekten yaşıyor musunuz, yoksa çoktan öldünüz mü?" **Çetin Altan**

"Gazeteler dışında fazla ciddi eserler okuyamıyorum. Daha ziyade Beyaz Dizi gibi diziler, polisiye diziler..." **Hacı Sabancı**

Halide Edip Adıvar

Kerime Nadir

Fethi Naci

"Roman yazmaktan iğrendiğim günler oldu"

H.Rahmi Gürpınar

Türkan Şoray

Sevim Burak

YAYIN / HATIRLIYORUM

İleri'nin "Amarcord"u

Selim İleri: "Hatırlıyorum'da anılarla tartışmak düşüncesinden yola çıktım. Selim İleri'yi gerçekten etkileyen kişileri ve zamanları dile getirmek istedim."

Selim İleri 'kitaplığı'na yeni bir kitap daha katıldı: **Hatırlıyorum (kişiler-zamanlar).** Selim İleri, kendisine yöneltilen 'Genç yaşta da anı kitabı yazılır mıymış?' eleştirisine katılmıyor, **Hatırlıyorum**'un bir anı kitabı olmadığını söylüyor: "Ben anılarla tartışmak düşüncesinden yola çıktım. Selim İleri'yi gerçekten etkileyen kişileri ve zamanları dile getirmek istedim."

İleri'nin meleksi yüzü. Hatırlıyorum, kendini çok rahat okutan bir kitap. Selim İleri gözünüzün önünde gözlerini kendine çeviriyor. Bu iç bakış sırasında, yazar gözüne pembe gözlük takmayı da ihmal etmemiş. Böylece melek yüzlü yazarın, pembe dünyası ile baş başa kalıyorsunuz: İnsanlar nasıl da iyi, sevecen! İleri, bol bol sevgi, saygı dağıtıyor onlara... Ama, satır aralarını dikkatle incelediğinizde, melek yüzlü yazarın şeytansı gülümsemesi ile karşılaşıyorsunuz.

'Meleksi-şeytansı' nitelemesi İleri'nin hoşuna gidiyor: "Evet, bu kitapta benim meleksi yüzüm var: Dikkat ederseniz, hiç öfkelenmemiş, hiç kırılmamış bir Selim İleri'yim. Bunu özellikle yaptım. Sanat-kültür ortamımızdaki kördüğüşe karşı içimde gelişen tepki, iyiniyet ve sevecen bakış."

Anılarla tartışmak. Kitabın ilk sayfalarında, küçük Selim'in düşlerle örülü dünyasında konuk oluyorsunuz. Onu etkileyen masallar, öyküler ve romanlar birer birer sizi de kuşatıyor... Galatasaray Lisesi'nin edebiyat tutkunu öğrencisi Selim, 'Selim İleri' olma yolunda artık: Bir kolunda Reşat Nuri Güntekin'in, Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın, Halide Edip Adıvar'ın kitapları var. Diğer kolunda ise Kafka'nın, Camus'nün ve Sartre'in kitapları... 'Sevgili öğretmenim' dediği Vedat Günyol, İleri'nin elinden tutuyor, derken İleri'nin ilk öykü kitabı **Cumartesi Yalnızlığı** yayınlanıyor. Böylece, İleri, kendisini bekleyen yalnızlık yoluna ilk adımını atmış oluyor. İleri'nin geçmişine minik bir bakıştan sonra, onun etkilendiği kişileri tanımaya başlıyoruz:

Küçük Selim, Hamdullah Suphi ile karşılaşıyor, bu karşılaşmadan çok etkilenmiş olmalı. Bir akşamüstü Selim, büyük hayranlık beslediği ünlü yazar Halide Edip Adıvar ile birlikte çay içiyor. O güne, yaşadığı kısa anın şaşkınlığına değindikten sonra İleri, Halide Edip'in romanları üzerinde duruyor. Bu romanlar hakkındaki görüşlerini dile getiriyor.

İleri'nin yaşamında Kemal Tahir ile olan dostluğu büyük bir yer tutuyor. **Hatırlıyorum**'un, Kemal Tahir'e ayrılan bölümünde İleri'nin romancıya duyduğu sevgi bağının ne denli güçlü olduğunu anlıyorsunuz. Tahir-İleri dostluğundaki kırgınlıklar, çelişkiler ve tartışmalar bir bir gözünüzün önüne seriliyor... Derken, Behçet Necatigil'in şiir dolu dünyasına götürüyor İleri sizi. Necatigil'in emekli memur evinde, kitaplarla dolu çalışma odasında kısa bir gezinti yapıyorsunuz; şairle birlikte pencereden dünyaya bakıyorsunuz. İleri, işte şimdi söze girmek için sabırsız:

"Anılarla tartışmak demiştim. Behçet Necatigil'i, Kemal Tahir'i anlatmak istiyordum. Onlardan bana yansıyan izlerin yalnızca bana kalmamasını düşünüyordum. Zaman geçtikçe bu izler siliniyordu. İşte bu bende kaygı yarattı. Bu bir çeşit gönül borcu aslında."

Yakın geçmişte yitirdiğimiz, 'Ebebiyat dünyamızın primadonnası' Sevim Burak, tedirginlikleri, iç burukluğu ile yanıbaşımızda. İleri, yine yakın geçmişte yitip giden Kerime Nadir'in leylak, zambak kokulu, hülyalarla örülü dünyasına çekip götürüyor okuru. Türk Sineması'nın 'Sultan'ı Türkan Şoray, Türk Tiyatrosu'nun ünlü aktristi Gülriz Sururi ve İleri'nin önce düşman, sonra dost gördüğü eleştirmen Ahmet Oktay giriyor **Hatırlıyorum**'un sayfalarına...

İleri'nin, "anılarımı yazmadım" dediği **Hatırlıyorum**'un ilgiyle okunan bir bölümü de 'Yeşilçam'da Amerikan Gecesi'... Senarist sinema tutkunu İleri'nin, Yeşilçam serüveni keyifle okunuyor. Enfes bir ironi! Melek-şeytan yüzlü yazar, bu bölümde Türk Sineması'nın ünlü simalarına ne övgüler (!) düzüyor...

'Roman Tartışmaları' bölümünde İleri, birkaç yıl öncesinin roman tartışmalarına alıp götürüyor okuru. Kimi kez E.M.Forster'in, 'Roman Sanatı' kitabından alıntılar yapıyor. Bu noktadan yola çıkarak konuyu bir başka yere çekiyor: Türkiye'deki hoşgörüsüz eleştirmenlere... Bu arada en çok taşı yiyen de, eleştirmen Fethi Naci oluyor. İleri, 'sayın', 'dost' diye hitap ettiği Fethi Naci'ye hayli kırgın... İleri "Roman yazmaktan iğrendiğim günler oldu" diyebiliyor. Yazdıklarının yeterince anlaşılmadığını, yanlış değerlendirildiğini söylüyor. "Rahatlıkla eleştirmen yoktur diyebiliyorsunuz" sözü üzerine İleri, şunları söylüyor: "Tabii ki yok. Bizde eleştiri adı altında yapılan şey kitap tanıtma yazarlığı. Bu da, sonunda eleştirel yargılarla donandığı için bir kitap tanıtma yazısı olmaktan öteye gidemiyor. Bizde eleştirmen diye bir kişi olduğuna inanmıyorum."

Yayımı ertelenen roman. İleri'nin uzun zamandır üzerinde çalıştığı bir roman var: **Saz-Jazz-Varyete. Hatırlıyorum**'u bir geçiş, hatta yumuşatıcı unsur olarak gördüğünü belirtiyor İleri. Çünkü yeni romanının şimşekleri üzerine çekeceğinden emin: "Şimdiye kadar iletişimin, sevginin, klasik deyişle iyi kalpliliğin hayata anlam getireceğini savundum. Bu romanda bütün bunların olmayışı karşısında giderek sertleşen bir tavrı dışa vuruyorum. Kısacası, birden bire meleksilikten, iblisliğe geçmişim gibi huzursuzluk içindeyim"●

Şule ARASAN

İKİ GÖRÜŞ

Gülriz SURURİ

"Tanıdığım Kemal Tahir'i başkalarının da bilmesini istiyorum" diyor Selim İleri ve öyle bir anlatıyor ki, yazıyor diyemeyeceğim, öyle bir anlatıyor ki beni umutlara, mutsuzluğa aynı kolaylıkla sürükleyen bu yazarı. Kemal Tahir'le az buçuk dostluğum vardı. Aynı sofrada bulunmuşluğum vardı. Bu nedenle Selim İleri'nin ne büyük bir gözlemci olduğunu her satırda gördüm. Kemal Tahir için, 'o artık özlemeyen, inanmayan ama gören adamdı', diyor Selim. Belki de Kemal Tahir bölümü kitabın en önemli incelemesi. Heyecanlandım, ağladım okurken. Kemal Tahir okurlarına pek çok şey öğretecek, anlatacak bu kitap.

Benim için Selim İleri hülyanın insanıdır. Bu söz benim değil kendi yakıştırmasıdır, ama çok yakıştığı için ben ona hülyanın insanı demek isterim hep. Ancak son bir-iki yıldaki yapıtlarıyla gerçeğin de insanı olmaya karar verdi Selim İleri. Her yeni kitabında kendini eleyip eleyip süzerek harikulade bir Türkçeyle kucaklaştırdı bizi.

Selim İleri bugün bu genç yaşında yazarlığının doruğuna ulaşıyor. Duyarlı, akıllı bir anlatım içinde ve soğukkanlı. Bu yüzden de elimden bırakmak istemediğim sımsıcak bir yapıt olarak tutuyorum 'Hatırlıyorum'u."

Ferit EDGÜ

Selim İleri'nin yazdıkları, roman olsun, öykü olsun, deneme olsun, kanımca, tutarlı bir bütünü oluşturuyor. Her şeyden önce yüzyıllık geleneği olan romancılığımızın bir devamı olarak görüyor sanatını. Halit Ziya, Yakup Kadri, Halide Edip, Abdülhak Şinasi Hisar, Ahmet Hamdi Tanpınar titizlikle okuyup incelediği yazarlar. Bunların yanı sıra, Kerime Nadir, Muazzez Tahsin, Güzide Sabri türündeki romancılara da sevgiyle, ilgiyle eğiliyor. Ebebiyatdışı sayılan bu popüler roman duyarlığından da yararlanma yollarını arıyor. Birbiri ardına verdiği kitaplarda da bunu gerçekleştiriyor. Türk edebiyatının Tanzimat'tan bu yanaki gelişmelerini izleyen ve bunu eserlerinde gerçekleştiren bir başka çağdaş romancımız olduğunu sanmıyorum.

Son kitabı "Hatılıyorum"u da bu bütün içinde değerlendiriyorum. Bilindiği gibi, yazarın ilk anı kitabı, annesiyle ilgiliydi: "Annem İçin". Bu çok özel ve (katıksız anlamında) çok "saf" bir kitaptı. "Hatırlıyorum" ise geniş bir yelpaze. Yazarlar, şairler, eleştirmenler, ressamlar, öğretmenler, oyuncular ve tabii okunan ve yazılan kitaplar... Bunların bellekte yer etmiş görüntüleri, sesleri, sözcükleri... Tümü bir araya geldiğinde, bir yazarın dünyasının oluşumunu izliyoruz.

GELECEĞİN SİGORTASI
%95 KÂR PAYLI HAYAT POLİÇESİ
"2000'Lİ YILLARIN GÜVENCESİ"

15 YIL KALDI!

2000 YILI GELİYOR.

2000'Lİ YILLARDA EMEKLİ OLACAKSINIZ!

İşe başladığınız gün daha dün gibi. Yıllar ne çabuk geçiyor. 15 yıl sonra emekli olacaksınız.

2000'li yıllarda ikinci bir emeklilik ikramiyesiyle huzur ve güven içinde olmak sizin elinizde.

"Geleceğin Sigortası" ile.

Sizin mutluluğunuz, ailenizin de mutluluğu.

İşte 2000'li yılların güvencesi

■ "Geleceğin Sigortası" isteğinize bağlı olarak 11, 15, 20, 25 ve 30 yıllık sürelerde uygulanır.
■ Aydan aya prim yatırılır.
1000 liradan başlayan prim basamakları bütçenize göre artabilir. (Dileyen birkaç aylık ya da bir yıllık primi toplu olarak yatırabilir.)

"Geleceğin Sigortası" nasıl kazandırır.

"Geleceğin Sigortası"nda biriken primleriniz kanuni faiz ve yüksek gelir getiren Devlet Tahvilleri ile değerlendirilir. Elde edilen yıllık kârın %95'i kâr payı olarak hayat poliçesi primlerinize eklenir. Böylece her yıl katlanan anaparanız olağanüstü bir hızla büyür ve geleceğin güvencesine dönüşür.

Süre:	Ödeyeceğiniz toplam prim tutarı: (TL)	Geleceğin Sigortası'nın size ödeyeceği tutar: (TL)
15.yıl sonunda	180.000	1.400.000
20.yıl sonunda	240.000	5.500.000
25.yıl sonunda	300.000	20.000.000
30.yıl sonunda	360.000	75.000.000

Yukarıdaki tablo 1000 liralık prim esas alınarak düzenlenmiş ve günümüz ekonomik koşullarına göre hesaplanmıştır. "Geleceğin Sigortası"na yatırdığınız priminizi her yıl enflasyon oranına göre artırabilir ve paranızın alım gücünü koruyabilirsiniz.

■ Poliçenizi alışınızın birinci yılından itibaren birikmiş paranızın %90'ını kredi olarak kullanabilirsiniz.
■ Poliçenizi iptal ettirmek zorunda kaldığınızda, sigorta sürenizin yarısını tamamlamışsanız birikmiş primlerinizi kanuni faizi ve %95 kâr payları ile birlikte derhal alabilirsiniz.
■ Çeşitli şekillerde yaşamını yitiren sigortalının yakınlarına, "Geleceğin Sigortası"na özgü yüksek tazminat derhal ödenir.
■ "Geleceğin Sigortası"na herkes bir veya birden fazla poliçe ile katılabilir.
■ Dilerseniz "Geleceğin Sigortası"ndan her ay ek bir gelir sahibi de olabilirsiniz. Katlanarak büyüyen primleriniz ve kârınız dönem sonunda size aydan aya ödenir.

"Geleceğin Sigortası" poliçenizi ve daha geniş bilgiyi Anadolu Sigorta Acentelerinden ve Türkiye İş Bankası Şubelerinden sağlayabilirsiniz.

Anadolu Sigorta bir Türkiye İş Bankası kuruluşudur.

ANADOLU SİGORTA

LETRA

TEST

Dikkatli bir Nokta okuru musunuz?

İyi bir* Nokta *okuru musunuz? Bunu ölçebilmeniz için dergide bir yıl içinde yer alan haberlerin ilginç yanlarını içeren bir test düzenledik. Sonuçlara bakarak iyi okur olup olmadığınıza ilişkin kararı kendiniz vereceksiniz.

Turgut Sunalp

1- MDP Genel Başkanı Turgut Sunalp'e göre Türkiye'nin "60 yılda 60 yıllık ileri gidememesinin" günahı ve vebali kime aitti?

a) Komünistlere
b) Egoistlere
c) Faşistlere
d) Yukarıdakilerden a ve b

2- İbrahim Tatlıses Perihan Savaş'ı hangi gerekçeyle döverek hastanelik etmişti?

a) Kızı Zübeyde Melek'i evde bırakarak gece kulübünde hava attığı için
b) Bir "Anadolu Erkeği" olduğu için
c) Daha önce de elli kere dövdüğü halde sesi çıkmadığı için
d) Yukardakilerin hepsi

"Üç İstanbul"un Süheyla'sı

3- Üç İstanbul dizisinde Süheyla rolünü oynadıktan sonra "Artık isim sorunum kalmadı" diyen sanatçının ismi neydi?

a) Ayda Aksel
b) Nilgün Akçan
c) Nilgün Akçaoğlu
d) Süheyla Oraloğlu

4- Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Cemal Büyükbaş'a göre Gökkova'da termik santral kurulması ne gibi yararlar sağlayacak?

a) Alabalık üretiminde artış olacak
b) Enerji sıkıntısı giderilecek
c) Türkiye Meryem Ana'dan sonra ikinci bir turistik mabed kazanacak.
d) Yukardakilerden hepsi

Perihan Savaş

5- Başbakan Turgut Özal fazla kilolarını neden atmıyor?

a) Obur olduğu için
b) Karnının doyduğu beynine 20 dakikalık bir gecikmeyle haber verildiği için 20 dakika fazladan yiyor. (Mide ve beyin arasındaki yapısal bozukluktan)
c) Hareketsizlikten
d) Bir dirhem et bin ayıp örttüğü için

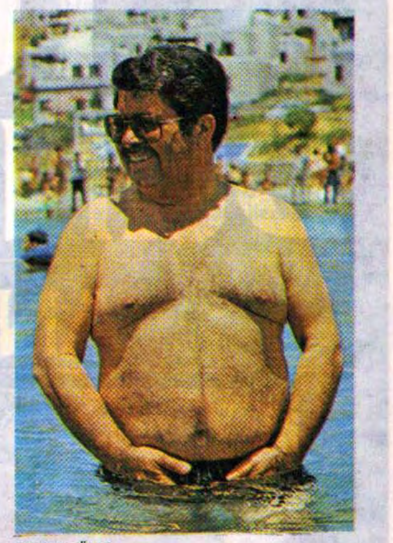

Turgut Özal

6- Mart ayı sonunda TRT Genel Müdürlüğü'ne getirilen Tunca Toskay'ın asıl mesleği neydi?

a) Kitle iletişim profesörü
b) Tavukçuluk Uzmanı
c) İktisadi coğrafya uzmanı
d) Türkolog

GELİŞİM-HACHETTE

TÜRK VE DÜNYA TARİHİ ANSİKLOPEDİSİ

- 8 Büyük cilt
- 80 fasikül
- Ofset baskı
- her fasikül (32 sayfa)
- Binlerce renkli resim
- Tarih öncesinden çağımıza (Başlangıcından bugüne)
- Büyük Dünya Tarihi
- Kabilelerin, Ulusların,
- İmparatorlukların tarihi
- İlkel göçebe insandan bugüne

Çıkıyor.....

Gelişim Yayınları
Güvenilir Yayıncılık

7- Geçen yıl içinde, tanıdığı bütün kadınların defolu çıktığını söyleyen ünlü kimdi?

a) Tarık Akan
b) Kadir İnanır
c) İbrahim Tatlıses
d) İhsan Doğramacı

8- Nokta'ya "Demokrasiyi yerleştirmek için demokrasiyi uygulamak gerekir" diyen devlet adamı kimdi?

a) Alman Sosyal Demokrat Partisi Genel Başkanı Willy Brandt
b) Fransız Milli Cephe Partisi Genel Başkanı Le Pen
c) MDP Genel Başkanı Turgut Sunalp
d) İspanyol Sosyalist Partisi Genel Başkanı Felipe Gonzales

9- Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanı Vehbi Dinçerler, televizyonda alkollü bira reklamları yapılmasını neden engelledi?

a) Sağlığa zararlı olduğu için
b) Dört yaşındaki kız çocukları bile reklamların etkisinde kalıp velilerinden bira istedikleri için.
c) Bira reklamlarının televizyonda yayınlanmasının bilimsel hükümlere ters düşmesi nedeniyle
d) Yukardakilerden b ve c

10. Nokta'ya "küçükken ufacık topuzlu, gözlüklü bir tarih öğretmeni olmayı" düşlediğini söyleyen ünlü aşağıdakilerden hangisiydi?

a) Semra Özal
b) Bülent Ersoy
c) Türkan Arıkan
d) Emel Sayın

11- Geçen yaz Nuh'un Gemisi'ni bulmak umuduyla Ağrı Dağı'na tırmanan 3 Amerikalı araştırmacının asıl meslekleri neydi?

a) Tarihçi/Arkeolog/Antropolog
b) Gazeteci/Jeolog/Dağcı
c) Hastabakıcı/ Din adamı /Astronot
d) Sanat tarihçisi/Topograf/Arkeolog

12- "Marks'ı da, Lenin'i de, Das Kapital'i de okuduğunu, kendisine kültürsüz diyenlerden çok daha kültürlü olduğunu" söyleyen parti genel başkanı aşağıdakilerden hangisiydi?

a) HP Genel Başkanı Necdet Calp
b) MDP Genel Başkanı Turgut Sunalp
c) Yukardakilerin her ikisi de
d) Yukardakilerden hiçbiri

Yanıtlar

Anahtar: 1-d, 2-d, 3-c, 4-d, 5-b, 6-c, 7-a, 8-a, 9-d, 10-b, 11-c, 12-c

YENİ ÇIKTI

TÜRKİYE'DE
DERGİLER
ANSİKLOPEDİLER
(1849-1984)

Dergicilikte ve ansiklopedicilikte nereden nereye geldik? Her kitaplıkta bulunması gereken kaynak kitap 273 sayfa, belge fotoğraflar. Kitapçılarda

Gelişim Yayınları

TOPLUM

CİNSELLİK / AŞK VE ÖPÜŞME

Kimyasal romantizm

Son buluşlar, aşk sandığımız şeyin, bir kimyasal reaksiyondan başka bir şey olmadığını ortaya koydu. "Aşk morfinleri" romantizmin sonunu getiriyor.

Gözleri, mıknatıslanmış gibiydi. Birbirlerinden başkasını görmüyorlardı. Ilık bahar gecesinin tüm yıldızları, bu inanılmaz olayı kutlarmışçasına parıldıyorlardı. İlkin Ayşe duygularını açığa vurdu: "Orgazmın ve duygusal belleğin bedenimizdeki merkezi olan limbik sistemimiz, herhalde olası bir eş saptadı..." Heyecanını artık gemleyemeyen Orhan yanıtladı: "Mantığımızı barındıran neo-korteksimiz işlemez oldu artık..."

Dikkat! Her öpüşte bir düzine kalori yakılıyor

Yıldırım aşkı. Bugün tamamen hayali gibi görünen bu konuşma, geleceğin bir "yıldırım aşkının" klasik sözleri olabilirdi. Gelecekte, Ayşe ile Orhan, birbirlerine ilk görüşte âşık olurlarsa, bu sözleri kullanmaları kimseyi şaşırtmamalıydı. Amerika'da ve Avrupa'da seksoloji uzmanları ve nöropsikiyatristler, artık aşkın kalple malple pek ilgisi kalmadığını, bal gibi bir "hormon salgılaması" olayı olduğunu söylüyorlardı. İş, beynin salgıladığı, genelde "acıya karşı" morfinler olarak bilinen, ancak giderek "aşk morfinleri" olarak tanımlanan "endorfinlere" kalıyordu. Endorfin salgısı, âşıkların -aynen uyuşturucu madde müptelaları gibi- gıda, uyku ve diğer temel gereksinmelerini azaltarak, keyif ve neşelerinin artmasını sağlıyordu. Ancak her uyuşturucu madde gibi endorfin de "alışkanlık" yapabiliyordu. Bunu, Fransız nöropsikiyatristi Marc Schwob şöyle açıklıyordu: "Zamanla, beynimiz her gün yaptığı bu endorfin banyosuna alışır. Aynı zevki hep alabilmek için beyin giderek fazla doz talep eder. Ne var ki, organizma sonsuza dek endorfin üretemez."

O zaman, ne olacaktı Ayşe ile Orhan'ın güzel aşkına? Bıkkınlık dedikleri herhalde buydu. Ayrılmalı mıydı, boşanmalı mıydı? Hayır, tıp bıkkınlığa da çare buluyordu. Doktorlar, "Spor yapın, seyahat edin" diyorlardı. Çünkü günlük yaşamda yapılan her değişiklik, zevk sistemini güçlendiren "Kateşolamin" salgısına yol açıyordu. Ya da, Ayşe, Orhan'a "Bir süre için ayrılalım. Gerçekten birbirimizi sevip sevmediğimizi anlarız" diyebilirdi. Bu çözüm de, doktor reçetelerinde sık sık yer alıyordu. Bu konuda tıbbın hükmü: "Gözden ırak, kalpten uzak" atasözünü pek geçerli saymıyordu: "Sevdiğiniz kişi, uzaktayken, salgıladığınız endorfin oranı azalır. Bu zorunlu perhiz zevk sinirlerini uyarır. Sevdiğinize kavuştuğunuzda ve endorfinler yeniden beyninize dolduğunda, zevk sinirlerinin tepkisi daha da güçlü olacaktır."

Ve çikolata. Ancak, dertli âşıkların, dünyanın en bedbaht insanları olduklarını düşündükleri dönemlerde, sarıldıkları bir can simidi vardı: Çikolata! Sevgilisi tarafından terk edilmiş çok genç kızın, kıtlıktan çıkmış gibi çikolataya saldırdığı görülmüştü. Doktorlar, "Çikolatanın insanın neşesini artıran fenil-etilamini de içerdiği unutulmamalı..." diyorlardı.

Öpücük. Öpücük deyip geçmeyelim. Öpücüğün , sanıldığı kadar "romantik" bir şey olmadığını Fransız doktor Martine Mourier, şöyle ortaya koyuyordu: "Bir öpücük sırasında, tiroit bezinin faaliyeti artar. Bu salgılama nedeniyle, nabız 75'ten 150'ye çıkar. Öpücük bittiğinde eşler bir düzine kalori yakmış olurlar. Diğer bir cilt uzmanı, birbirleriyle ateşli bir biçimde öpüşen kişilerin "semiokimyasal madde zehirlenmesine" uğradığını açıklıyordu. Eski Yunancada "işaret" anlamına gelen "semeion" sözcüğünden türeyen "semiokimyasal maddeler" insanın cildinin üzerinde olup, parfümlerin aksine, "havaya uçmuyordu". Öpücük, kişiden kişiye, "doğrudan" bir kimyasal "mesaj" gerektiriyordu. Uzman doktor Bubba Nicholson, "Bir oda içinde herkes sizi koklayabilirdi, ancak öpücük izne tabiydi". İşte o zaman, "semiokimyasal maddeler" devreye giriyordu. "Semiokimyasal maddelerin" kaynağı, "yağ bezleriydi". Tıpta "sebum" olarak bilinen yağı salgılayan bu bezler, bedenin her yerinde bulunmakla birlikte, daha yoğun olarak yüzde, boyunda, kadınların göğüs uçlarında bulunuyordu. Hamile kadınların da bol sebum salgıladıkları biliniyordu. Hamile kadınların daha "öpülesi" olmalarının kerameti de sebum'daydı.

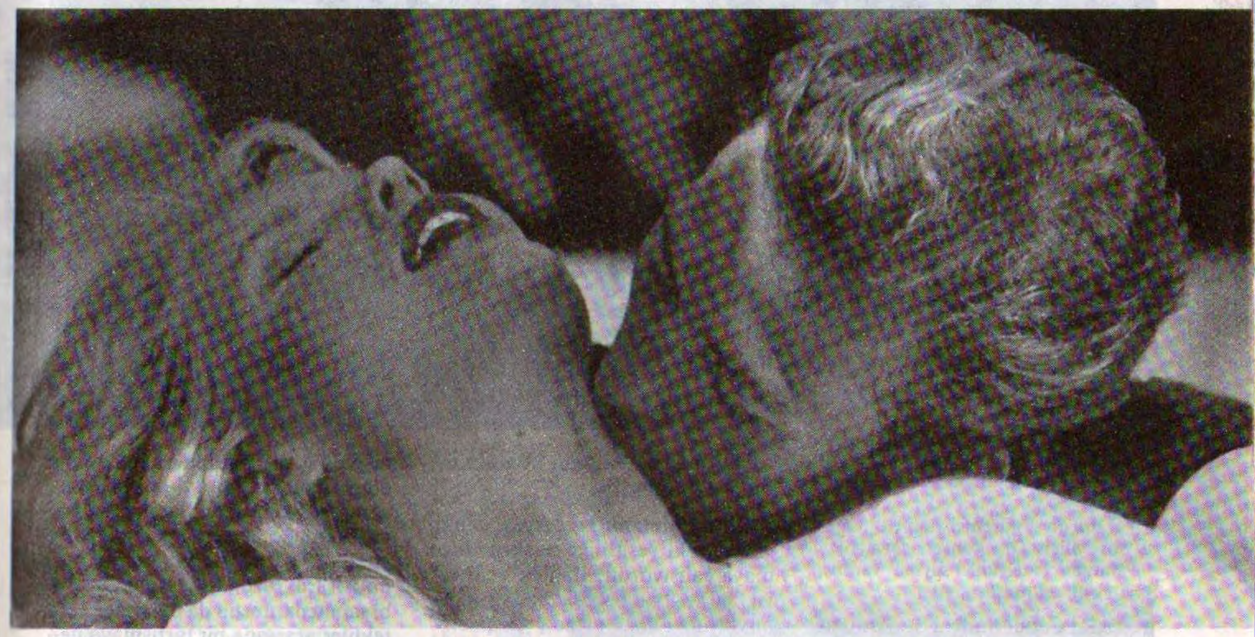

Neo-korteks işlemez, limbik sistem işlerse, kalp sahibini buldu demektir. Endorfin bolsa, mesele yok demektir.

Gözyaşları... Ya, aşkta hayalkırıklığına uğrayınca dökülen gözyaşlarına ne demeliydi? Doktorlara göre, gözyaşının hiçbir "kontrenyeti artar. Bu salgılama nedeniyle, nabız 75'ten 150'ye çıkar. Öpücük bittiğinde eşler bir düzine kalori yakmış olurlar. Diğer bir cilt uzmanı, birbirleriyle ateşli bir biçimde öpüşen kişilerin "semiokimyasal madde zehirlenmesine" uğradığını açıklıyordu. Eski Yunancada "işaret" anlamına gelen "semeion" sözcüğünden türeyen "semiokimyasal maddeler" insanın cildinin üzerinde olup, parfümlerin aksine, "havaya uçmuyordu". Öpücük, bahar gecesinde ıssız bir parkın kuytu bir köşesindeki bir bankta masum bir öpücükle başlayan aşklarını mutlu bir evlilikle noktalayabileceklerdi. Bu evlilikten doğan çocukları ise, kim bilir, belki de, parklarda, öpüşmeden önce, flörtlerine "Senin endorfinin kaç? Semiokimyasal madde durumundan ne haber?" gibi sorular soracaklardı. Böylece, sonu hüsranla bitecek "arabesk" aşklar hiç başlamayacaktı ●

Happy End! Böylece, Ayşe ile Orhan, "semiokimyasal maddelerinin" iletişimi sürdükçe, beyinleri "endorfin" salgıladıkça, yıldızlı bir

Orgun sesi kilisenin içini dolduruyordu. İlahileri, hep bir ağızdan söylenen "hallelujah"lar takip ediyordu. Yanıbaşlarında yaşayan ama çoğu zaman unutulan ayrı bir dünyaydı.

BEYOĞLU'NDA NOEL

Kilisede "Noel Şov"

Çeşitli dillerden ve dinlerden insanlar St. Antuan'da toplanınca ortaya "İstanbul usulü" bir Noel ayini çıktı.

"Onlar bizim Eyüp Sultan'a gidiyorlar. Biz neden onların ayinine gelmeyelim?"

"Daha önce görenler ilginç olduğunu söylediler. Org konseri varmış."

"Burada 'entelektüel sayımı' varmış. Sayı eksik çıkmasın dedim."

İstiklal Caddesindeki St. Antuan Kilisesi'nin içi tıklım tıklımdı. İçeri girmek isteyenler kapının dışındaki dar avluyu dolduruyor, caddeye taşıyordu. Günlerden 25 Aralık'tı. Hıristiyan inancına göre Hz. İsa'nın doğum günü olan Noel, St. Antuan'da, Hıristiyanların küçük bir kesimini oluşturdukları bir "cemaat" tarafından kutlanıyordu. Museviler dahil her çeşit "gayrı-müslim" azınlık, İstanbul sosyetesi ve "entelijensiya"nın yoğun katılımı, ayine dini duygularla gelenleri kapı dışında bırakıyordu. Her dilden her inançtan insanın doldurduğu St. Antuan "Babil Kulesi"ne dönmüştü.

Vaftiz olmamışlar. Ayin, sanki cemaatteki çeşitliliğe ayak uydurmaya çalışıyordu. İlahiler ve dualar Türkçe dahil çeşitli dillerde okunuyordu. Fakat ortada garip birşeylerin olduğu gözden kaçmıyordu. Latince okunan bir duanın içinde papazın cemaatten ayağa kalkılmasını istemesi, sıralarda bir kararsızlık dalgası oluşturuyordu. Kalkması için kocasının kolunu çekiştiren bir hanıma kocası, "bizim de kalkmamız gerekir mi?" der gibi bakıyordu. Ayin kimileri için dini bir tören, kimileri için bir "şov"du. İşin sonlarına doğru, "kutsal şaraba batırılmış ekmeğin" herkesin en çok ilgisini çeken kısım olduğu anlaşıldı. Hıristiyan dinine göre şarap Hz. İsa'nın kanı, ekmek ise bedeniydi. Fakat çoğunluk için önemli olan filmlerde gördükleri bir sahnenin başlamasıydı. Şaraba batırılmış ekmeğe gösterilen ilginin büyüklüğü, görevli papazla, aralarında Ali Poyrazoğlu ve İsmet Ay gibi sanatçılarımızın da bulunduğu istekliler arasında bir tartışmaya neden oluyordu. İşin çığırından çıkması, papazın "vaftiz edilmemiş olanlardan başkası lütfen talepte bulunmasın" uyarısıyla engelleniyordu.

Bilet kaç lira? Ayinden sonra **Nokta**'nın görüştüğü Başrahip vekili Renato, pek rahatsız olmuşa benzemiyordu. 11 yıldır İstanbul'daydı ve Noel geceleri kilisesini dolduran 'meraklılar'a alışıktı. Hz. İsa'nın doğumu yalnız Hıristiyanlar için değil, tüm insanlık için önemliydi. 'Bu yüzden her zaman

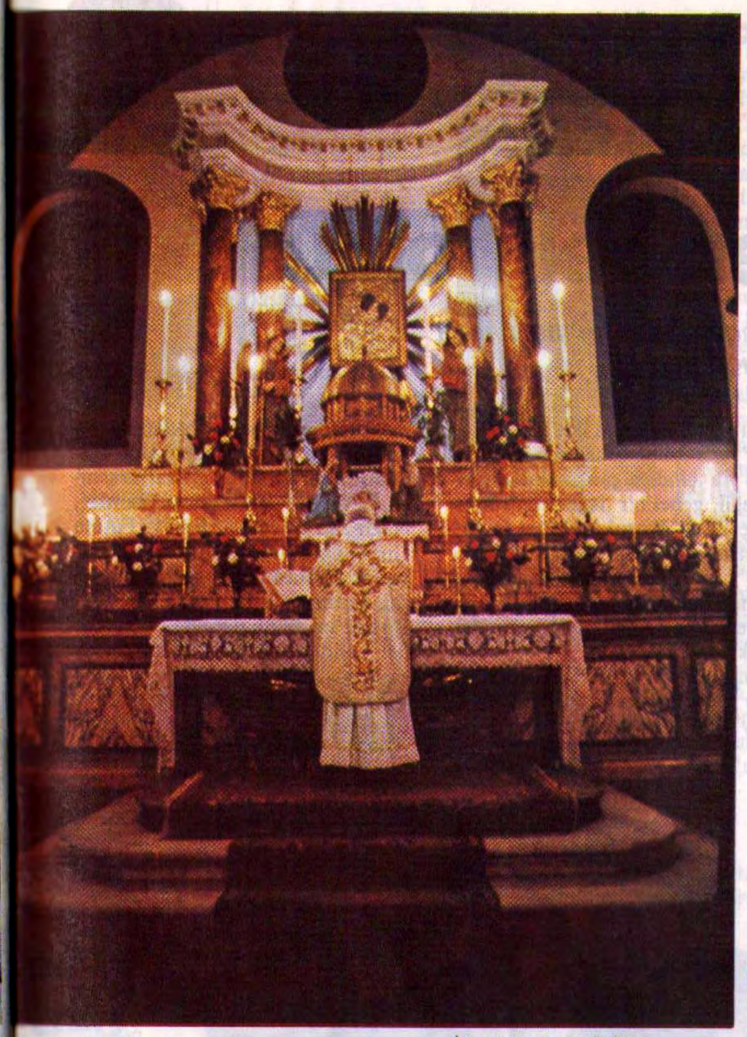

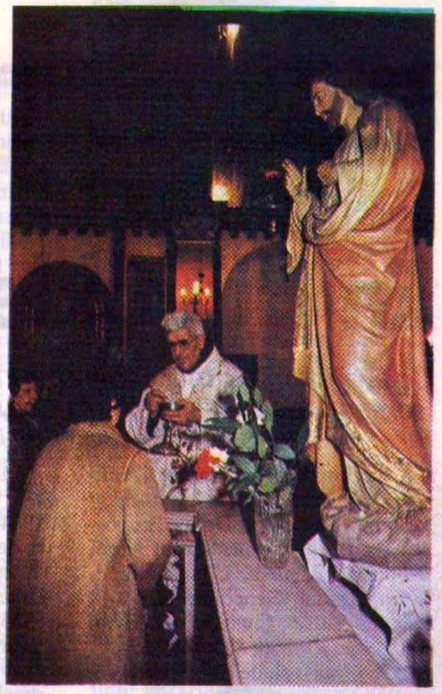

Hıristiyan olmayanlar da dini vecibeleri tümüyle yerine getirmeye kalkınca şaraba batırılmış ekmeğe ambargo kondu (üstte)... Ve "vaftiz edilmemişler"e sadece seyretmek düştü (altta).

İstanbul'un en büyük Katolik Kilisesi, orgu ve akustiğiyle ünlü St.Antuan'da Neol ayini görkemli oldu. (Üstte) Mum dikerek adakta bulunmak kimse için yabancı değildi (altta).

İtalyanca konuşulan kilisede, bugüne özgü olarak Türkçe ilahiler hazırlamışlardı.' "Ama" diye devam ediyordu, "törenin dini bir ayin olduğu da unutulmamalı. Birçoğu burada org konseri var sanıyor. Önceden telefon edip, 'konser gece saat kaçta?', 'nereden bilet bulabiliriz' diye soranlar bile oldu." Ama her taraf St. Antuan gibi değildi, özellikle İstiklal Caddesi ve Galata Kulesi civarında kümelenen birçok kilisede Noel, daha sakin ve "olay"sız törenlerle kutlanıyordu.

Tüm garipliklere ve komikliklere rağmen Beyoğlu, Levanten geçmişinin hâlâ ölmediğini gösteriyordu. Beethoven'in insanları kardeşliğe çağıran 9. senfonisiyle sona eren ayin, "böyle bir şey İstanbul'dan başka yerde olmaz" dedirtiyordu●

KAPAK

ANKET / DORUKTAKİ DOKUZ'84

En büyükler belli oldu

Üç aya yakın bir mücadele sonunda önjürinin belirlediği seksen bir adaydan dokuzu doruğa ulaştı.

Altı bin dört yüz kırk yedi **Nokta** okuru, üç ay süren anket sonunda Doruktaki Dokuz ismi belirledi. Erdal İnönü, Sadun Aren, Abdullah Baştürk, Uğur Mumcu, Yaşar Kemal, Genco Erkal, Tarık Akan, Zülfü Livaneli ve Eyüp Can,**Nokta**'nın ilk "Doruktaki Dokuz '84" anketinde **en büyükler** oldular.

Bu yıl düzenlenen ilk "Doruktakiler" anketinde belirlenen adaylar, 1984 yılı içindeki çalışmalarına göre değil, genel bir değerlendirmeyle seçildiler. Doruktaki Dokuz '85 anketinde okurlardan, adayların 1985 yılı içindeki çalışmalarını göz önünde bulundurmalarını isteyeceğiz ve anket bu biçimiyle kurumlaşacak.

Önjüri tarafından belirlenen 81 aday arasında bulunmayan isimlere oy veren okur çoktu. Ancak bu mektuplar, önceden açıklandığı gibi değerlendirme dışında kaldı. Liste dışından oy alan adaylar arasında en fazla puan toplayan isimler, Nazlı Ilıcak, Bülent Ersoy, Fatma Girik, Orhan Gencebay ve eski siyasilerdi. Basın dalında Cemil Meriç, Emin Çölaşan ve Mehmet Ali Birand'ın, Bilim dalında Hıfzı Veldet Velidedeoğlu'nun adına da sık rastlanıyordu.

81 aday içinden 9'unun doruğa tırmanmasıyla sonuçlanan "Doruktaki Dokuz '84" anketinde yarışmanın öyküsü, sanıyoruz adayların olduğu kadar okurların da ilgisini çekecek.

Sinema dalında Tarık Akan

Siyaset dalında Erdal İnönü

Müzik dalında Zülfü Livaneli

SİYASET

Anketin başladığı ilk günlerde, SODEP Genel Başkanı Erdal İnönü, kendisini izleyen Başbakan Turgut Özal'ın hayli önündeydi. SODEP'li genç politikacı Korel Göymen üçüncü, Mehmet Ali Aybar ise dördüncü sırada yer alıyordu. Ekimin son haftasında Vural Arıkan olayının patlak vermesiyle siyasette doruk çekişmesi ilginç bir biçim kazandı ve Arıkan yedincilikten bir ok gibi fırlayarak Turgut Özal'ın hemen arkasından üçüncülüğe yerleşti. Giderek azalan oylara rağmen sonuna kadar üçüncülüğünü korudu. Bu gelişme, Korel Göymen'i dördüncülüğe indiriyor Mehmet Ali Aybar ise yarışı az farkla Bedrettin Dalan'ın önünde bitiriyordu.

BİLİM

Çok çekişmeli geçen bilim dalında birinci olan Sadun Aren'le Hüsnü Göksel, üçüncü olan Cahit Arf'la da İhsan Doğramacı sürekli yer değiştirdiler. Sonunda Sadun Aren arayı açarak tek başına doruğa ulaştı. Hüsnü Göksel ikinci, sonraki hafta yaptığı atakla İhsan Doğramacı'nın hayli önüne geçen Cahit Arf ise üçüncü oldu.

İŞ VE ÇALIŞMA YAŞAMI

Baştan sona Abdullah Baştürk-Sakıp Sabancı çekişmesi halinde geçen bu dal, sonuçta az farkla da olsa Baştürk lehine bitiyordu.

Abdullah Baştürk

Aslında tam bir sendikacı-işveren yarışması olan İş ve Çalışma Doruk'unda Baştürk ve Sabancı'dan sonraki oy dağılımı birbirine o denli yakındı ki, geriye kalanları ortak üçüncü olarak ilan etmek hiç yanlış olmayacaktı. Ama Şarık Tara, çok az farkla da olsa Şevket Yılmaz ve Cevdet Selvi'yi geride bırakarak ilk üçten ikisinin işveren olmasını sağlıyordu. Bu arada iş yaşamından ayrıldığını açıklamasına rağmen Vehbi Koç, **Nokta** okurlarından önemli miktarda oy alıyor, Halit Narin, Nejat Eczacıbaşı ve Ali Koçman'ı geride bırakıyordu.

BASIN

Basında ilk üç çekişmesi tamamen Cumhuriyet yazarları arasında geçti. Sonuçta son yılların flaş ismi araştırmacı gazeteci Uğur Mumcu, Nadir Nadi ve İlhan Selçuk'u geride bıraktı. Bu arada İsmail Cem ve Mümtaz Soysal birbirlerine çok yakın oylarla Rauf Tamer ve Mehmet Barlas'ın önüne geçtiler.

Uğur Mumcu

EDEBİYAT

Yaşar Kemal ve Aziz Nesin'in arayı iyice açmalarından sonra, diğer ünlü yazarlarımız kıyasıya bir çekişmeye girdiler. Adalet Ağaoğlu az farkla da olsa üçüncülüğü hiç bırakmazken, "Berci Kristin Çöp

Yaşar Kemal

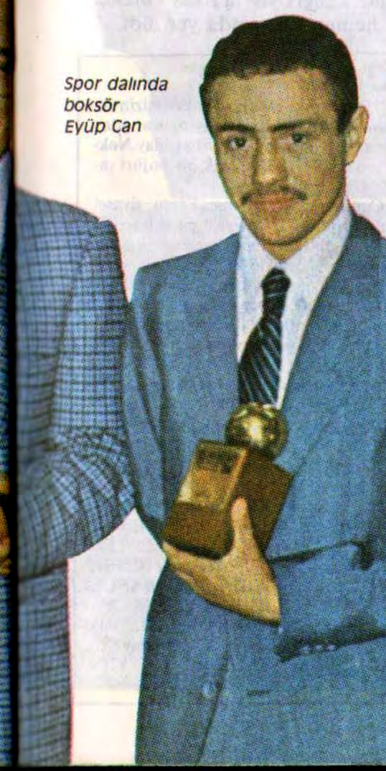
Spor dalında boksör Eyüp Can

Edebiyat dalında Yaşar Kemal'in ödülünü eşi Tilda aldı

Bilim dalında Prof. Dr. Sadun Aren

Masalları'' Latife Tekin'in, Attila İlhan ve Tarık Buğra'nın önüne geçmesini sağlıyordu.

TİYATRO

Oyların ilk sınıflandırılmasında bir Genco Erkal-Yıldız Kenter çekişmesi olarak başlayan tiyatro-

Genco Erkal: Kenterleri geride bıraktı

daki doruk yarışması, Erkal'ın giderek arayı açmasıyla sonuçlanıyordu. Işık Yenersu'nun iki kardeş, Yıldız ve Müşfik Kenter'in aralarına girme çabası az farkla sonuçsuz kalıyordu. Bu ünlü oyuncuları ünlü bir tiyatro yazarı, Haldun Taner izledi.

SİNEMA

Tarık Akan, ilk mektuptan başlayarak götürdüğü birinciliğini son mektuba dek hiç tehlikeye düşürmedi. Ama onu izleyen Atıf Yılmaz, Türkan Şoray ve Kadir İnanır için aynı şey söylenemezdi. Sürekli yer değiştiren bu üçlüden Türkan Şoray, özellikle kızının doğumundan sonra çok oy alıyor ama bu, ''Bir Yudum Sevgi''nin Atıf Yılmaz'a kazandırdığı puanları dengelemeye yetmiyordu. Sinemanın bir diğer ilginç tarafı da yönetmenlerin oyuncularla rahatlıkla yarışmalarıydı. Atıf Yılmaz'ın yanı sıra Zeki Ökten, Şerif Gören ve epeydir hiç film yapmamasına karşın yılların ustası Lütfü Akad, çok az farkla da olsa Hülya Koçyiğit ve Müjde Ar'ı geride bırakıp Türkan Şoray ve Kadir İnanır'ı zorlayabiliyorlardı.

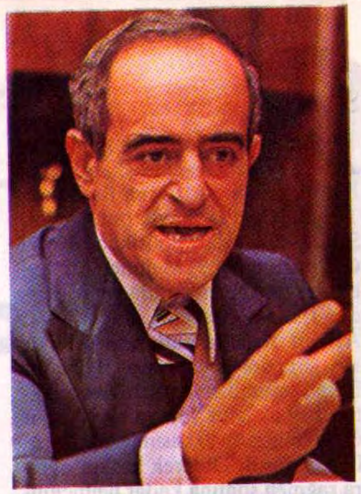

Sabancı: İşadamları arasında birinci oldu

Zeki Müren: Livaneli'nin peşini bırakmadı

MÜZİK

Zülfü Livaneli-Zeki Müren çekişmesi olarak başlayan Müzik'in ''Doruktaki Dokuz''u, Livaneli'nin seri konserlerinden sonra bu sanatçımız lehine sonuçlanıyordu. Ama bu arada Zeki Müren, kendini izleyen Ruhi Su ve Timur Selçuk'u oldukça geride bırakıyordu. Klasik müzikçilerimiz ise Suna Kan'dan başlayarak birbirlerine çok yakın oylarla sıralandılar.

SPOR

Los Angeles Olimpiyatları'nın bronz madalyalı boksörü Eyüp Can, sporda ipi açık farkla göğüsledi. Balkan ve Akdeniz Şampiyonalarının altın madalyalı atleti Mehmet Terzi, üçüncü Mehmet Yurdadön'le arayı açarak ikinci oldu. Semra Aksu, daha çok bayanlardan aldığı oylarla İlyas Tüfekçi'nin hemen arkasında yer aldı.

Atıf Yılmaz: İki oyuncu arasında bir yönetmen

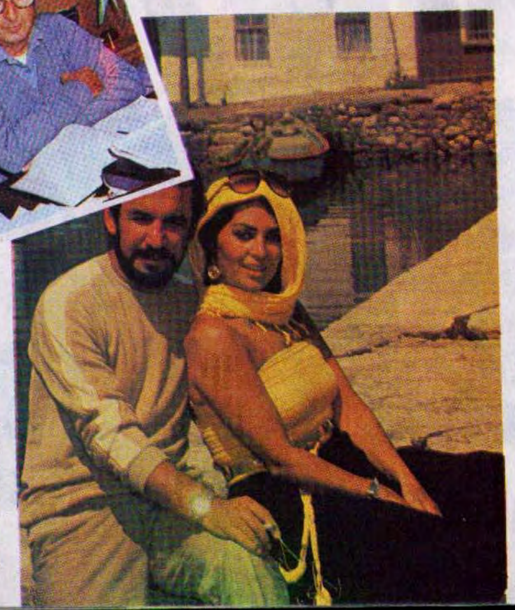

Türkan Şoray: Kızı Yağmur'un doğumundan sonra üçüncü sıraya yerleşti

Önjüri

''Doruktaki Dokuz'' anketimizin ilk aşamasında, dokuz dalda dokuzar aday olmak üzere yayınladığımız 81 aday, **Nokta**'nın kurduğu 30 kişilik bir önjüri tarafından belirlenmişti.

Cumhurbaşkanı Kenan Evren, siyaset üstü konumu, eski siyasi parti liderleri ise aktif olarak güncel siyaset ile ilgilenmemeleri nedeniyle ''Siyaset alanındaki dokuz aday'' arasında üst sıraları aldıkları halde listede yer almamışlardı. Anketimizin sonuçları ile birlikte ilk adayların belirlenmesini yapan önjüriyi tekrar yayınlıyor ve kendilerine bir kez daha teşekkürlerimizi iletiyoruz.

Adalet AĞAOĞLU, Oğuz ARAL, Mehmet BARLAS, Zeliha BERKSOY, Tevfik ERCAN, Selçuk EREZ, Tuğrul ERYILMAZ, Orhan GENCEBAY, Kurthan FİŞEK, İsmet GİRİTLİ, Can GÜRZAP, Erdal İNÖNÜ, Adnan KAHVECİ, Ali KOÇMAN, Erman KÜNTER, Hülya KOÇYİĞİT, Zülfi LİVANELİ, Uğur MUMCU, Aziz NESİN, Ali POYRAZOĞLU, Sakıp SABANCI, Osman SEDEN, Timur SELÇUK, Cevdet SELVİ, Halit SOYDAN, Mümtaz SOYSAL, Cemal SÜREYA, Turgay ŞEREN, Besim ÜSTÜNEL, Atıf YILMAZ.

Neşeli bir doruk

Doruktakilerin yedisinin ve kimi jüri üyelerinin katıldığı ödül töreninde Erdal İnönü'nün ''Erdalizma''sı herkesi kırıp geçirdi

İnönü ''Erdalizma''dan örnekler verdi

SİYASET
Erdal İnönü

''Böyle kuru kuru resim çektirmem. Güzel kızlar yanıma gelsin bakalım.'' Siyaset alanında doruktaki kişi olan Erdal İnönü, ödül töreni için geldiği **Nokta** dergisinde kapıdan girerken resmini çekmek isteyen foto muhabirlerine böyle diyordu.

Yakın çevresinde Erdal İnönü'nün satır arası esprileri ve kendine özgü mizah türü ''Erdalizma'' olarak bilinirdi. Ödül töreni boyunca Erdal İnönü'nün ''Erdalizma''sı üstündeydi. Hemen herkesin hatırını sordu, herkesle ilgili bir espri yaptı. Turgut Özal'ın siyaset dalında ikinci olduğunu öğrenince, ''Şimdi'' diye güldü ''Turgut Özal, **Nokta** okurlarının beni ikinci seçmesi benim Türkiye'de birinci olduğumu gösterir diyecek.''

Teorik Fizik alanında dünyanın önde gelen birkaç bilim adamı arasında yer alan Fizik Profesörü İnönü, siyasete atılmadan önce ODTÜ rektörlüğü ve Boğaziçi Üniversitesi Temel Bilimler Bölümü dekanlığı yapmıştı. Siyasete başladığı sırada Boğaziçi Üniversitesi'ndeki görevinin yanı sıra TÜBİTAK Gebze Nükleer Araştırma Enstitüsü'nün de müdürlüğünü yapmaktaydı.

Erdal İnönü, ödülünü alırken, ''Ödülü kendime değil, SODEP'te izlediğimiz politikanın okurlarınızca kabulü olarak alıyorum'' diyordu. SODEP İl Başkanı Korel Göymen'in ısrarıyla bir randevuya yetişmek için **Nokta**'dan ayrılan İnönü, giderken gülerek ''Programda başka şeyler de var mıydı?'' diye soruyordu.

Besim Üstünel, Sadun Aren'i kutluyor

BİLİM
Sadun Aren

Mülkiye'nin ''Sadun Abi''si iktisatçı bilim adamı Sadun Aren, ödül törenine eşi Munise Hanım'la birlikte Ankara'dan geldi.

Sadun Aren ve eşi Munise Aren

1965 yılında TİP milletvekili olan Sadun Aren, yaşamının çeşitli dönemlerini tutuklu olarak geçirmişti. Toplantı boyunca sürekli çay içmesi, hapishane günlerinden kalma bir alışkanlık olmalıydı.

Sadun Aren, önjüri üyelerinden Besim Üstünel'in, ''Sadun Bey, ödül kazanmış bir iktisatçı olarak basın sektöründe bu kadar çok bayanın çalışmasını nasıl karşılıyorsunuz?'' sorusunu, ''Bilmem, daha mı ucuza çalışıyorlar dersiniz?'' diye yanıtlıyor, bazı şeylerin iktisatla izahının mümkün olmadığını söylüyordu.

Ödülünü aldıktan sonra, ''Bu ödülü **Nokta** okurlarının lütufkârlığı olarak değerlendiriyorum ve çok büyük mutluluk duyuyorum'' diyen Sadun Aren'in mutluluğu gerçekten gözlerinden okunuyordu.

Bir ara Aren'in eşine dönerek, "Bugünleri de gördük" diye mırıldandığı duyuldu.

Sadun Aren, önümüzdeki günlerde bütünüyle Türkiye'nin gelişmesi konularını düşündüğünü ve o alanda yazacağını söylüyordu.

İŞ VE ÇALIŞMA YAŞAMI

Abdullah Baştürk

"Sendikal konumum içinde hiçbir ödül almadım. Ancak bir kez Genel-İş Genel Kurulu'nca bir şilt almıştım. Ödülünüz benim için çok muteber." **Nokta** anketinde iş ve çalışma yaşamında Doruktaki kişi olan 23 yıllık sendikacı Abdullah Baştürk böyle diyordu. Eşinin ani rahatsızlığı nedeniyle ödül törenine katılamayan Baştürk, telefonla **Nokta** okurlarına teşekkür ve şükranlarını sunduğunu söylüyor, "**Nokta** okurlarının bana layık gördüğü bu ödülü, Türkiye işçi sınıfının demokrasi, özgürlükler ve sendikal alandaki inançlı mücadelesinin bir sonucu olarak değerlendiriyorum ve kıvanç duyuyorum" diyordu. Baştürk, 1970'li yılların başlarında, TÜRK-İŞ içinde Sosyal Demokrat Sendikacılık hareketi olarak bilinen önce Dörtler, sonra Yirmidörtler Hareketi olarak anılan sendikal hareketin başını çekmiş, 1973 seçimlerinde CHP adayı olarak İstanbul Milletvekili seçilerek iki dönem TBMM'de parlamenterlik görevi yapmıştı.

Abdullah Baştürk eşinin ani rahatsızlığı yüzünden törene katılamadı

Abdullah Baştürk, doruğa sanayici Sakıp Sabancı'yla olan büyük çekişmenin sonunda ulaşmasını ise "İş ve çalışma yaşamında üretenlerin önde olması kadar doğal bir şey olamaz" şeklinde yorumluyordu.

BASIN

Uğur Mumcu

Basın dalının doruğundaki araştırmacı gazeteci Uğur Mumcu yurt dışında bir araştırma peşinde olduğu için ödül törenine katılamadı.

Ankara Hukuk Fakültesi mezunu olan Mumcu, gazetecilik yaşamına öğrencilik yıllarında **Yön** Dergisi'nde başladı. Daha sonra sırasıyla **Ortam** ve **Yeni Ortam**'da çalıştı. Mumcu gazetecilik yaşamını 10 yıldan beri **Cumhuriyet** Gazetesi'nde sürdürüyor.

Günlük yazı ve araştırmalarının yanı sıra 11 kitabı yayınlanan Uğur Mumcu'nun 12 Mart günlerini ve askerlik anılarını anlattığı Sakıncalı Piyade adlı kitabı 23 kez basılmıştı.

Araştırma ve incelemeleriyle ünü Türkiye sınırları dışına taşan Uğur Mumcu, hep yazar olarak kalmak istediğini ve demokratik sosyalizme yazar olarak katkıda bulunmak istediğini söylüyor.

Basın dalında doruğa çıkan Uğur Mumcu, yeni bir araştırma için yurtdışına gittiğinden törene katılamadı

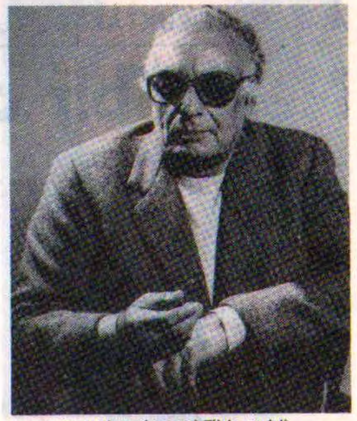

Yaşar Kemal yerine eşi Tilda geldi

EDEBİYAT

Yaşar Kemal

Edebiyat'ın doruktaki ismi Yaşar Kemal, birinci olduğunu öğrenince ilk sorusu "Aziz'le aramda kaç puan fark var, 12 mi?" oldu. Yaşar Kemal, sonucun kendisi için sürpriz olmadığını söylüyor, "Yine de anketlerde sonuçları birtakım koşullar belirler. Koşullar denk gelmeyebilirdi" diyordu. Yayınlanmış 33 kitabı olan ve eserleri 24 ülkede yayınlanan Yaşar Kemal'in, gerçek adıyla Kemal Sadık Gökçeli'nin, beşi yurt dışında olmak üzere toplam sekiz ödülü vardı.

Yaşar Kemal, edebiyat alanında doruk için aday olan 9 kişiden hangisini seçerdiniz?" sorusunu hiç düşünmeden "Melih Cevdet'i elbette" diye yanıtlıyordu. Melih Cevdet'in "Tanıdık Dünya" adlı kitabına hayran kaldığını söylüyor "ama ben jüri olmaktan elimden geldiğince kaçarım. Seçme hakkım olmadığını düşünürüm hep" diyordu.

Edebiyat dalında birinci olduğunu öğrendikten sonra yurt dışına giden Yaşar Kemal'in ödülü eşi Tilda Gökçeli'ye verildi.

TİYATRO

Genco Erkal

Ödül törenine Galileo-Galilei oyununda perdeyi kapattıktan sonra taksiyle son anda gelen Genco Erkal, makyajını silmişti, ama saçlarındaki pudralar hâlâ duruyordu. Önjüri üyelerinden Zeliha Berksoy'u görünce "Senin ne işin var burada, Asiye Nasıl Kurtulur'un provasında seni bekliyorlar..." diye bağıran Genco Erkal, disiplinli bir patron olduğunu kanıtlıyordu.

Genco Erkal, İstanbul Robert Kolej'i bitirdikten sonra psikoloji öğrenimi görmüş, daha sonra tiyatroya geçerek ilk kez Kenterler Tiyatrosu'nda Çöl Faresi adlı oyunda sahneye adımını atmıştı.

Tiyatro doruğunda Genco Erkal vardı

Tiyatro alanında olduğu kadar sinemada da başarılı olan Genco Erkal "At" ve "Faize Hücum" filmlerindeki oyunculuğuyla iki kez Altın Portakal kazandı.

SİNEMA

Tarık Akan

Ödül törenine Yaşar Kemal'in eşi Tilda Gökçeli'yle birlikte gelen Tarık Akan, lacivert takım elbisesi, hafif uzamış saçlarıyla olduğundan da uzun görünüyordu. Toplantıda boy açısından tek rakibi olan Erdal İnönü'nün, bir ara Tarık Akan'a, "Tarık Bey, siz gerçekten doruktasınız" dediği duyuldu.

Sinemanın doruktaki ismi Akan, **Nokta** anketini sürekli izlediğini, ikinci olan Atıf Yılmaz'la arasında çok fark olduğu halde yine de çok heyecanlandığını söylüyordu.

Bir ara Erdal İnönü'yle sohbet eden Akan, ona Türkiye'de hiçbir iktidarın sinemaya yakınlık göstermediğinden yakındı. İnönü'nün "Şu sıralarda ne yapıyorsunuz?" sorusunu "Hiçbir şey yapmıyorum. Film piyasası çok durgun." diye yanıtladı.

Üç altın portakallı sinema oyuncusu Tarık Akan, "**Nokta** dergisinin Doruktaki Dokuz ödülü, şimdiye kadar aldığım ödüllerin en güzeli. Çok duygulandım, çok heyecanlandım" diyerek, halk ödüllerinin her zaman jüri ödüllerinden daha değerli olduğunu belirtti.

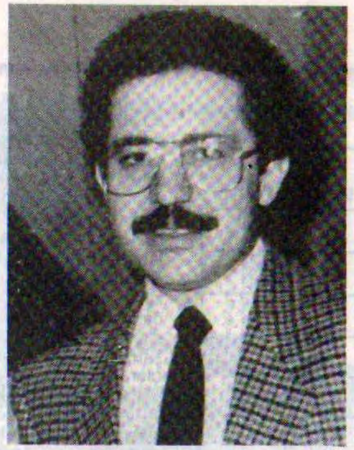

Livaneli, "Türkiye'ye dönüşümün ödülü"

MÜZİK

Zülfü Livaneli

Müzik dalının birincisi Zülfü Livaneli, ödül törenine eşi Ülker Livaneli'yle birlikte geldi. Livaneli, **Nokta** ödülünü "Yurt dışındaki bunca yıl çalışmadan sonra Türkiye'ye dönüşünün ödülü" olarak değerlendiriyordu. Dokuz yaşında saz çalmaya başlayan Livaneli, babasının memuriyeti dolayısıyla Anadolu'da gezerken otantik âşık müziğini tanıma fırsatını bulduğunu söylüyordu. Uzun yıllar yurt dışında çalışan Livaneli'nin müzik dalında üçü yurt dışında olmak üzere toplam beş ödülü vardı. Ancak Zülfü Livaneli **Nokta** ödülünün yurt dışında aldığı ödüllerle kıyaslanamayacak kadar önemli olduğunu söylüyor ve "Bu ödülü, kendi kişiliğimden çok Türk müziğinde onurlu bir tutum sergilemeye çalışan bütün ustalarım ve arkadaşlarımın ödüllendirilmesi olarak kabul ediyorum" diyordu.

SPOR

Eyüp Can

Bir gün Danimarka'daki arkadaşları, Los Angeles Olimpiyatları'nın bronz madalyalı boksörüne "**Nokta**'nın anketinde 500 puan farkla öndesin" demişler. Eyüp Can "**Nokta** nedir?" diye sormuş. "Türkiye'de çıkan siyasi bir dergi" diye yanıtlamış arkadaşları. "Gerisini Ankara'da **Nokta**'dan gelen telefonla öğrendim. Gurur duydum" diyordu Eyüp Can.

20 yaşında olduğu halde taş çatlasa 16-17 yaşlarında gösteren ince, minyon boksörümüz fiziğiyle en çok Erdal İnönü'yü şaşırttı. Tanıştırılınca "Aaa, bu Eyüp Can mı? Ne kadar zayıf, hiç belli olmuyor boksör olduğu" diyerek uzattığı elini, "Maşallah, el sıkışından boksör olduğu belli" diyerek geri çekiyordu. Konuşkan, sıcakkanlı boksör, son olarak Türkiye Şampiyonu oldu. Eyüp Can bundan böyle seçmelere katılmayacağını belirtiyor ve "Diğer arkadaşlar da Türkiye şampiyonu olma onurunu taşımalı" diyor.

Gelecek yıl Danimarka milli formasını giyecek olan Eyüp Can "Türkiye'de politikacı gibi oradan oraya gezdirilmekten sıkıldığını" söylüyordu.

Doruğa ulaşmakta boy farkı önemli değil. Eyüp Can ve Tarık Akan

BULMACA

Sedat YAŞAYAN

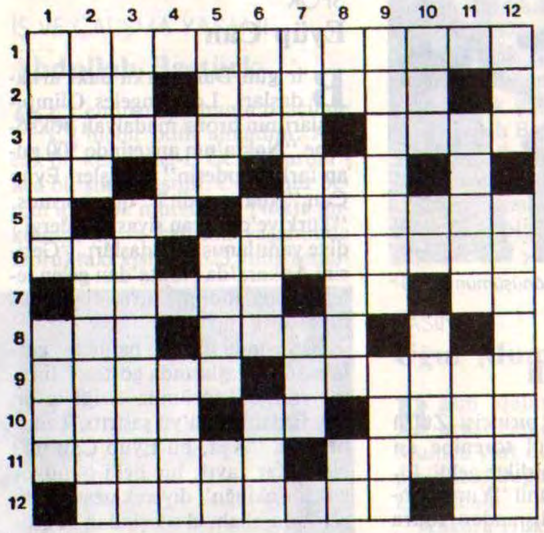

SOLDAN SAĞA: 1- Midas'ın Kulakları, Bağdat Hatun, Ak Tanrılar, Deli Dumrul gibi tiyatro yapıtlarıyla tanınmış günümüz Türk oyun yazarı. 2- İspanyollar'ın sevinç ünlemi - Osmanlı İmparatorluğu'nda bir hizmete karşılık olmak üzere bir kimseye devletçe verilen aylık ya da gelir. 3- Kaplamacılıkta kullanılan ince tahta - Aydınlatma araçlarında kullanılan bir gaz. 4- Meslek - Elektrik direnç birimi - Nikaragua'nın plaka işareti. 5- Güzel sanat - Ham petrolün ilk damıtılmasında ayrılan çok uçucu, hafif akaryakıt. 6- Büyükbaş hayvanlara verilen ortak ad - Modern anlamda XV. ve XVI. yüzyıllarda İtalya'da geliştirilmiş çömlekçilik sanatı. 7- Aktif - Manganezin simgesi - Stronsiyum elementinin simgesi. 8- Bir tiyatro ya da filmde dinlenme süresi - Itırlı bir bitki. 9- Bir tür kalın ve ağır çizme- Müzikte, dramatik ve lirik bakımdan yüksek bir anlatım gücü olan ağırbaşlı hava. 10- Eskiden safran, amber ve misk karıştırılarak yapılan bir koku - Bir akademik unvanın kısa yazılışı - Kuran'ın her tümcesi. 11- Ciltçilikte, kitap yapraklarını düzgün tutmaya yarayan ince şerit - İpekten, sarımtırak dallı nakışlarla işlenmiş bir tür beyaz kumaş. 12- Bir çeşit iri taneli zeytin - Bir renk.

YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1- Aşırı siyasal çözüm yollarını ve ani devrim eylemlerini öngören tutum - Kâğıtları bir arada tutmak için yapılmış madeni çengel. 2- Pay, hisse - Müzik eşliğinde yapılan bir tür kültür fizik hareketine verilen ad. 3- Şey, nesne - Kuzey İspanya'da, tarih öncesi dönemlere ait resimleriyle ünlü bir mağara. 4- Yunan mimarlığının üç biçeminden biri - Asya'nın ikinci büyük gölü. 5- Kimi hastalıklarda yüzde, ellerde, ayaklarda görülen yangısız şiş - Vizon - Güney Afrika Cumhuriyeti'nin plaka işareti. 6- Cezayir Sahrası'nda vahalar dizisi - Bir Afrika ülkesi - Kan. 7 - Akaçlar açarak bataklık kurutma ya da birikmiş suları akıtma - Bir meyve. 8- Ülke, yurt - Aynı elementlerden bileşmiş, ancak atomlarının bağlanma biçimleri değişiklik gösterdiği için fiziksel ve kimyasal özellikleri kısmen ya da tamamen farklı olan maddeler - Bir hayvan. 9- ABD'nin, bir suikast sonucu öldürülmüş 16. Cumhurbaşkanı - Harman savurmakta kullanılan bir tarım aracı. 10- Bir sanayi kuruluşumuzun kısa yazılışı - Lityumun simgesi - 1746 - 1828 yılları arasında yaşamış, özellikle **Çıplak Maya** ve **Giyinik Maya** adlı tablolarıyla tanınmış ünlü İspanyol ressamı. 11- Damarlı ve yarı saydam bir taş - Övme. 12- Arap abecesinde bir harf - Uyuşturucu.

Geçen haftanın çözümü

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	T	A	H	T	A	C	I	L	A	R	■	O
2	U	Ç	U	R	M	A	■	U	M	İ	A	K
3	R	A	D	■	F	R	A	N	C	A	L	A
4	G	L	A	S	E	■	İ	S	A	■	A	R
5	E	Y	■	E	T	Ü	T	■	B	E	■	İ
6	N	A	R	M	A	N	■	L	E	K	E	N
7	Y	■	B	A	M	■	N	A	Y	İ	H	A
8	E	L	■	F	İ	R	E	Z	■	M	R	■
9	V	İ	C	O	N	İ	■	A	S	■	İ	M
10	■	K	A	R	■	M	O	R	■	A	M	A
11	G	E	N	■	S	E	K	■	E	B	E	R
12	A	N	A	V	U	L	■	A	V	A	N	S

SATRANÇ

Servet SERDAROĞLU

Roman Dzindzichashvili (40), Sovyetler Birliği'nden ABD'ye göç etmiş bir büyükustadır. Geçen yıl Birleşik Devletler Şampiyonluğunu ortaklaşa elinde bulunduran üç oyuncudan biriydi. Bu yılki şampiyonluk turnuvasını ise ancak 10'uncu bitirebildi. Ama gene de yaptığı karşılaşmalardan biri turnuvanın en iyi oyunları arasında yer aldı; ödül kazandı. Ne var ki, adı biraz tuhafça bir ödül bu; kurnazlık ödülü!... Büyükusta Dmitry Gurevich'le oynadığı bu oyunu ABD'li uluslararası usta A. Bisguier'in yorumuyla veriyoruz.

D. Gurevich-R. Dzindzichashvili
Fianketto Savunması
ABD Birinciliği - 1984

"Bu büyük çarpışmada kimin kime kurnazlık ettiği pek belirli değil. Siyahın açılışı alışılmadık; kabul... Ama Gurevich de elde ettiği olanağı balyoz vuruşlarını andıran hamlelerle değerlendirmekten geri kalmıyor. Ne var ki, bu arada zaman da akıp gidiyor; Dzindzi, bir yolunu bulup yakasını kurtarıyor.

1- d4, g6
2- c4, Fg7
3- Ac3, c5
4- d5, Fxc3+
5- bxc3, f5
6- g4, fxg4
7- h3, g3
8- fxg3, d6
9- Va4+, Fd7
10- Vb3, Va5
11- Fd2, Af6
12- Fg2, Va6
13- a4, Ff5
14- Af3, Abd7
15- Fh6, 0-0-0
16- a5, b6

(Dzindzi oyundan sonra 16-..., Fe4'ün daha iyi olduğunu söyledi.)

17- 0-0, bxa5
18- Ag5, Ab6
19- e4!

(Beyazın bu hamlesiyle, izleyen iki hamlesi çok güzel. g2'deki filinin etkinliğini artırırken siyah şahın güvenliğini tehdit ediyor.)

19- ..., Fd7
20- e5, dxe5
21- d6, Ah5
22- dxe7, Kde8
23- Ae4, Kxe7
24- Ff8, Ke6
25- Axc5, Vxc4
26- Vxc4, Axc4
27- Kadl, Ab6
28- Kf7, e4
29- Ffl, Kf6
30- Kxf6, Axf6
31- Fe7, Ke8
32- Fxf6, Fc6
33- Fg5, Ad5
34- c4, Ab4
35- Fe3, a4
36- Fcl, e3

(İki oyuncu da şiddetli zaman sıkışıklığı içinde)

37- Fe2, berabere (Beyaz'ın kazanma şansından henüz umut kesilmemişti, ama süresi de dolmak üzereydi. Yanlışlarına karşın iki oyuncu da görüş güçleri ve cesaretleriyle ödülü hak ettiler.)"

Sam Loyd - 1885

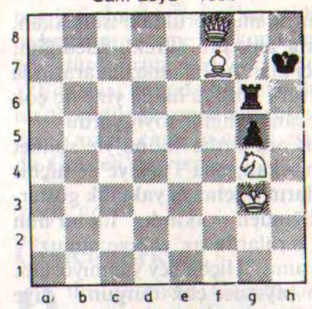

2 hamlede mat

Geçen haftaki problemin çözümü:

1- Ad8, Kd6
2- Fc6, Kxc6
3- Ab7, Kb6
4- Vc5+ mat

2-..., Kd2+
3- Vxd2, Şc5
4- Vd4+ mat

3- ..., Kc7
4- Ad6+ mat

BRİÇ

Serdar ÖZKAN

NEYLE ALMALI

İyi bir oyun iyi bir planla başlar. İlk löveyi oynarken kontrat sahibi olarak iki şıkkımız vardır. Ya löveyi kaldırabiliyoruzdur, ya da kaldıramıyoruzdur. Kaldırabiliyorsak kafamızdan geçmesi gereken sorulardan ikisi ile ilgili örneklerimizi geçen haftalarda gördünüz. Bugün, "eğer aynı taraftan birden fazla kartla alabiliyorsak neyle almalı?" sorusuyla ilgili bir-iki örnek vermeye çalışacağız.

"Neyle almalı?" şeklinde bir sorunun ortaya çıkabilmesi bir kamuflaj olayıdır. Bunu gerçekleştirecek kart prensip olarak elimizde olduğu bilinen, yani rakiplerin birbirlerinde olmadığını bildikleri karttır. Diyelim ki, bir 3 SA kontratına solumuz pik 5'li atağı yaptı.

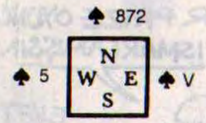

Yerin küçük kartına sağımız vale koydu. Bu durumda sağımızda olmayıp bizde olduğu bilinen kart rua'dır. Çünkü sağımız rua-vale'den rua koyardı. Kimde olduğu bilinmeyen kart ise dam'dır. Çünkü sağımız üçüncü pozisyonda dam-vale'den dam koyacaktı.

İkinci örneğimizde ise durum biraz farklı. Solumuzun pik vale atağından sonra, sağımız küçük verince onun elinde bir onör olmadığı zaten anlaşılmış vaziyette...

Önemli olan sağımızdaki oyuncu tarafından solumuzda olmayan dam'ın bizde olduğunun bilinmesidir. Çünkü solumuz birinci pozisyonda dam-vale'den dam'la başlardı. Böyle bir durumda **saklamamız** gereken **şüpheli kart** rua olduğu için dam ile almalıyız.

Bazı ellerde kamuflaj spekülatif bir hal alacak kadar kandırıcı olabilir. Resimdeki eli, kör 6'lı atağından sonra sağımız onlu koyarsa nasıl oynamak gerektiği bakımından bir inceleyelim bakalım...

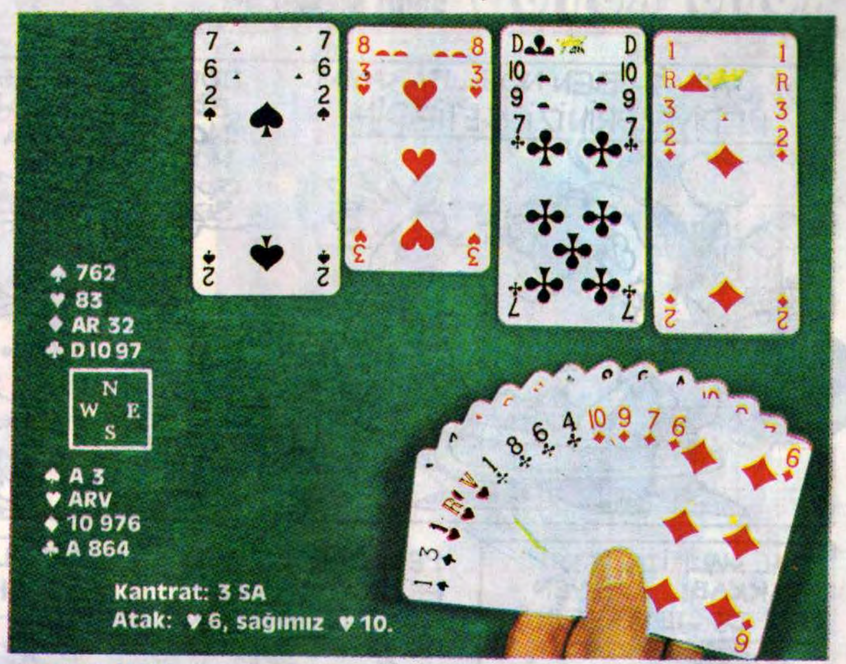

TAVLA

Serdar ÖZKAN

Geçen hafta verdiğimiz durumda derdimiz vurulmadan içeri girmekti.

5-4: Ya M'deki pulu gittiği kadar içeri girip, aynı noktadaki diğer pulumuzu bir **uzak açık** olarak bırakacağız (ancak toplam 8 atarak vurulabilen), ya daiçeriden iki tane sallayacağız. İkinci yol ileride başımıza daha güç durumlar yaratacağından birinci şekilde oynamalıyız. **M➡X.**

6-1: M➡T,M➡N. Altının oynanışı açık, önemli olan 1'in nasıl oynanması gerektiği. Eğer uzaktaki açığımız M'de bırakırsak toplam 8 ile, N'de bırakırsak toplam 7 ile vurulur. Normalde toplam 7 daha büyük ihtimaldir, ancak durum farklı. P kapısı nedeni ile 5-2 vurmuyor. Bu durumda 6-1 ya da 4-3'e karşı, 6-2 veya 5-3 veya 4-4 daha büyük ihtimal oluyor. Onun için 7'ye bırakmalıyız.

5-3: M➡P,M➡S.

İçeriden bozmak şimdilik kurtarır, ama sonu yok, üstelik rakip evini tamamen kapatacak. **Korkunun ölüme faydası yok, bir kere ölmeliyiz.**

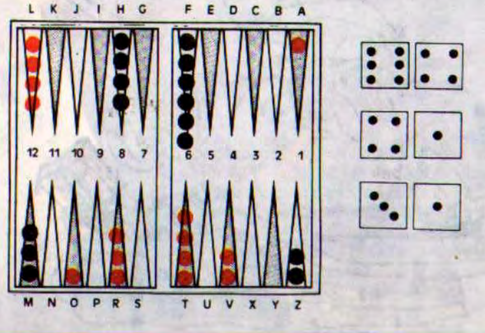

KUTU KUTU / Salih MEMECAN

1979 YILI İCRA PL.467 TEDBİR UYARINCA SİGARA SAĞLIĞA ZARARLIDIR